

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα 2012 - 2014

Σεπτέμβριος 2012

Επιχειρησιακό Σχεδιασμός - Οικονομικός Προγραμματισμός - Δείκτες Παρακολούθησης & Αξιολόγησης (KPIs)

Πίνακας Περιεχομένων

1. Εισαγωγή.....	5
2. Διαμόρφωση Στρατηγικής.....	7
2.1. Αναπτυξιακό Όραμα - Αποστολή & Αξίες.....	7
2.2. Στρατηγικοί Στόχοι 2012 - 2014.....	10
2.3. Διάρθρωση Επιχειρησιακού Προγράμματος 2012 - 2014	11
2.4. Παρουσίαση Αξόνων Επιχειρησιακού Προγράμματος	14
Άξονας Ι: Βασικές Υποδομές, Περιβάλλον & Ποιότητα Ζωής στο Δήμο.....	14
Άξονας ΙΙ: Οργάνωση του Χώρου, Μεταφορές & Οικιστική Ανάπτυξη	18
Άξονας ΙΙΙ: Διασφάλιση της Κοινωνικής Συνοχής και Στήριξη του Κοινωνικού Ιστού	20
Άξονας ΙV: Ανασυγκρότηση της Τοπικής Οικονομίας – Ανάπτυξης & Απασχόληση	23
Άξονας V: Οργάνωση & Διοίκηση του Νέου «Καλλικρατικού» Δήμου Ήλιδας.....	27
3. Επιχειρησιακό Σχεδιασμός	29
4. Ιεράρχης Σχεδίων Δράσης	39
4.1. Κριτήρια Αξιολόγησης	39
4.1.1. Παρουσίαση των κριτηρίων Σημαντικότητας.....	39
4.1.2. Παρουσίαση των κριτηρίων Εφικτότητας.....	40
4. Οικονομικός Προγραμματισμός	49
4.1. Προβλέψεις Εσόδων & Δαπάνων	49
4.2. Βασικά Χρηματοδοτικά Εργαλεία του Επιχειρησιακού Προγράμματος.....	53

4.2.1. ΕΣΠΑ 2007 - 2013	53
4.2.2. Συμπράξεις δημόσιου και ιδιωτικού Τομέα (ΣΔΙΤ)	63
4.2.3. Χρηματοδοτικό Εργαλείο JESSICA.....	64
4.2.4. Λοιπά Ευρωπαϊκά Προγράμματα	67
4.2.5. Πρόγραμμα “ΕΛΛΑΔΑ”	69
5. Δείκτες Παρακολούθησης & Αξιολόγησης	73
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι: ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΠΟΛΥΚΡΙΤΗΡΙΑΚΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ (Ιεράρχηση Σχεδίων	
Δράσης & Δράσεων του Επιχειρησιακού Προγράμματος).....	82

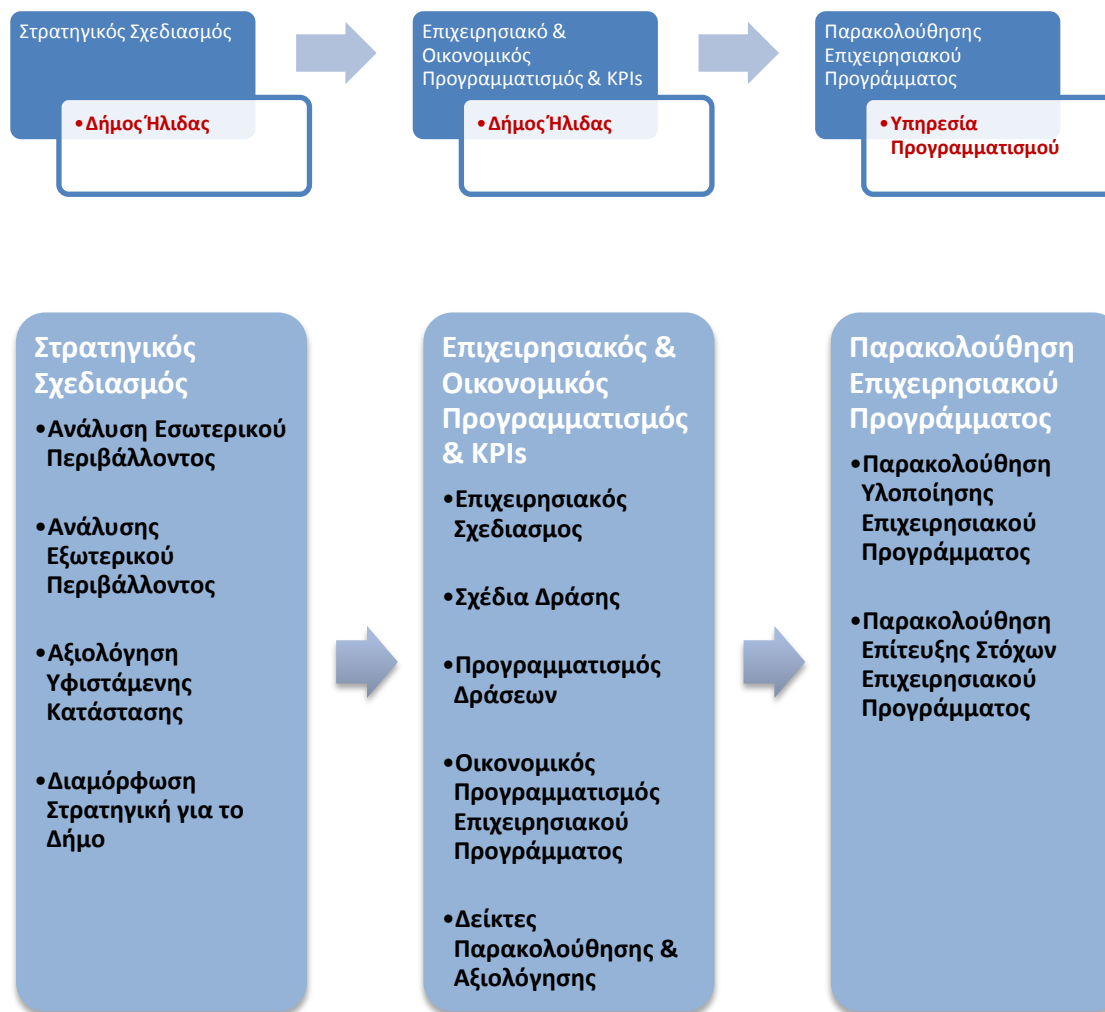

1. Εισαγωγή

Σκοπός του Επιχειρησιακού Προγράμματος είναι η προώθηση της **τοπικής και εσωτερικής ανάπτυξης του Δήμου**, σε εναρμόνιση με τις κατευθύνσεις του αναπτυξιακού σχεδιασμού σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο. Στα πλαίσια της εκπλήρωσης του στόχου αυτού, η μεθοδολογία εκπόνησης του ολοκληρωμένου Επιχειρησιακού Προγράμματος του Δήμου περιλαμβάνει την ολοκλήρωση τριών διακριτών σταδίων:

Στρατηγικός Σχεδιασμός
Επιχειρησιακό & Οικονομικός Προγραμματισμός – Δείκτες Παρακολούθησης & Αξιολόγησης
Παρακολούθηση του Επιχειρησιακού Προγράμματος

Η σειρά ολοκλήρωσης και των πιο πάνω σταδίων, καθώς επίσης και το περιεχόμενό τους σε πρώτο επίπεδο ανάλυσης παρουσιάζονται συνοπτικά στο ακόλουθο κάθετο διάγραμμα ροής (**top - down flowchart**).

Διάγραμμα 1: Διάγραμμα Ροής Πρώτου Επιπέδου, των σταδίων Ολοκλήρωσης του Επιχειρησιακού Προγράμματος του Δήμου

Πέρα από όσα αναφέρθηκαν παραπάνω, μερικά πρόσθετα οφέλη από την κατάρτιση **και την αποτελεσματική εφαρμογή και παρακολούθηση** του Επιχειρησιακού Προγράμματος του Δήμου εκτιμάται ότι θα είναι:

- i. Προστασία και Αναβάθμιση του Φυσικού Περιβάλλοντος
- ii. Βελτίωση της Κοινωνικής και Οικονομικής Ευημερίας
- iii. Βελτίωση της Αποδοτικότητας και Αποτελεσματικότητας του Δήμου
- iv. Βελτίωση της Παραγωγικής Ικανότητας του Δήμου
- v. Βελτίωση της Ικανοποίησης των Δημωτών
- vi. Βελτίωση της Οικονομικής Κατάστασης του Δήμου

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα (ΕΠ), εκπονείται σύμφωνα με τη νομοθεσία για την Τοπική Αυτοδιοίκηση, όπως διαμορφώθηκε με το **Νόμο 3463/2006 (ΦΕΚ 114/α/2006)** Κώδικας Δήμων και Κοινοτήτων και την εξειδίκευση που περιγράφεται στην υπ' αριθμ. **απόφαση 18183/2-4-2007 (ΦΕΚ 534/β/13-4-2007)**. Το παρόν έργο άρχισε να εκπονείται βασισμένο σε διαμορφωμένες προδιαγραφές, σύμφωνα με την προδιαγραφή της **εγκυκλίου 46, αρ. απόφ. 58939/25-10-2006** του Υπουργείου Εσωτερικών Αποκέντρωσης & Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης (**ΥΠΕΣΑΗΔ**) και τις σχετικές Οδηγίες της **ΕΕΤΑΑ**

Η **μεθοδολογία** που ακολουθείται για την εκπόνηση του ΕΠ, βασίζεται στην ανάγκη επίτευξης του τελικού αποτελέσματος, που αφορά στη σύνταξη και αποδοχή ενός **μεσομακροπρόθεσμου** προγραμματικού πλαισίου, που ανταποκρίνεται στην υφιστάμενη κατάσταση και που μπορεί να λειτουργήσει μέσα στα πλαίσια τόσο της θεσμικής κατοχύρωσης, όσο και των χρηματοδοτικών δυνατοτήτων που παρέχονται.

Η μεθοδολογία για την κατάρτιση του Επιχειρησιακού Σχεδίου υλοποιήθηκε ως ακολούθως:

Πίνακας 1: Μεθοδολογία Κατάρτισης Α Φάσης Επιχειρησιακού Προγράμματος 2012 2014 - ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ Δήμου Ήλιδας

α/α	Ενέργεια	Έλεγχος Τήρησης Διαδικασίας	Υπεύθυνος (ΠΔ 98/2011)
1	Συγκέντρωση Στοιχείων από Υπηρεσίες του Δήμου		Υπηρεσία Προγραμματισμού
2	Συγκέντρωση Στοιχείων από ΝΠΔΔ		Υπηρεσία Προγραμματισμού
3	Συγκέντρωση Εισηγήσεων των Συμβουλίων των Δημοτικών Ενοτήτων αναφορικά με την Κατάρτιση του Επιχειρησιακού Προγράμματος (Αναπτυξιακές Προτεραιότητες Δημοτικών Ενοτήτων)	Αρχείο	Υπηρεσία Προγραμματισμού
4	Προσδιορισμός Δυνατοτήτων Συνεργασίας με Όμορους Δήμους		Υπηρεσία Προγραμματισμού
5	Σύνταξη / Κατάρτιση Σχεδίου Στρατηγικού Σχεδιασμού (Α Φάση Επιχειρησιακού Προγράμματος)	Αρχείο	Υπηρεσία Προγραμματισμού
6	Υποβολή Σχεδίου Στρατηγικού Σχεδιασμού στην Εκτελεστική Επιτροπή		Υπηρεσία Προγραμματισμού
7	Εισήγηση Σχεδίου Στρατηγικού Σχεδιασμού (Α Φάση Επιχειρησιακού Προγράμματος) στο Δημοτικό Συμβούλιο		Εκτελεστική Επιτροπή
8	Ψήφιση Στρατηγικού Σχεδιασμού (Α Φάση Επιχειρησιακού Προγράμματος) από το Δημοτικό Συμβούλιο	Αρχείο	Δημοτικό Συμβούλιο

Πίνακας 2: Μεθοδολογία Κατάρτισης Β Φάσης Επιχειρησιακού Προγράμματος 2012 2014 – ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΣ & ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ & ΔΕΙΚΤΕΣ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ & ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ Δήμου Ήλιδας

α/α	Ενέργεια	Έλεγχος Τήρησης Διαδικασίας	Υπεύθυνος (ΠΔ 98/2011)
1	Δημοσιοποίηση Α Φάσης Επιχειρησιακού Προγράμματος στην Ιστοσελίδα του Δήμου	Τουλάχιστον 15 ημέρες από την Απόφαση του ΔΣ	Υπηρεσία Προγραμματισμού
2	Συγκαλείται η Δημοτική Επιτροπή Διαβούλευσης για την Συζήτηση επί της Α Φάσης του Επιχειρησιακού Προγράμματος και τον Προσδιορισμό Προτάσεων / Δράσεων (αρ. 76 Ν.3852/2010)	Αρχείο	Δημοτική Επιτροπή Διαβούλευσης
3	Υποβολή Γραπτών Εισηγήσεων / Προτάσεων από τις Υπηρεσίες του Δήμου	Αρχείο	Υπηρεσίες του Δήμου
4	Υποβολή Γραπτών Εισηγήσεων / Προτάσεων από τα ΝΠΔΔ (Αποφάσεις ΔΣ ΝΠΔΔ)	Αρχείο	ΔΣ ΝΠΔΔ
5	Συγκέντρωση Προτάσεων		Υπηρεσία Προγραμματισμού
6	Σύνταξη / Κατάρτιση Επιχειρησιακού Προγράμματος (Β Φάση)	Αρχείο	Υπηρεσία Προγραμματισμού
7	Υποβολή Σχεδίου Στρατηγικού Σχεδιασμού στην Εκτελεστική Επιτροπή		Υπηρεσία Προγραμματισμού
8	Εισήγηση Επιχειρησιακού Προγράμματος (Β Φάση) στο Δημοτικό Συμβούλιο	Αρχείο	Εκτελεστική Επιτροπή
9	Ψήφιση Επιχειρησιακού Προγράμματος (Β Φάση) από το Δημοτικό Συμβούλιο	Αρχείο	Δημοτικό Συμβούλιο

Οι συνεργάτες του παρόντος οφείλουν θερμές ευχαριστίες στον Δήμαρχο **κ. Λυμπέρη** και στα αιρετά στελέχη του Δήμου για τη συνεργασία τους κατά την εκπόνηση του Επιχειρησιακού Προγράμματος.

2. Διαμόρφωση Στρατηγικής

2.1. Αναπτυξιακό Όραμα - Αποστολή & Αξίες

Η διατύπωση της αποστολής και του οράματος, είναι ένα στοιχείο κρίσιμης σημασίας για τον Δήμο, όπως και για κάθε οργανισμό. Σκοπός της διατύπωσης της αποστολής και του οράματος είναι να εξασφαλίσει πως όλοι οι ενδιαφερόμενοι (stakeholders), εσωτερικά και εξωτερικά του Δήμου, έχουν την ίδια αντίληψη για το που βρίσκεται σήμερα ο Δήμος και πολύ περισσότερο για το ποια κατεύθυνση θα ακολουθήσει και που σκοπεύει να φθάσει στο άμεσο μέλλον. Επιπρόσθετα, τόσο η αποστολή, όσο και το όραμα, βοηθούν στον καθορισμό των προτεραιοτήτων του, στοιχείο κρίσιμης σημασίας για την πορεία του Δήμου.

Αποστολή (mission): Η αποστολή αναφέρεται στον σκοπό της λειτουργίας του Δήμου. Ουσιαστικά περιγράφει τον λόγο της ύπαρξης του, ως φορέα και ως Οργανισμού. Η Αποστολή, περιγράφεται και αναλύεται σε σημαντικό βαθμό στον Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων. Από το περιεχόμενο του άρθρου 75 του Κώδικα, προκύπτει ξεκάθαρα η Δήλωση της Αποστολής (mission statement):

«**Αποστολή** του Δήμου, είναι η Διεύθυνση και Ρύθμιση όλων των Τοπικών Υποθέσεων, σύμφωνα με τις αρχές της Επικουρικότητας και της Εγγύτητας, με στόχο την προστασία του Περιβάλλοντος, την Ανάπτυξη και τη συνεχή βελτίωση των συμφερόντων και της Ποιότητας Ζωής της Τοπικής Κοινωνίας»

Αναλύοντας εκτενέστερα την πιο πάνω διατύπωση της Αποστολής, μπορούμε να πούμε πως ο Δήμος έχει ως αποστολή τα παρακάτω:

1. Ενίσχυση της Τοπικής Ανάπτυξης
2. Ενίσχυση της Προστασίας και Διαχείρισης του Φυσικού Περιβάλλοντος
3. Βελτίωση της Ποιότητας Ζωής και της Εύρυθμης Λειτουργίας του Δήμου
4. Ενίσχυση της Απασχόλησης
5. Ενίσχυση της Κοινωνικής Προστασίας και της Αλληλεγγύης
6. Προώθηση της Παιδείας, του Αθλητισμού και του Πολιτισμού
7. Ενίσχυση της Πολιτικής Προστασίας
8. Τήρηση των αρμοδιοτήτων τους ως Φορείς Κρατικού Χαρακτήρα

Η εκπλήρωση της Αποστολής του Δήμου επιτυγχάνεται μέσα από την στελέχωσή του, όπως αυτή περιγράφεται στον **Οργανισμό Εσωτερικής Υπηρεσίας** του και μέσα από την αποτελεσματική κατανομή ευθυνών και αρμοδιοτήτων στα διαφορετικά τμήματα.

Βασική προϋπόθεση για να μπορέσει να επιτύχει ο Δήμος τους μελλοντικούς του σκοπούς και τις επιδιώξεις του, είναι να έχει πλήρως αποσαφηνίσει ποιοι ακριβώς είναι αυτοί οι σκοποί και αυτές οι επιδιώξεις. Τα παραπάνω επιτυγχάνονται μέσα από την αποκρυστάλλωση και την διατύπωση του Οράματος.

Το Όραμα είναι η ιδεατή κατάσταση για το μέλλον. Αναλυτικότερα, το Όραμα αποτυπώνει την εικόνα του Δήμου όπως αυτή θα προκύψει στο μέλλον, εάν όλες οι ενδιαμέσες επιδιώξεις επιτευχθούν με απόλυτη επιτυχία. Ένα κρίσιμο στοιχείο για τη διατύπωση του οράματος του Δήμου είναι να είναι κατανοητό και να προσφέρει σε όλους τους ενδιαφερόμενους την αίσθηση για το ποια ακριβώς κατεύθυνση σκοπεύει να ακολουθήσει ο Δήμος. Με βάση τα παραπάνω η **Δήλωση του Οράματος (vision statement)** του ΝΕΟY Δήμου Ήλιδας μπορεί να διατυπωθεί ως εξής:

«Όραμά μας είναι ένας Δήμος που θα αποτελεί σύγχρονο αναπτυξιακό πρότυπο, πρότυπο που θα υπηρετεί την Κοινωνία στο σύνολό της και θα θέτει διαρκώς τα θεμέλια της ευημερίας των δημοτών του»

- ✓ Ισορροπη ανάπτυξη και βελτίωση της ποιότητας ζωής των δημοτών με ανάδειξη της ελκυστικότητας της περιοχής ως παραγωγικού πόλου, με σεβασμό στην πολιτιστική και φυσική κληρονομιά
- ✓ Ανταπόκριση στις προσδοκίες των δημοτών με οργανωτική και λειτουργική βελτίωση και προγραμματισμό δράσεων, με τη βοήθεια εξειδικευμένου προσωπικού, τεχνικών μεθόδων και σύγχρονων μέσων

Τρίτο και τελευταίο στοιχείο, εκτός από τη διατύπωση του Οράματος και της Αποστολής είναι η διατύπωση των **Αξιών (values) ή διαφορετικά, των κατευθυντήριων γραμμών (guiding principles)**. Οι Αξίες του Δήμου είναι αυτές οι οποίες τον καθοδηγούν διαρκώς κατά την εκπλήρωση της αποστολής του καθώς επίσης και στο ταξίδι της επίτευξης του Οράματος. Αναλυτικότερα, οι Αξίες είναι συγκεκριμένες νοοτροπίες ή πολιτικές που πρόκειται να ακολουθήσει ο Δήμος, και όλες οι στρατηγικές και οι δράσεις που θα διατυπωθούν και θα αναλυθούν στα πλαίσια του Επιχειρησιακού Προγράμματος θα είναι σύμφωνες με τις αδιαπραγμάτευτες Αξίες του Δήμου Ήλιδας, οι οποίες και αναφέρονται παρακάτω:

Αξίες του Δήμου Ήλιδας:

- ✓ Σεβασμός και Προστασία του Περιβάλλοντος
- ✓ Σεβασμός στον Δημότη και το Προσωπικό του Δήμου
- ✓ Σεβασμός στην Εθνική και Κοινοτική Νομοθεσία
- ✓ Βιώσιμη Ανάπτυξη

Εφόσον έχουν ξεκάθαρα διατυπωθεί το Όραμα, η Αποστολή και οι Αξίες του Δήμου Ήλιδας και παράλληλα έχουν αποκρυσταλλωθεί τα Κρίσιμα Ζητήματα Ανάπτυξης, όπως αυτά προέκυψαν από την Ανάλυση της Υφιστάμενης Κατάστασης, και την Ανάλυση S.W.O.T. επόμενο βήμα είναι η διατύπωση της **Γενικών Στόχων του δήμου Ήλιδας**.

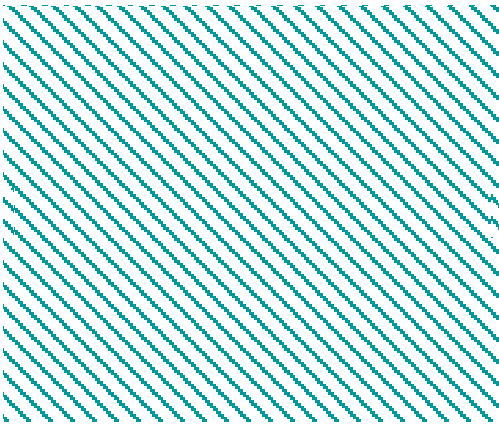
Η γενική στρατηγική παρουσιάζει τον τρόπο με τον οποίο ο Δήμος πρόκειται να εκπληρώσει την αποστολή του και να επιτύχει το Όραμά του και σε κάθε περίπτωση πρέπει να είναι σε συμφωνία με τις Αξίες του Δήμου.

Συνυπολογίζοντας τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και γνωρίσματα που συνθέτουν την εικόνα του Δήμου και τα οποία έχουν ήδη αναφερθεί στα πλαίσια της ανάλυσης της υφιστάμενης κατάστασης προκύπτουν οι **Γενικοί Στόχοι** οι οποίοι αναφέρονται παρακάτω:

2.2. Στρατηγικοί Στόχοι 2012 - 2014

Πίνακας 3: Μήτρα Διαμόρφωσης ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΩΝ ΣΤΟΧΩΝ Δήμου Ήλιδας

INTERNAL FACTORS (IFAS)	Strengths	Weaknesses
	↑ Σχετική Ομοιογένεια Αναπτυξιακού Προφίλ Συνενούμενων ΟΤΑ	↓ Έλλειψη οικονομικών πόρων
	↑ Υψηλής Ποιότητας θαλάσσιο Περιβάλλον (Θάλασσα & Παραλίες)	↓ Ελλείψεις στην αξιοποίηση εντός της περιοχής της αγροτικής παραγωγής με αντίστοιχες μεταποιητικές μονάδες
	↑ Σημαντικές Λειτουργικές και Αισθητικές Παρεμβάσεις που Βελτιώνουν την Εμπειρία των Επισκεπτών / Τουριστών Ενισχύοντας Σημαντικά την Επανεπισκεψιμότητα	↓ Αδυναμία ενσωμάτωσης νέων καλλιεργητικών μεθόδων στην αγροτική παραγωγή
	↑ Ευνοϊκή γεωγραφική θέση το κέντρο του νομού Ηλείας πλησίον της Αρχαίας Ολυμπίας και πλησίον του διεθνούς σημασίας διαμετακομιστικού λιμενικού σταθμού του Κατακόλου, αλλά και πλησίον της Πάτρας, της ζεύξης Ρίου Αντιρίου	↓ Υστέρηση στην προβολή των εναλλακτικών μορφών τουρισμού (αγροτουρισμός, θρησκευτικός τουρισμός, κ.λπ.)
	↑ Εύφορη γη – καλλιεργήσιμες εκτάσεις – Πρωτογενής Τομέας	↓ Αδυναμία στην προσέλκυση ξένων επενδύσεων
	↑ Δυνατότητες Υποστήριξης Εναλλακτικών Μορφών Τουρισμού	↓ Απουσία αεροδρομίου
	↑ Διεθνής τουριστικός προορισμός: τουριστικοί και πολιτιστικοί πόροι: Αρχαία Ολυμπία, Ήλιδα, μοναστήρια, παραλίες κ.λπ	↓ Έλλειψη Σύγχρονων Υποδομών για την Ανάπτυξη του Κρίσιμου Πρωτογενούς Τομέα (πχ. Δημοπρατήριο Αγροτικών Προϊόντων)
EXTERNAL FACTORS (EFAS)		↓ Χαμηλός βαθμός και ρυθμός εκσυγχρονισμού Εκμεταλλεύσεων και μεθόδων καλλιέργειας / χαμηλή εφαρμογή καινοτομικότητας και επιστημονικών μεθόδων
		↓ Υψηλή ανεργία, και χαμηλά ποσοστά απασχόλησης, πρωτίστως στους νέους του Δήμου
		↓ Μη αξιοποίηση των τουριστικών δυνατοτήτων της περιοχής
		↓ Πληροφοριακό Σύστημα Παρακολούθησης Έργων (έλλειψη)
		↓ Πάγωμα των Προσλήψεων
		2. Ανάπτυξη των Τουριστικών Υποδομών του Δήμου
		3. Βελτίωση της Ποιότητας του Τουριστικού Προϊόντος
		4. Προώθηση του Εκσυγχρονισμού στον Πρωτογενή Τομέα
5. Βελτίωση της Αποδοτικότητας & της Αποτελεσματικότητας των Υπηρεσιών του Δήμου		
Opportunities	1. Στοχευμένη Αξιοποίηση Υφιστάμενων & Νέων Χρηματοδοτικών Εργαλείων	7. Αποτελεσματικότητα στη Διαχείριση των Διαθέσιμων Οικονομικών Πόρων
➔ Η Δ προγραμματική περίοδος (2007- 2013)		
➔ Τα νέα χρηματοδοτικά εργαλεία (πχ. JESSICA)	6. Διασφάλιση της Κοινωνικής Συνοχής & της Ένταξης των Ευαίσθητων Κοινωνικών Ομάδων	
➔ Οι πολιτικές και το θεσμικό πλαίσιο		
➔ Δυνατότητα Επανα-Πιστοποίησης του νέου Δήμου κατά ISO 9001:2008		
Threats		
➔ Φαινόμενα διάσπασης του κοινωνικού ιστού		
➔ Οι περιορισμένοι διαθέσιμοι πόροι του ΕΣΠΑ		

➤ Η αντιμετώπιση του προβλήματος της αποχέτευσης και επεξεργασίας των αστικών λυμάτων δεν εξαρτάται αποκλειστικά από το Δήμο

➤ Η δυσχερής οικονομική συγκυρία λόγω της ύφεσης στην οποία έχει βρεθεί η Ελληνική Οικονομία μειώνει το διαθέσιμο εισόδημα

➤ Αδυναμία λειτουργίας των υπηρεσιών του Δήμου με σύγχρονες μεθόδους (νέες τεχνολογίες)

➤ Χρήσεις Γης: Κίνδυνος Άναρχης Τουριστικής Ανάπτυξης Λόγω των Αδυναμιών / Ελλείψεων του Χωροταξικού / Πολεοδομικού Σχεδιασμού

Πιο κάτω και με βάση την ανάλυση που προηγήθηκε, αποτυπώνεται η **διάρθρωση του Επιχειρησιακού Προγράμματος 2012 - 2014, του Δήμου Ήλιδας.**

2.3. Διάρθρωση Επιχειρησιακού Προγράμματος 2012 - 2014

Άξονας		Μέτρο		Γενικός Στόχος / ΣΧΕΔΙΟ ΔΡΑΣΗΣ	
Κωδ.	Περιγραφή	Κωδ.	Περιγραφή	Κωδ.	Περιγραφή
1	Βασικές Υποδομές - Περιβάλλον & Ποιότητα Ζωής στο Δήμο	11	Βασικές Υποδομές & Ποιότητα Ζωής στο Δήμο	111	Αναβάθμιση του Οικιστικού Περιβάλλοντος εντός των Γεωγραφικών Ορίων του Δήμου
1	Βασικές Υποδομές - Περιβάλλον & Ποιότητα Ζωής στο Δήμο	11	Βασικές Υποδομές & Ποιότητα Ζωής στο Δήμο	112	Αναβάθμιση της Καθημερινότητας του Δημότη
1	Βασικές Υποδομές - Περιβάλλον & Ποιότητα Ζωής στο Δήμο	11	Βασικές Υποδομές & Ποιότητα Ζωής στο Δήμο	113	Υλοποίηση Ολοκληρωμένου Σχεδίου Αστικής Ανάπτυξης (ΟΣΑΑ) της Πόλης του Ήλιδας
1	Βασικές Υποδομές - Περιβάλλον & Ποιότητα Ζωής στο Δήμο	12	Ολοκληρωμένη Διαχείριση Υγρών & Στερεών Αποβλήτων	121	Αποκατάσταση της Λειτουργίας ΧΑΔΑ Δήμου Ήλιδας
1	Βασικές Υποδομές - Περιβάλλον & Ποιότητα Ζωής στο Δήμο	12	Ολοκληρωμένη Διαχείριση Υγρών & Στερεών Αποβλήτων	122	Βελτίωση της Διαχείρισης των Στερεών Αποβλήτων του Δήμου Ήλιδας
1	Βασικές Υποδομές - Περιβάλλον & Ποιότητα Ζωής στο Δήμο	12	Ολοκληρωμένη Διαχείριση Υγρών & Στερεών Αποβλήτων	123	Βελτίωση της Διαχείρισης των Υγρών Αποβλήτων του Δήμου Ήλιδας
1	Βασικές Υποδομές - Περιβάλλον & Ποιότητα Ζωής στο Δήμο	13	Προστασία & Διαχείριση του Περιβάλλοντος	131	Ενίσχυση του Εξοπλισμού για την Αποτελεσματική Διαχείριση των Απορριμάτων
1	Βασικές Υποδομές - Περιβάλλον & Ποιότητα Ζωής στο Δήμο	13	Προστασία & Διαχείριση του Περιβάλλοντος	132	Περιορισμός της Ενεργειακής Κατανάλωσης στα Πλαίσια της Λειτουργίας του Δήμου
1	Βασικές Υποδομές - Περιβάλλον & Ποιότητα Ζωής στο Δήμο	14	Πολιτική Προστασία	141	Αποκατάσταση & Αναβάθμιση του Δικτύου Ομβρίων Υδάτων
1	Βασικές Υποδομές - Περιβάλλον & Ποιότητα Ζωής στο Δήμο	14	Πολιτική Προστασία	142	Ενίσχυση της Αντιπλημμυρικής Προστασίας

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Ήλιδας 2012 - 2014

1	Βασικές Υποδομές - Περιβάλλον & Ποιότητα Ζωής στο Δήμο	14	Πολιτική Προστασία	143	Ενίσχυση της Πυροπροστασίας
1	Βασικές Υποδομές - Περιβάλλον & Ποιότητα Ζωής στο Δήμο	14	Πολιτική Προστασία	144	Ενίσχυση της Προστασίας του Φυσικού & Δομημένου Περιβάλλοντος
1	Βασικές Υποδομές - Περιβάλλον & Ποιότητα Ζωής στο Δήμο	15	Ύδρευση - Άρδευση & Ολοκληρωμένη Διαχείριση των Υδάτινων Πόρων	151	Βελτιστοποίηση του Δικτύου Ύδρευσης
1	Βασικές Υποδομές - Περιβάλλον & Ποιότητα Ζωής στο Δήμο	15	Ύδρευση - Άρδευση & Ολοκληρωμένη Διαχείριση των Υδάτινων Πόρων	152	Αναβάθμιση του Δικτύου Ύδρευσης
2	Οργάνωση του Χώρου - Μεταφορές & Οικιστική Ανάπτυξη	21	Χωροταξικός Σχεδιασμός & Οικιστική Ανάπτυξη	211	Ολοκλήρωση Τοπογραφικών Μελετών, Αποτυπώσεων & Εργασιών
2	Οργάνωση του Χώρου - Μεταφορές & Οικιστική Ανάπτυξη	21	Χωροταξικός Σχεδιασμός & Οικιστική Ανάπτυξη	212	Ολοκλήρωση Περιβαλλοντικών Μελετών
2	Οργάνωση του Χώρου - Μεταφορές & Οικιστική Ανάπτυξη	21	Χωροταξικός Σχεδιασμός & Οικιστική Ανάπτυξη	213	Ολοκλήρωση Γεωλογικών Μελετών
2	Οργάνωση του Χώρου - Μεταφορές & Οικιστική Ανάπτυξη	22	Κυκλοφορία - Συγκοινωνίες - Στάθμευση & Προσβασιμότητα	221	Βελτίωση της Κυκλοφορίας, της Αστικής Συγκοινωνίας & της Προσβασιμότητας ΑμΕΑ
2	Οργάνωση του Χώρου - Μεταφορές & Οικιστική Ανάπτυξη	22	Κυκλοφορία - Συγκοινωνίες - Στάθμευση & Προσβασιμότητα	222	Βελτίωση & Αναβάθμιση του Οδικού Δικτύου του Δήμου
2	Οργάνωση του Χώρου - Μεταφορές & Οικιστική Ανάπτυξη	22	Κυκλοφορία - Συγκοινωνίες - Στάθμευση & Προσβασιμότητα	223	Βελτίωση της Αγροτικής Οδοποιίας των Δημοτικών Διαμερισμάτων
3	Διασφάλιση της Κοινωνικής Συνοχής & Στήριξη του Κοινωνικού Ιστού	31	Κοινωνική Πολιτική & Υπηρεσίες Υγείας & Πρόνοιας	311	Βελτίωση της Ποιότητας Ζωής των Ευπαθών Κοινωνικών Ομάδων
3	Διασφάλιση της Κοινωνικής Συνοχής & Στήριξη του Κοινωνικού Ιστού	31	Κοινωνική Πολιτική & Υπηρεσίες Υγείας & Πρόνοιας	312	Αναβάθμιση των Υποδομών Υγείας & Πρόνοιας
3	Διασφάλιση της Κοινωνικής Συνοχής & Στήριξη του Κοινωνικού Ιστού	32	Εκπαίδευση - Δια Βίου Μάθηση - Πολιτισμός & Αθλητισμός	321	Βελτίωση & Αναβάθμιση των Αθλητικών Υποδομών του Δήμου
3	Διασφάλιση της Κοινωνικής Συνοχής & Στήριξη του Κοινωνικού Ιστού	32	Εκπαίδευση - Δια Βίου Μάθηση - Πολιτισμός & Αθλητισμός	322	Βελτίωση & Αναβάθμιση των Υποδομών Εκπαίδευσης
3	Διασφάλιση της Κοινωνικής Συνοχής & Στήριξη του Κοινωνικού Ιστού	32	Εκπαίδευση - Δια Βίου Μάθηση - Πολιτισμός & Αθλητισμός	323	Πρωώθηση του Πολιτισμού
4	Ανασυγκρότηση της Τοπικής Οικονομίας - Ανάπτυξη & Απασχόληση	41	Πράσινη Ανάπτυξη & Αξιοποίηση του Πρωτογενή Τομέα της Οικονομίας	411	Πρωώθηση της Πράσινης Ανάπτυξης
4	Ανασυγκρότηση της Τοπικής Οικονομίας - Ανάπτυξη & Απασχόληση	42	Τουριστικές Υποδομές & Τουριστική Ανάπτυξη	422	Πρωώθηση του Τουριστικού Προϊόντος της Περιοχής του Δήμου

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Ήλιδας 2012 - 2014

4	Ανασυγκρότηση της Τοπικής Οικονομίας - Ανάπτυξη & Απασχόληση	43	Παραγωγικότητα - Ανταγωνιστικότητα - Επιχειρηματικότητα & Στήριξη της Απασχόλησης	431	Μείωση της Ανεργίας & Αύξηση της Απασχόλησης σε Επίπεδο Τοπικής Οικονομίας
5	Οργάνωση & Διοίκηση του Νέου "Καλλικρατικού" Δήμου Ήλιδας	51	Νέες Τεχνολογίες & Πληροφοριακά Συστήματα Διοίκησης (MIS)	511	Βελτίωση της Ποιότητας των Παρεχόμενων Υπηρεσιών προς τους Δημότες
5	Οργάνωση & Διοίκηση του Νέου "Καλλικρατικού" Δήμου Ήλιδας	51	Νέες Τεχνολογίες & Πληροφοριακά Συστήματα Διοίκησης (MIS)	512	Μεγιστοποίηση της Αξιοποίησης των ΤΠΕ
5	Οργάνωση & Διοίκηση του Νέου "Καλλικρατικού" Δήμου Ήλιδας	52	Εγκαταστάσεις - Εξοπλισμός - Λειτουργία - Διαδικασίες & Διοίκηση Προμηθειών	521	Ενίσχυση της Διαφάνειας, της Αποτελεσματικότητας & της Αποδοτικότητας
5	Οργάνωση & Διοίκηση του Νέου "Καλλικρατικού" Δήμου Ήλιδας	52	Εγκαταστάσεις - Εξοπλισμός - Λειτουργία - Διαδικασίες & Διοίκηση Προμηθειών	522	Αποτελεσματική Διοίκηση Προμηθειών & Προμηθευτών
5	Οργάνωση & Διοίκηση του Νέου "Καλλικρατικού" Δήμου Ήλιδας	53	Ενίσχυση & Αξιοποίηση του Ανθρώπινου Δυναμικού	531	Αποτελεσματική Αξιοποίηση Ανθρώπινων Πόρων
5	Οργάνωση & Διοίκηση του Νέου "Καλλικρατικού" Δήμου Ήλιδας	54	Οικονομικά Αποτελέσματα & Χρηματοοικονομική Βιωσιμότητα	541	Αξιοποίηση της Ακίνητης Περιουσίας του Δήμου

2.4. Παρουσίαση Αξόνων Επιχειρησιακού Προγράμματος

Άξονας Ι: Βασικές Υποδομές, Περιβάλλον & Ποιότητα Ζωής στο Δήμο

Το περιβάλλον αποτελεί πλέον ένα πολυ κρίσιμο ζήτημα που αφορά όλες τις κοινωνίες και τους πολιτισμούς, όπως διακηρύχθηκε μέσω της συνθήκης του Ρίο τον Ιούνιο του 1992. Μέσα σε αυτό το πλαίσιο η κάθε κοινωνία σε πρέπει να προβεί σε εκείνες τις ενέργειες οι οποίες με γνώμονα τα μεγάλα παγκόσμια περιβαλλοντικά ζητήματα θα ρυθμίζουν τα περιβαλλοντικά ζητήματα σε τοπικό επίπεδο, έτσι ώστε όλες οι κοινωνίες να συμβαδίσουν σε ένα κοινό δρόμο για τον περιορισμό της αλλαγής του κλίματος και για την επίτευξη μιας παγκόσμιας κοινωνικής και περιβαλλοντικής αειφορίας. Με γνώμονα λοιπόν τα παραπάνω, ο ΑΞΟΝΑΣ Ι του Επιχειρησιακού Προγράμματος του Δήμου αφορά **τη βελτίωση των περιβαλλοντικών συνθηκών εντός του δήμου** με άμεσο στόχο τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των πολιτών.

Ο Δήμος Ήλιδας, διαθέτει μια μοναδική φυσική ποικιλομορφία, από τα βουνά της Αχαΐας μέχρι την ακτογραμμή του «Χελωνίτη» Κόλπου. Περιλαμβάνει πλούσιο και ενδιαφέρον ανάγλυφο και μοναδική εναλλαγή τοπίων.

Οι δράσεις που προτείνονται μέσα από τον άξονα αυτό είναι δράσεις που όχι μόνο θα βελτιώσουν τις συνθήκες μέσα στο δομημένο περιβάλλον του δήμου (π.χ. Δεντροφυτεύσεις, αναπλάσεις δημόσιων χώρων κλπ) αλλά παράλληλα θα επιλύσουν καίρια και πρακτικά προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι δημότες. Μπορεί λοιπόν να συμπεράνει κανείς ότι τα περιβαλλοντικά ζητήματα απαιτούν τη δημιουργία έργων πνοής για την τοπική κοινωνία, τα οποία θα συνεισφέρουν στη δημιουργία ενός μοτίβου αειφόρου ανάπτυξης.

Πιο συγκεκριμένα, ο Δήμος Αμαλιάδας δίνοντας έμφαση στη διαχείριση του περιβάλλοντος, ήταν ο πρώτος Δήμος της Ηλείας που εφάρμοσε πρόγραμμα ανακύκλωσης οικιακών απορριμμάτων. Τα νοικοκυριά της Αμαλιάδας από το 2009 ανακυκλώνουν υλικά από πλαστικά απορρίμματα και ηλεκτρικές συσκευές. Πλαστικά, γυαλί, μέταλλα και χαρτί συγκεντρώνονται σε ειδικούς κάδους με το σύστημα διαλογής στην πηγή και προωθούνται σε μονάδα διαλογής και αξιοποίησης του λειτουργεί στην Πάτρα. Με τον τρόπο αυτό περιορίζεται σημαντικά ο όγκος των απορριμμάτων που οδηγούνται σε ΧΥΤΑ, καθώς επίσης και το κόστος μεταφοράς. Επιπρόσθετα, η ποιότητα των απορριμμάτων που κατευθύνεται σε ΧΥΤΑ διαφοροποιείται, καθώς τα απορρίμματα είναι πλέον απαλλαγμένα από υλικά που διασπώνται με αργούς ρυθμούς επιβαρύνοντας σημαντικά το περιβάλλον. Χρήσιμα υλικά που ανακυκλώνονται, εξοικονομούν μεγάλα ποσά ενέργειας και πρώτων υλών. Στην κατεύθυνση αυτή και στα πλαίσια του Επιχειρησιακού Προγράμματος, προβλέπεται ένα σύνολο δράσεων για το περιβάλλον, μέσω ξεχωριστού «ΑΞΟΝΑ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ», ενώ προβλέπονται επίσης δράσεις ευαισθητοποίησης και ενθάρρυνσης των πολιτών σε θέματα ανακύκλωσης και περιβάλλοντος. Στόχος είναι να καταλήγει προς τελική διάθεση μόνο εκείνο το μέρος των απορριμμάτων που δεν μπορεί να αξιοποιηθεί με τρόπο ασφαλή και περιβαλλοντικά αποδεκτό.

Γενικότερα, οι περιβαλλοντικές προτεραιότητες στα πλαίσια του συγκεκριμένου ΑΞΟΝΑ του Επιχειρησιακού Προγράμματος είναι:

- ✓ Προστασία εδαφών και υδροφορέων
- ✓ Προστασία ποταμών και υδρορευμάτων
- ✓ Πυροπροστασία – Αναδάσωση (προμήθεια εξοπλισμού, συνεργασία με τους αρμόδιους φορείς, ευαισθητοποίηση πολιτών – οργάνωση εθελοντισμού)
- ✓ Προστασία θαλάσσιου περιβάλλοντος και δημιουργία ελκυστικών συνθηκών για επενδύσεις τουριστικού ενδιαφέροντος
- ✓ Ορθολογική διαχείριση των υδάτινων πόρων και προστασία από την υπεράντληση των υπόγειων αποθεμάτων
- ✓ Ανάδειξη του φυσικού περιβάλλοντος (δρυοδάσος Κάπελης, δάση Κρυονερίου – Δαφνιώτισσας, Λίμνη Πηνειού)
- ✓ Συνεργασία με όμορους Δήμους σε θέματα περιβαλλοντικής προστασίας
- ✓ Φροντίδα και προστασία αστικού και περιαστικού περιβάλλοντος, διασφάλιση ελεύθερων και κοινόχρηστων χώρων και διαμόρφωση χώρων αναψυχής για Δημότες και επισκέπτες.
- ✓ «Πράσινα» Δημόσια Κτίρια
- ✓ Αξιοποίηση ΑΠΕ και περιορισμός του ενεργειακού αποτυπώματος του Δήμου
- ✓ Ενθάρρυνση πρωτοβουλιών τοπικών κοινοτήτων και υποστήριξη εκπαιδευτικών δράσεων και περιβαλλοντικών προγραμμάτων

Στα πλαίσια αυτά, η διαφύλαξη και η βελτίωση της ποιότητας ζωής μέσα στο οικιστικό περιβάλλον είναι ένας από τους πρωταρχικούς στόχους του Άξονα, αφού το οικιστικό περιβάλλον αποτελεί ουσιαστικά το άμεσο περιβάλλον των κατοίκων της περιοχής. Τα Σχέδια Δράσης περιλαμβάνουν τόσο δράσεις που αφορούν τη βελτίωση της ποιότητας του φυσικού περιβάλλοντος, του δομημένου περιβάλλοντος και των κοινόχρηστων χώρων (π.χ. Πάρκα, χώροι πρασίνου κλπ), όσο και τη δημιουργία νέων χώρων πρασίνου και άλλων χώρων αναψυχής των πολιτών.

Ακόμη περιλαμβάνονται δράσεις οι οποίες αφορούν στην αισθητική βελτίωση του αστικού χώρου (π.χ. Βελτίωση εμφάνισης κτηρίων) διασφαλίζοντας την κάλυψη των απαιτήσεων των δημοτών για μια σύγχρονη πόλη και ένα σύγχρονο Δήμο.

Η βελτίωση της ποιότητας των φυσικών αποδεκτών και η προστασία και διαφύλαξη της επάρκειας των περιβαλλοντικών πόρων της περιοχής είναι ένα έργο μεγάλης σημασίας για τη διασφάλιση της ποιότητας ζωής των πολιτών, η οποία είναι άκρως συνυφασμένη με τις περιβαλλοντικές συνθήκες.

Στα πλαίσια αυτού του σχεδίου δράσης θα δημιουργηθούν οι κατάλληλες υποδομές και θα συμπληρωθούν και θα αναβαθμιστούν οι προ υπάρχουσες έτσι ώστε να δημιουργηθεί ένα ολοκληρωμένο δίκτυο για την προστασία και την αναβάθμιση του φυσικού περιβάλλοντος της περιοχής. Θα πραγματοποιηθούν διαφορετικές κατηγορίες δράσεων, οι οποίες μπορούν να ταξινομηθούν σε εκείνες τις δράσεις οι οποίες αφορούν τη βελτίωση και επέκταση των συστημάτων ύδρευσης και αποχέτευσης, δημιουργία αντιπλημμυρικών έργων και δημιουργία έργων εξοικονόμησης νερού και ολοκληρωμένης διαχείρισης των υδάτινων πόρων.

Επιπλέον, θα προωθηθούν προγράμματα που αφορούν στην παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές στα κτίρια, καθώς και στην εξοικονόμηση ενέργειας και θα προγραμματιστούν οι απαραίτητες μελέτες.

Τέλος θα προωθηθούν δράσεις σχετικές με την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος, του μικροκλίματος και της βιοποικιλότητας της περιοχής και θα προωθηθεί η ενημέρωση και η ευαισθητοποίηση των πολιτών έτσι ώστε να συνδράμουν κατά το μέγιστο δυνατό σε αυτή την προσπάθεια.

Επίσης, η διασφάλιση της καθαριότητας τόσο στην πόλη όσο και στη περιφέρεια της, είναι μία επιτακτική ανάγκη που συνίσταται από την αύξηση του αριθμού των πολιτών και την αύξηση του όγκου των απορριμμάτων. Οι συνιστώσες αυτού του σχεδίου δράσης είναι η αναβάθμιση του εξοπλισμού και η αναδιάρθρωση του συστήματος συγκομιδής απορριμμάτων, έτσι ώστε να επιτευχθεί η μέγιστη δυνατή αποδοτικότητα.

Επιπλέον σε επίπεδο άσκησης ενός ευρύτερου φάσματος περιβαλλοντικής πολιτικής βρίσκονται η ευαισθητοποίηση των πολιτών σε θέματα ανακύκλωσης και η δημιουργία στόχων για αυξανόμενους όγκους ανακυκλώσιμων υλικών σε σχέση με τους όγκους των μη ανακυκλώσιμων απορριμμάτων, με απώτερο στόχο τον πλήρη διαχωρισμό των απορριμμάτων, έτσι ώστε να τεθούν οι βάσεις για την αειφόρο ανάπτυξη της περιοχής.

Ακόμα, η προστασία του πολίτη από φυσικές καταστροφές αναγνωρίζεται ως πρωταρχικός στόχος και αντιμετωπίζεται με την υλοποίηση δράσεων και παρεμβάσεων που περιλαμβάνονται στο συγκεκριμένο Άξονα. Οι δράσεις που τον συνιστούν είναι τόσο δράσεις υποδομής σε συστήματα προστασίας από φυσικές καταστροφές (σεισμοί, πυρκαγιές κλπ), όσο και δράσεις ενημέρωσης αλλά και προσαρμογής της περιβαλλοντικής πολιτικής στις εκάστοτε συνθήκες.

Τονίζεται πως η περιβαλλοντική πολιτική που προγραμματίζεται δεν είναι μια πολιτική που ασκείται από ψηλά, αποκομμένη από τα πραγματικά προβλήματα. Αντιθέτως προβλέπεται να είναι μια πολιτική η οποία θεσμοθετεί τη συλλογικότητα και που τείνει να προχωρήσει σε μία “bottom up” προσέγγιση των περιβαλλοντικών ζητημάτων με την ενεργή συμμετοχή στη λήψη αποφάσεων τόσο των πολιτών, όσο και των περιβαλλοντικών μη κυβερνητικών οργανισμών της περιοχής, έτσι ώστε να μπορούν να δίνονται σωστές κατευθύνσεις σε σημαντικά περιβαλλοντικά ζητήματα.

*Ο αναλυτικός **ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ** του ΑΞΟΝΑ Ι στα πλαίσια του Επιχειρησιακού Προγράμματος είναι παρουσιάζεται σε πίνακες που ακολουθούν.*

*Η **διάρθρωση** του ΑΞΟΝΑ Ι αποτυπώνεται παρακάτω:*

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Ήλιδας 2012 - 2014

Άξονας		Μέτρο		Γενικός Στόχος / ΣΧΕΔΙΟ ΔΡΑΣΗΣ	
Κωδ.	Περιγραφή	Κωδ.	Περιγραφή	Κωδ.	Περιγραφή
1	Βασικές Υποδομές - Περιβάλλον & Ποιότητα Ζωής στο Δήμο	11	Βασικές Υποδομές & Ποιότητα Ζωής στο Δήμο	111	Αναβάθμιση του Οικιστικού Περιβάλλοντος εντός των Γεωγραφικών Ορίων του Δήμου
1	Βασικές Υποδομές - Περιβάλλον & Ποιότητα Ζωής στο Δήμο	11	Βασικές Υποδομές & Ποιότητα Ζωής στο Δήμο	112	Αναβάθμιση της Καθημερινότητας του Δημότη
1	Βασικές Υποδομές - Περιβάλλον & Ποιότητα Ζωής στο Δήμο	11	Βασικές Υποδομές & Ποιότητα Ζωής στο Δήμο	113	Υλοποίηση Ολοκληρωμένου Σχεδίου Αστικής Ανάπτυξης (ΟΣΑΑ) της Πόλης του Ήλιδας
1	Βασικές Υποδομές - Περιβάλλον & Ποιότητα Ζωής στο Δήμο	12	Ολοκληρωμένη Διαχείριση Υγρών & Στερεών Αποβλήτων	122	Βελτίωση της Διαχείρισης των Στερεών Αποβλήτων του Δήμου Ήλιδας
1	Βασικές Υποδομές - Περιβάλλον & Ποιότητα Ζωής στο Δήμο	12	Ολοκληρωμένη Διαχείριση Υγρών & Στερεών Αποβλήτων	123	Βελτίωση της Διαχείρισης των Υγρών Αποβλήτων του Δήμου Ήλιδας
1	Βασικές Υποδομές - Περιβάλλον & Ποιότητα Ζωής στο Δήμο	13	Προστασία & Διαχείριση του Περιβάλλοντος	131	Ενίσχυση του Εξοπλισμού για την Αποτελεσματική Διαχείριση των Απορριμάτων
1	Βασικές Υποδομές - Περιβάλλον & Ποιότητα Ζωής στο Δήμο	13	Προστασία & Διαχείριση του Περιβάλλοντος	132	Περιορισμός της Ενεργειακής Κατανάλωσης στα Πλαίσια της Λειτουργίας του Δήμου
1	Βασικές Υποδομές - Περιβάλλον & Ποιότητα Ζωής στο Δήμο	14	Πολιτική Προστασία	141	Αποκατάσταση & Αναβάθμιση του Δικτύου Ομβρίων Υδάτων
1	Βασικές Υποδομές - Περιβάλλον & Ποιότητα Ζωής στο Δήμο	14	Πολιτική Προστασία	142	Ενίσχυση της Αντιπλημμυρικής Προστασίας
1	Βασικές Υποδομές - Περιβάλλον & Ποιότητα Ζωής στο Δήμο	14	Πολιτική Προστασία	143	Ενίσχυση της Πυροπροστασίας
1	Βασικές Υποδομές - Περιβάλλον & Ποιότητα Ζωής στο Δήμο	14	Πολιτική Προστασία	144	Ενίσχυση της Προστασίας του Φυσικού & Δομημένου Περιβάλλοντος
1	Βασικές Υποδομές - Περιβάλλον & Ποιότητα Ζωής στο Δήμο	15	Ύδρευση - Άρδευση & Ολοκληρωμένη Διαχείριση των Υδάτινων Πόρων	151	Βελτιστοποίηση του Δικτύου Ύδρευσης
1	Βασικές Υποδομές - Περιβάλλον & Ποιότητα Ζωής στο Δήμο	15	Ύδρευση - Άρδευση & Ολοκληρωμένη Διαχείριση των Υδάτινων Πόρων	152	Αναβάθμιση του Δικτύου Ύδρευσης

Άξονας II: Οργάνωση του Χώρου, Μεταφορές & Οικιστική Ανάπτυξη

Στόχος του ΑΞΟΝΑ II ο οποίος επιτυγχάνεται μέσα από την πρόβλεψη συγκεκριμένων δράσεων και παρεμβάσεων είναι η δημιουργία εκείνων των υποδομών οι οποίες θα διευκολύνουν την προσβασιμότητα όλων και κυρίως των ευαίσθητων κοινωνικών ομάδων (ηλικιωμένοι, άτομα με αναπηρίες) σε όλους τους χώρους έτσι ώστε να μην υπάρχει κοινωνικός αποκλεισμός και να επιτευχθεί κοινωνική συνοχή. Στην κατεύθυνση αυτή, είναι σαφής η συνέργεια που επιτυγχάνεται με τον αντίστοιχο Άξονα του Επιχειρησιακού Προγράμματος.

Επιπλέον στο σχέδιο αυτό περιλαμβάνονται παρεμβάσεις οι οποίες θα βελτιώσουν και θα διευκολύνουν την προσβασιμότητα σε όλους τους πολίτες, ενώ παράλληλα θα μειώσουν τις μετακινήσεις και τη χρήση αυτοκινήτων, μειώνοντας με τον τρόπο αυτό τόσο το κυκλοφοριακό πρόβλημα όσο και την παραγωγή αερίων του θερμοκηπίου.

Η ανάπτυξη ενός βιώσιμου συστήματος στάθμευσης και κυκλοφορίας αποτελεί ένα σημαντικό παράγοντα για τη βελτίωση των περιβαλλοντικών συνθηκών και της ζωής των πολιτών. Ο Άξονας περιλαμβάνει δράσεις που αποσκοπούν τόσο στη βελτίωση των ήδη υπαρχόντων κυκλοφοριακών υποδομών όσο και στη δημιουργία νέων υποδομών, με τέτοιο σχεδιασμό, που θα ανταποκρίνονται στις παρούσες και στις μελλοντικές ανάγκες των πολιτών. Παράλληλα θα στηριχθεί μια προσπάθεια κυκλοφοριακής επιμόρφωσης των πολιτών, για να μπορέσουν να αντιληφθούν τη σημασία και τα οφέλη της ορθής χρήσης των ιδιωτικών τους οχημάτων, τόσο για την καλυτέρευση των συνθηκών ζωής τους, όσο και για τη βελτίωση των περιβαλλοντικών συνθηκών στην πόλη.

Στα πλαίσια του συγκεκριμένου Άξονα, καλύπτονται επίσης τα θέματα που άπτονται του Χωροταξικού και Πολεοδομικού Σχεδιασμού. Η Οργάνωση του Χώρου μέσα από τις απαραίτητες χωροταξικές μελέτες που απαιτούνται, αποτελούν προϋπόθεση για την ομαλή οικιστική ανάπτυξη της περιοχής. Αντιθέτως, η άναρχη οικιστική ανάπτυξη δύναται να οδηγήσει σε προβλήματα λόγω αδυναμιών του δικτύου βασικών υποδομών. Το σύνολο των παραπάνω αντιμετωπίζεται μέσα από δράσεις του συγκεκριμένου Άξονα.

*Ο αναλυτικός **ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ** του ΑΞΟΝΑ II στα πλαίσια του Επιχειρησιακού Προγράμματος παρουσιάζεται σε πίνακες που ακολουθούν.*

*Η **διάρθρωση** του ΑΞΟΝΑ II αποτυπώνεται παρακάτω:*

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Ήλιδας 2012 - 2014

Άξονας		Μέτρο		Γενικός Στόχος / ΣΧΕΔΙΟ ΔΡΑΣΗΣ	
Κωδ.	Περιγραφή	Κωδ.	Περιγραφή	Κωδ.	Περιγραφή
2	Οργάνωση του Χώρου - Μεταφορές & Οικιστική Ανάπτυξη	21	Χωροταξικός Σχεδιασμός & Οικιστική Ανάπτυξη	211	Ολοκλήρωση Τοπογραφικών Μελετών, Αποτυπώσεων & Εργασιών
2	Οργάνωση του Χώρου - Μεταφορές & Οικιστική Ανάπτυξη	21	Χωροταξικός Σχεδιασμός & Οικιστική Ανάπτυξη	212	Ολοκλήρωση Περιβαλλοντικών Μελετών
2	Οργάνωση του Χώρου - Μεταφορές & Οικιστική Ανάπτυξη	21	Χωροταξικός Σχεδιασμός & Οικιστική Ανάπτυξη	213	Ολοκλήρωση Γεωλογικών Μελετών
2	Οργάνωση του Χώρου - Μεταφορές & Οικιστική Ανάπτυξη	22	Κυκλοφορία - Συγκοινωνίες - Στάθμευση & Προσβασιμότητα	221	Βελτίωση της Κυκλοφορίας, της Αστικής Συγκοινωνίας & της Προσβασιμότητας ΑμΕΑ
2	Οργάνωση του Χώρου - Μεταφορές & Οικιστική Ανάπτυξη	22	Κυκλοφορία - Συγκοινωνίες - Στάθμευση & Προσβασιμότητα	222	Βελτίωση & Αναβάθμιση του Οδικού Δικτύου του Δήμου
2	Οργάνωση του Χώρου - Μεταφορές & Οικιστική Ανάπτυξη	22	Κυκλοφορία - Συγκοινωνίες - Στάθμευση & Προσβασιμότητα	223	Βελτίωση της Αγροτικής Οδοποιίας των Δημοτικών Διαμερισμάτων

Άξονας III: Διασφάλιση της Κοινωνικής Συνοχής και Στήριξη του Κοινωνικού Ιστού

Οι ανάπτυξη κοινωνικών υποδομών δεν αποτελεί μόνο στοχο για μια κοινωνία, αποτελεί παράλληλα ανάγκη της. Αναγνωρίζοντας ως υποχρέωση των πολιτικών αρχών τη δημιουργία και τη βελτίωση των δομών εκείνων, οι οποίες συμβάλλουν στην αναβάθμιση της ζωής του πολίτη, την προστασία των ασθενέστερων κοινωνικών ομάδων, την συνοχή και την αλληλεγγύη στους κόλπους της κοινωνίας, ειδικότερα μάλιστα στα πλαίσια της υφιστάμενης οικονομικής συγκυρίας, καταρτίζεται ο συγκεκριμένος Άξονας του Επιχειρησιακού Προγράμματος.

Ο Άξονας έχει σαν σκοπό τη βελτίωση των υφιστάμενων κοινωνικών υποδομών, αλλά και τη δημιουργία νέων, με πρωταρχικό στόχο την προστασία των ασθενέστερων κοινωνικών τάξεων (παιδιά, ηλικιωμένοι, άτομα με αναπηρίες) και τη διευκόλυνσή τους για πρόσβαση σε όλες τις κοινωνικές εκδηλώσεις. Επιπλέον, οι στόχοι του άξονα προσανατολίζονται στη βελτίωση της ποιότητας των πολιτιστικών εκδηλώσεων και υπηρεσιών, καθώς και των αθλητικών δρώμενων, έτσι ώστε να αναβαθμιστεί η ζωή του κάθε πολίτη ξεχωριστά, αλλά και όλου του κοινωνικού συνόλου. Είναι σαφές πως αποτελεί ένα σημαντικότατο κομμάτι του Επιχειρησιακού Σχεδίου και ότι η επίτευξή του και η περάτωση του αποτελεί συνάμα μια ηθική επιταγή του δήμου προς τους δημότες-πολίτες της περιοχής.

Σε κάθε περίπτωση, βασικός σκοπός του συγκεκριμένου ΑΞΟΝΑ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ του Επιχειρησιακού Προγράμματος, είναι η διασφάλιση των προνοιακών δομών για την ανακούφιση των ευαίσθητων κοινωνικών ομάδων. Προβλέπεται:

- ✓ Δημιουργία ΚΑΠΗ στην Πηνεία, με ειδικά προγράμματα ενημέρωσης, δημιουργικής απασχόλησης και φροντίδας για ηλικιωμένους, εργοθεραπεία, φυσικοθεραπεία, φροντίδα και οδηγίες ιατροφαρμακευτικής και νοσοκομειακής περίθαλψης, οργανωμένη ψυχαγωγία και επιμόρφωση.
- ✓ Επέκταση και εξορθολογισμός του Προγράμματος «Βοήθεια στο Σπίτι»
- ✓ Συνέχιση λειτουργία του ΚΗΦΗ (Κέντρο Ημερήσιας Φροντίδας Ηλικιωμένων)
- ✓ Εκσυγχρονισμός Νοσοκομείου και Κέντρου Υγείας Σιμόπουλου, ώστε να μπορεί να ανταπεξέλθει στο ρόλο του ως προς τη πρόληψη και τη πρωτοβάθμια και τη δευτεροβάθμια περίθαλψη (Κτιριακές υποδομές και στελέχωση)
- ✓ Προσπάθεια διαρκούς αξιοποίησης των Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων
- ✓ Οργάνωση και υποστήριξη δικτύου δωρεάν παροχής ιατρικών υπηρεσιών σε ευπαθής κοινωνικές ομάδες, από ανοιχτό κατάλογοσυμπολιτών ιατρών, ειδικοτήτων που δεν καλύπτονται από το νοσοκομείο.

Η διατήρηση και η ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς της περιοχής αποτελεί ένα πολύ σημαντικό έργο που περιλαμβάνει τόσο δράσεις υποδομής, όσο και δράσεις πολιτιστικής εκπαίδευσης και προβολής.

Στην πρώτη συνιστώσα ανήκουν δράσεις όπως η προσπάθεια προβολής της πολιτιστικής κληρονομιάς, τη δημιουργία πολιτιστικών αιθουσών, την αξιοποίηση από το δήμο κτηρίων μεγάλης πολιτιστικής και ιστορικής σημασίας (π.χ. Παλιά κτήρια, νεοκλασικές κατοικίες κλπ) και η προβολή των χώρων στους οποίους μπορούν να λάβουν χώρα πολιτιστικές εκδηλώσεις.

Στη δεύτερη συνιστώσα ανήκουν δράσεις οι οποίες αποσκοπούν στην πολιτιστική επιμόρφωση των πολιτών, με τη στήριξη πολιτιστικών συλλόγων και φορέων και την προώθηση ερασιτεχνικών καλλιτεχνικών πρωτοβουλιών. Επιπλέον στην ίδια συνιστώσα ανήκουν οι δράσεις πολιτιστικής προβολής, με την διοργάνωση πολιτιστικών εκδηλώσεων, οι οποίες θα αναβαθμίσουν τόσο τη ζωή των πολιτών όσο και την εικόνα της περιοχής η οποία θα μπορεί να εξελιχθεί σε ένα πολιτιστικό κέντρο το οποίο θα συλλέγει καλλιτεχνικές προσωπικότητες και από τις γύρω περιοχές.

Η κοινωνική μέριμνα και η κοινωνική συνοχή, εκτός του ότι αποτελούν ένα πολύ σημαντικό παράγοντα, ο οποίος δείχνει την ποιότητα μιας κοινωνίας, είναι και ένα στοιχείο, απαραίτητο προκειμένου μία κοινωνία να πορευτεί πάνω στα πρότυπα της κοινωνικής αειφορίας, η οποία αποτελεί ένα σημαντικό κομμάτι της αειφόρου ανάπτυξης.

Οι δράσεις οι οποίες προβλέπονται στο πλαίσιο αυτού του στόχου έχουν μία συνιστώσα δημιουργίας κατάλληλων υποδομών και μία συνιστώσα λειτουργίας των υποδομών αυτών, έτσι ώστε να επιτευχθεί μία γενικότερη αναβάθμιση της κοινωνικής λειτουργίας.

Τέτοιες υποδομές που έχουν προβλεφθεί να πραγματοποιηθούν ή να αναβαθμιστούν, μέσω του επιχειρησιακού προγράμματος, είναι αυτές που αφορούν τις πιο ευπαθείς ομάδες της κοινωνίας όπως είναι οι ηλικιωμένοι, τα παιδιά προσχολικής ηλικίας και τα άτομα με πνευματικές και κινητικές αναπηρίες (παιδικοί σταθμοί, δημοτικά ιατρεία, αναβάθμιση σχολικών κτηρίων κλπ).

Η λειτουργία αυτών των κοινωνικών υποδομών θα ενισχύσει ουσιαστικά την κοινωνική αειφορία και θα δημιουργήσει νέες θέσεις εργασίας για τις παραγωγικές κοινωνικές ομάδες.

Το ζήτημα της νεολαίας και της παιδείας είναι ένα ζήτημα το οποίο κρίνεται ιδιαίτερα σημαντικό για την ευημερία μιας κοινωνίας. Στόχος είναι να δημιουργηθούν εκείνες οι συνθήκες οι οποίες θα εξασφαλίζουν ένα υψηλό επίπεδο εκπαίδευσης στους νέους, έτσι ώστε αυτοί να μπορούν να ανταπεξέλθουν στις απαιτήσεις μιας ολοένα εξελισσόμενης κοινωνίας. Οι δράσεις που προτείνονται κάτω από αυτό το γενικό στόχο αφορούν τη συντήρηση και την αναβάθμιση των σχολικών εγκαταστάσεων, έτσι ώστε οι μαθητές να μπορούν να απολαμβάνουν χώρους σύγχρονους, οι οποίοι θα ανταποκρίνονται πλήρως στις μαθησιακές απαιτήσεις του σήμερα. Τονίζεται επίσης πως στα πλαίσια άλλου άξονα του Επιχειρησιακού Προγράμματος, προβλέπεται η αξιοποίηση κτιριακών εγκαταστάσεων σχολικών μονάδων που έχουν παύσει τη λειτουργία τους για την υποστήριξη κοινωνικών και λοιπών δραστηριοτήτων του Δήμου.

Επιπρόσθετα, η ενίσχυση και η βελτίωση των αθλητικών υποδομών και η αναβάθμιση των αθλητικών δραστηριοτήτων είναι ένας πολύ σημαντικός στόχος του επιχειρησιακού σχεδίου, τόσο για να ενισχύσει τη σωματική διάπλαση των νέων και να τους δώσει διεξόδους μέσα από τον αθλητισμό, όσο και για να φιλοξενηθούν στην περιοχή αγώνες διαφόρων αθλημάτων οι οποίοι αποτελούν ένα ξεχωριστό πολιτιστικό γεγονός και συντελεί στην ψυχαγωγία των πολιτών. Τονίζεται μάλιστα πως η **«Αποπεράτωση του Κολυμβητηρίου Αμαλιάδας»**, περιλαμβάνεται στα «ΕΡΓΑ ΣΗΜΑΙΕΣ» του Προγράμματος.

Η ενίσχυση των αθλητικών υποδομών στοχεύετε να επιτευχθεί με την διαμόρφωση γηπέδων, καθώς και η αναβάθμιση υφιστάμενων δημοτικών σταδίων και εγκαταστάσεων. και με την κατασκευή αθλητικών εγκαταστάσεων

Ο αναλυτικός ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ του ΑΞΟΝΑ ΙΙΙ στα πλαίσια του Επιχειρησιακού Προγράμματος παρουσιάζεται σε πίνακες που ακολουθούν.

Η διάρθρωση του ΑΞΟΝΑ ΙΙΙ αποτυπώνεται παρακάτω:

Άξονας		Μέτρο		Γενικός Στόχος / ΣΧΕΔΙΟ ΔΡΑΣΗΣ	
Κωδ.	Περιγραφή	Κωδ.	Περιγραφή	Κωδ.	Περιγραφή
3	Διασφάλιση της Κοινωνικής Συνοχής & Στήριξη του Κοινωνικού Ιστού	31	Κοινωνική Πολιτική & Υπηρεσίες Υγείας & Πρόνοιας	311	Βελτίωση της Ποιότητας Ζωής των Ευπαθών Κοινωνικών Ομάδων
3	Διασφάλιση της Κοινωνικής Συνοχής & Στήριξη του Κοινωνικού Ιστού	31	Κοινωνική Πολιτική & Υπηρεσίες Υγείας & Πρόνοιας	312	Αναβάθμιση των Υποδομών Υγείας & Πρόνοιας
3	Διασφάλιση της Κοινωνικής Συνοχής & Στήριξη του Κοινωνικού Ιστού	32	Εκπαίδευση - Δια Βίου Μάθηση - Πολιτισμός & Αθλητισμός	321	Βελτίωση & Αναβάθμιση των Αθλητικών Υποδομών του Δήμου
3	Διασφάλιση της Κοινωνικής Συνοχής & Στήριξη του Κοινωνικού Ιστού	32	Εκπαίδευση - Δια Βίου Μάθηση - Πολιτισμός & Αθλητισμός	322	Βελτίωση & Αναβάθμιση των Υποδομών Εκπαίδευσης
3	Διασφάλιση της Κοινωνικής Συνοχής & Στήριξη του Κοινωνικού Ιστού	32	Εκπαίδευση - Δια Βίου Μάθηση - Πολιτισμός & Αθλητισμός	323	Πρώθηση του Πολιτισμού

Άξονας IV: Ανασυγκρότηση της Τοπικής Οικονομίας – Ανάπτυξης & Απασχόληση

Ο τέταρτος Άξονας περιλαμβάνει όλα τα μέτρα και τις δράσεις του Δήμου που αφορούν την ανάπτυξη της περιοχής μέσα από την αξιοποίηση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων της περιοχής. Στην κατεύθυνση αυτή προωθείται:

(α) η ανάπτυξη και υποστήριξη του πρωτογενή τομέα της οικονομίας

(β) η τουριστική ανάπτυξη και η βελτίωση των τουριστικών υποδομών

Στα πλαίσια του συγκεκριμένου άξονα θα εμπεριέχονται δράσεις που θα στοχεύουν στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της τοπικής οικονομίας, την ενδυνάμωση της επιχειρηματικότητας των κατοίκων και κυρίως των νέων ατόμων της περιοχής του Δήμου.

Αναλυτικότερα, προβλέπεται:

- ✓ Ενθάρυνση των επενδύσεων που προσφέρουν ποιοτική φιλοξενία: Ξενοδοχειακές μονάδες και μονάδες εστίασης.
- ✓ Δημιουργία υποδομών για την στήριξη της τουριστικής ανάπτυξης, όπως: Δρόμοι, ποδηλατόδρομοι, δίκτυα ύδρευσης και αποχέτευσης, χώροι στάθμευσης, πεζόδρομοι κλπ.
- ✓ Προστασία των ακτών από τη ρύπανση με τον έλεγχο των απορροών των αρδευτικών δικτύων
- ✓ Αξιοποίηση της περιοχής του δρυοδάσους Κάπελης και του περιαστικού δάσους της Μαραθιάς, με ήπιες παρεμβάσεις (καθαρισμοί, μονοπάτια, χώροι αναψυχής)
- ✓ Σημαντική ενθάρυνση και προώθηση του οικοτουρισμού και του αγροτουρισμού, διασφαλίζοντας την ισόρροπη ανάπτυξη των ημιορεινών οικισμών, αξιοποιώντας την πλούσια παράδοση και τα ποιοτικά διατροφικά προϊόντα, καθώς επίσης και τη μοναδική βιοποικιλότητα της περιοχής.
- ✓ Προώθηση του εναλλακτικού τουρισμού και ιδιαίτερα του αθλητικού τουρισμού. Δημιουργία ναυταθλητικών εγκαταστάσεων στη λίμνη, ίδρυση ναυταθλητικού ομίλου (κανόε, καγιάκ, λεμβοδρομίες, κωπηλασία, σκι).
- ✓ Συντήρηση και αξιοποίηση των εξαιρετικών αθλητικών εγκαταστάσεων της πόλης της Αμαλιάδας για την οργάνωση ή/και φιλοξενία πανελλήνιων και διεθνών αθλητικών γεγονότων.
- ✓ Συστηματική ανάδειξη και προβολή του συνόλου των σημαντικών πολιτιστικών, ιστορικών, θρησκευτικών και φυσικών μνημείων της περιοχής με παρεμβάσεις, έργα και δράσεις που θα τα συνδέουν μεταξύ τους, καθώς επίσης και με άλλα μνημεία της ευρύτερης περιοχής.
- ✓ Προβολή της ποιοτικής αγροτικής παραγωγής, ανάδειξη της ταυτότητας και στήριξη των αγροτικών προϊόντων, αλλά και της παραδοσιακής διαδικασίας παραγωγής τους, με στόχο τη διατήρηση και την αναβάθμιση της αγροτικής κληρονομιάς και τη διευκόλυνση της πρόσβασης των τοπικών προϊόντων στις αγορές (Ολοκληρωμένο Σχέδιο Marketing, προώθηση, προβολή και αναζήτηση αγορών)

Θα περιλαμβάνονται επίσης δράσεις για την αύξηση της απασχόλησης και τη διασύνδεση μεταξύ προσφοράς και ζήτησης εργασίας.

Τέλος, θα επιδιωχθεί η αξιοποίηση της προνομιακής θέσης του Δήμου (γειτνίαση με Αρχαία Ολυμπία) καθώς και το συγκριτικό πλεονέκτημα που προσφέρει η Αρχαία Ήλιδα ως προορισμός.

Η αντιμετώπιση της ανεργίας αποτελεί ένα από τα βασικά θέματα που αντιμετωπίζονται μέσα από συγκεκριμένες δράσεις του Επιχειρησιακού Προγράμματος. Όπως έγινε φανερό από την ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης στα πλαίσια της Α Φάσης του Επιχειρησιακού Προγράμματος ο Δήμος αντιμετωπίζει ένα αρκετά υψηλό ποσοστό ανεργίας, παρά το γεγονός ότι το ζήτημα αυτό υπερβαίνει τα όρια του Δήμου. Η στρατηγική του Δήμου στο τομέα της ανεργίας έχει ως στόχο όχι μόνο την υποστήριξη των ανέργων ως μια ευαίσθητη κοινωνική ομάδα (παθητική αντιμετώπιση), αλλά και την υποστήριξή τους για την εξεύρεση εργασίας ή την προώθηση επιχειρηματικών ενεργειών (ενεργητική αντιμετώπιση). Πιο συγκεκριμένα μάλιστα, προβλέπεται συγκεκριμένη δράση που θα αφορά τον προγραμματισμό και την υλοποίηση στοχευμένων εκπαιδευτικών προγραμμάτων, στα πλαίσια των οικονομικών δραστηριοτήτων σε τοπικό επίπεδο.

Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στη διασύνδεση προσφοράς και ζήτησης εργασίας και την μείωση στο βαθμό του εφικτού, της ανεργίας τριβής στην περιοχή του Δήμου. Θα σχεδιαστούν, θα προγραμματισθούν και θα υλοποιηθούν ολοκληρωμένες ενέργειες συστηματικής ενημέρωσης και καθοδήγησης των αγροτών, ενώ περιλαμβάνονται ενέργειες ενημέρωσης των Δημοτών σχετικά με τις ευεργετικές επιπτώσεις των βιολογικών προϊόντων.

Σε κάθε περίπτωση, η προώθηση της Τουριστικής Ανάπτυξης αποτελεί μια από τις βασικές προτεραιότητες του Δήμου. Η ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης ανέδειξε τον τουρισμό ως έναν από τους τομείς που διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στη διατήρηση της απασχόλησης.

Στα πλαίσια των παραπάνω προβλέπεται συγκεκριμένη δράση αναφορικά με την εκπόνηση ενός ολοκληρωμένου σχεδίου marketing του Δήμου στην κατεύθυνση της τουριστικής ανάπτυξης. Το συγκεκριμένο σχέδιο θα περιλαμβάνει θέματα όπως η καλύτερη αξιοποίηση των υφιστάμενων τουριστικών πόλων και υποδομών της περιοχής και η προώθηση εναλλακτικών μορφών τουρισμού. *Σύμφωνα με την ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης, κρίνεται πως ο Δήμος μπορεί να αυξήσει το όφελος σε επίπεδο τοπικής οικονομίας από την μέσω της τουριστικής ανάπτυξης.* Η δράση που ακολουθεί την προαναφερθείσα, αφορά τον προγραμματισμό και την υλοποίηση των ενεργειών προβολής και προώθησης όπως αυτές θα προκύψουν με την ολοκλήρωση του Σχεδίου Marketing.

Αξίζει να αναφερθεί πως σε άλλες δράσεις του Επιχειρησιακού Προγράμματος οι οποίες έχουν τονιστεί και αφορούν τον τομέα της εκπαίδευσης στις νέες τεχνολογίες, θα εξετάζονται θέματα πρόσβασης των τουριστικών επιχειρήσεων στην τεχνολογία και θέματα βελτιστοποίησης της προσαρμοστικότητάς τους για την ενσωμάτωση των νέων τεχνολογιών.

Παράλληλα, όπως τεκμηριώθηκε και παρουσιάστηκε στα πλαίσια της Α Φάσης του Επιχειρησιακού Προγράμματος, η αγροτική δραστηριότητα αποτελεί για την περιοχή του Δήμου κινητήρια δύναμη της τοπικής οικονομίας. Αναγνωρίζεται όμως, πως παρόλο που τα προϊόντα της γης βρίσκουν θέση στις Ευρωπαϊκές και παγκόσμιες αγορές, σε τοπικό επίπεδο, ο ρόλος του καλλιεργητή και του κτηνοτρόφου απαξιώνονται διαρκώς.

Επιπρόσθετα, παρατηρείται μια σταδιακή εγκατάληψη των απομακρυσμένων ορεινών εκμεταλλεύσεων, ενώ παράλληλα εντατικοποιούνται οι καλλιέργειες στις παραγωγικότερες πεδινές εκτάσεις και μεγάλο μέρος του πληθυσμού εγκαθίσταται στα αστικά κέντρα (αστικοποίηση). Αποτελεί πεποίθηση της Δημοτικής Αρχής, ότι η βιώσιμη ανάπτυξη συνήστα τη μεγαλύτερη πρόκληση για το Δήμο Ήλιδας, αποτελώντας όμως παράλληλα μια σημαντική ευκαιρία οικονομικής μεγέθυνσης, αύξησης του εισοδήματος της τοπικής οικονομίας και ενίσχυση της ευημερίας των πολιτών. Στη κατεύθυνση αυτή, το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα του Δήμου προβλέπει:

- ✓ Στήριξη της στρατηγικής βιώσιμης ανάπτυξης, με έργα και δράσεις που αυξάνουν την ποιότητα του τοπικού προϊόντος και την παραγωγικότητα των παραγωγικών διαδικασιών
- ✓ Διασφάλιση της ποιότητας ζωής στις αγροτικές περιοχές του Δήμου, ώστε το ανθρώπινο δυναμικό και ιδιαίτερα οι νέοι να ενισχυθεί και να παραμένει οικονομικά ενεργό.
- ✓ Άμβλυση των αντιθέσεων μεταξύ αστικού κέντρου και περιφέρειας
- ✓ Συστηματική προστασία και διαχείριση του φυσικού κεφαλαίου της περιοχής του Δήμου (εδάφη, υδατικοί πόροι, βιοποικιλότητα, δάση, αγροτικό τοπίο κλπ.)
- ✓ Ανάδειξη του παραδοσιακού οικιστικού περιβάλλοντος με συστηματικό και οργανωμένο τρόπο, συμβάλλοντας στη διατήρηση της παραδοσιακής εικόνας των οικισμών, της τοπικής αρχιτεκτονικής, της αγροτικής κληρονομιάς, αλλά και της αποτελεσματικής αξιοποίησης του συνόλου των παραπάνω για την επίτευξη των αναπτυξιακών σκοπών και στόχων του Δήμου Ήλιδας, όπως αυτοί παρουσιάζονται στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα.

Τονίζεται μάλιστα πως το έργο **«Δημιουργία Διαμετακομιστικού Κέντρου και Δημοπρατηρίου Αγροτικών Προϊόντων»**, περιλαμβάνεται στα «ΕΡΓΑ ΣΗΜΑΙΕΣ» του Προγράμματος.

*Ο αναλυτικός **ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ** του ΑΞΟΝΑ IV στα πλαίσια του Επιχειρησιακού Προγράμματος παρουσιάζεται σε πίνακες που ακολουθούν.*

*Η **διάρθρωση** του ΑΞΟΝΑ IV αποτυπώνεται παρακάτω:*

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Ήλιδας 2012 - 2014

Άξονας		Μέτρο		Γενικός Στόχος / ΣΧΕΔΙΟ ΔΡΑΣΗΣ	
Κωδ.	Περιγραφή	Κωδ.	Περιγραφή	Κωδ.	Περιγραφή
4	Ανασυγκρότηση της Τοπικής Οικονομίας - Ανάπτυξη & Απασχόληση	41	Πράσινη Ανάπτυξη & Αξιοποίηση του Πρωτογενή Τομέα της Οικονομίας	411	Στήριξη της Αγροτικής & Γεωργικής Παραγωγής
4	Ανασυγκρότηση της Τοπικής Οικονομίας - Ανάπτυξη & Απασχόληση	42	Τουριστικές Υποδομές & Τουριστική Ανάπτυξη	421	Αναβάθμιση & Αξιοποίηση του Λιμένα Κατακόλου
4	Ανασυγκρότηση της Τοπικής Οικονομίας - Ανάπτυξη & Απασχόληση	42	Τουριστικές Υποδομές & Τουριστική Ανάπτυξη	422	Προώθηση του Τουριστικού Προϊόντος της Περιοχής του Δήμου
4	Ανασυγκρότηση της Τοπικής Οικονομίας - Ανάπτυξη & Απασχόληση	43	Παραγωγικότητα - Ανταγωνιστικότητα - Επιχειρηματικότητα & Στήριξη της Απασχόλησης	431	Μείωση της Ανεργίας & Αύξηση της Απασχόλησης σε Επίπεδο Τοπικής Οικονομίας

ΑΞΟΝΑΣ V: Οργάνωση & Διοίκηση του Νέου «Καλλικρατικού» Δήμου Ήλιδας

Ο τελευταίος Άξονας του Επιχειρησιακού Προγράμματος θέτει προτεραιότητες για τη **Βελτίωση της Διοικητικής Ικανότητας και τον Εκσυγχρονισμό των Υπηρεσιών** του Δήμου, ώστε να μπορούν να ανταποκριθούν στις τρέχουσες και τις αναμενόμενες αυξημένες αρμοδιότητες που μεταβιβάστηκαν στα πλαίσια του «Καλλικράτη».

Ο Δήμος πρέπει να αναβαθμιστεί και να εκσυγχρονιστεί ώστε να είναι σε θέση να επιτελέσει το νέο αναβαθμισμένο ρόλο του στους τομείς της ανάπτυξης, της απασχόλησης, της κοινωνικής μέριμνας, της παιδείας, την υγείας, του πολιτισμού του αθλητισμού και γενικότερα της παροχής του συνόλου των απαιτούμενων υπηρεσιών προς τους Δημότες στα πλαίσια της αποστολής του.

Ο Άξονας προσεγγίζει τα ζητήματα στις τρεις βασικές κατευθύνσεις του σύγχρονου Management συνολικά:

- ✓ Νέες Τεχνολογίες και Συστήματα (**e-Government**)
- ✓ Λειτουργίες και Διαδικασίες (**Processes**)
- ✓ Ανθρώπινο Δυναμικό (**Human Resources**)

Είναι ο άξονας με τον οποίο θα επιδιωχθεί «να περάσουμε από το i-government στο e-government, από την ηλεκτρονική πληροφόρηση στην ηλεκτρονική διακυβέρνηση». Στον άξονα αυτό εντάσσονται δράσεις που διασφαλίζουν την διαφάνεια στην διαχείριση του Δήμου.

Ο συγκεκριμένος άξονας περιλαμβάνει το σύνολο των μέτρων και των δράσεων που αφορούν τη βελτίωση της διοικητικής ικανότητας τόσο του Δήμου, όσο και των Νομικών του Προσώπων ως οργανισμών.

Στα πλαίσια του συγκεκριμένου άξονα περιλαμβάνονται δράσεις για την **στελέχωση της νέας Οργανωτικής Δομής του Δήμου (ΟΕΥ)**, την **επιβεβαίωση της Διαχειριστικής Επάρκειας**, δράσεις για την εξασφάλιση των απαραίτητων υλικών και μη πόρων, την συνεχή παρακολούθηση των δυνατοτήτων ενσωμάτωσης εφαρμογών της πληροφορικής και την εξασφάλιση ενός ικανοποιητικού περιβάλλοντος εργασίας για τους υπαλλήλους του Δήμου.

Τέλος εξετάζονται δράσεις που απαιτούνται για την εξασφάλιση της βιωσιμότητας, της αποδοτικότητας (efficiency) και της αποτελεσματικότητας (effectiveness).

Ο αναλυτικός ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ του ΑΞΟΝΑ V στα πλαίσια του Επιχειρησιακού Προγράμματος παρουσιάζεται σε πίνακες που ακολουθούν.

Η διάρθρωση του ΑΞΟΝΑ V αποτυπώνεται παρακάτω:

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Ήλιδας 2012 - 2014

Άξονας		Μέτρο		Γενικός Στόχος / ΣΧΕΔΙΟ ΔΡΑΣΗΣ	
Κωδ.	Περιγραφή	Κωδ.	Περιγραφή	Κωδ.	Περιγραφή
5	Οργάνωση & Διοίκηση του Νέου "Καλλικρατικού" Δήμου Ήλιδας	51	Νέες Τεχνολογίες & Πληροφοριακά Συστήματα Διοίκησης (MIS)	511	Βελτίωση της Ποιότητας των Παρεχόμενων Υπηρεσιών προς τους Δημότες
5	Οργάνωση & Διοίκηση του Νέου "Καλλικρατικού" Δήμου Ήλιδας	51	Νέες Τεχνολογίες & Πληροφοριακά Συστήματα Διοίκησης (MIS)	512	Μεγιστοποίηση της Αξιοποίησης των ΤΠΕ
5	Οργάνωση & Διοίκηση του Νέου "Καλλικρατικού" Δήμου Ήλιδας	52	Εγκαταστάσεις - Εξοπλισμός - Λειτουργία - Διαδικασίες & Διοίκηση Προμηθειών	521	Ενίσχυση της Διαφάνειας, της Αποτελεσματικότητας & της Αποδοτικότητας
5	Οργάνωση & Διοίκηση του Νέου "Καλλικρατικού" Δήμου Ήλιδας	52	Εγκαταστάσεις - Εξοπλισμός - Λειτουργία - Διαδικασίες & Διοίκηση Προμηθειών	522	Αποτελεσματική Διοίκηση Προμηθειών & Προμηθευτών
5	Οργάνωση & Διοίκηση του Νέου "Καλλικρατικού" Δήμου Ήλιδας	53	Ενίσχυση & Αξιοποίηση του Ανθρώπινου Δυναμικού	531	Αποτελεσματική Αξιοποίηση Ανθρώπινων Πόρων
5	Οργάνωση & Διοίκηση του Νέου "Καλλικρατικού" Δήμου Ήλιδας	54	Οικονομικά Αποτελέσματα & Χρηματοοικονομική Βιωσιμότητα	541	Αξιοποίηση της Ακίνητης Περιουσίας του Δήμου

3. Επιχειρησιακό Σχεδιασμός

Στους **Πίνακες** που ακολουθούν παρουσιάζεται αναλυτικά ο Επιχειρησιακό Σχεδιασμός του Δήμου, για την περίοδο 2012 - 2014.

Προσθήκη Εκτύπωσης:

Δήμος Ήλιδας_Πίνακες Β Φάσης_ver02_031012.xls
Spreadsheet BP Structure

17 σελ.

Προσθήκη Εκτύπωσης:

Δήμος Ήλιδας_Πίνακες Β Φάσης_ver02_031012.xls
Spreadsheet Action Plans

10 σελ.

Προσθήκη Εκτύπωσης:

Δήμος Ήλιδας_Πίνακες Β Φάσης_ver02_031012.xls
Spreadsheet Responsibilities

14 σελ.

Προσθήκη Εκτύπωσης:

Δήμος Ήλιδας_Πίνακες Β Φάσης_ver13_210312.xls
Spreadsheet Actions GANTT Chart

11 σελ.

Προσθήκη Εκτύπωσης:

Δήμος Ήλιδας_Πίνακες Β Φάσης_ver02_031012.xls
Spreadsheet BP Budget

11 σελ.

Προσθήκη Εκτύπωσης:

Δήμος Ήλιδας_Πίνακες Β Φάσης_ver02_031012.xls.xls
Spreadsheet Technical Projects

8 σελ.

Προσθήκη Εκτύπωσης:

Δήμος Ήλιδας_Πίνακες Β Φάσης_ver02_031012.xls.xls
Spreadsheet Studies

2 σελ.

Προσθήκη Εκτύπωσης:

Δήμος Ήλιδας_Πίνακες Β Φάσης_ver02_031012.xls.xls
Spreadsheet Procurements

3 σελ.

Προσθήκη Εκτύπωσης:

Δήμος Ήλιδας_Πίνακες Β Φάσης_ver02_031012.xls.xls
Spreadsheet Actions

2 σελ.

4. Ιεράρχης Σχεδίων Δράσης

4.1. Κριτήρια Αξιολόγησης

Σύμφωνα με τη μεθοδολογία του Παραρτήματος Ι (*Μεθοδολογία Πολυκριτηριακής Ανάλυσης*), κατηγοριοποιούμε συγκεκριμένα κριτήρια αξιολόγησης στις ομάδες **ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΗΤΑΣ** και **ΕΦΙΚΤΟΤΗΤΑΣ**.

4.1.1. Παρουσίαση των κριτηρίων Σημαντικότητας

Κοινωνικοοικονομικά Οφέλη

Εδώ εξετάζονται:

- i. Η προσφορά / δυνατότητες του έργου για συμπλήρωση της κοινωνικής εξυγίανσης στην περιοχή και στην ευρύτερη ζώνη της
- ii. Η διάχυση αυτών των επιπτώσεων στην ευρύτερη περιοχή
- iii. Η προσφορά του έργου στην δημιουργία θέσεων εργασίας ή στην οικονομική αναζωογόνηση της περιοχής (ιδιαίτερα σημαντικό κριτήριο, σε οικονομικά υποβαθμισμένη περιοχή με αρνητικές συνέπειες στην κοινωνική συνοχή της και στο αίσθημα ασφάλειας των κατοίκων της περιοχής).

Περιβαλλοντικά Οφέλη

Εδώ εξετάζονται:

- i. Η προσφορά του έργου στην περιβαλλοντική αναβάθμιση της περιοχής (αισθητική αναβάθμιση του Δημόσιου χώρου, βελτίωση των περιβαλλοντικών δεικτών της περιοχής).
- ii. Η ανάδειξη εμβληματικών / ιστορικών κτιρίων, χώρων και δραστηριοτήτων της περιοχής που προσδίδουν την επιδιωκόμενη «ιδιαιτερότητα» και «αναγνωρισιμότητα» σε επίπεδο τουλάχιστον περιφερειακό.
- iii. Η δυνατότητα ανάπτυξης και εξυπηρέτησης των κατοίκων της περιοχής με εναλλακτικές μορφές μετακίνησης (ανάπτυξη δικτύου ποδηλατοδρόμων, πεζοδρόμων κ.λ.π. σε συνδυασμό με τους Δημόσιους χώρους του προγράμματος και το δίκτυο πρασίνου της ευρύτερης περιοχής του.
- iv. Η δυνατότητα χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας (Φ/Β, Γεωθερμία κ.λ.π.).

Μήτρα υπολογισμού σχετικής βαρύτητας κριτηρίων ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΗΤΑΣ:

IMPORTANCE MATRIX	Κοινωνικοοικονομικά Οφέλη (+)	Περιβαλλοντικά Οφέλη (+)
	50%	50%
Κοινωνικοοικονομικά Οφέλη (+)	0	0
Περιβαλλοντικά Οφέλη (+)	0	0

Όπως φαίνεται και από τον παραπάνω πίνακα, το κριτήριο της «Κοινωνικοοικονομικά Οφέλη» θεωρείται αντίστοιχης βαρύτητας αυτού της «Περιβαλλοντικών Οφελειών», στα πλαίσια του Επιχειρησιακού Προγράμματος του Δήμου.

4.1.2. Παρουσίαση των κριτηρίων Εφικτότητας**Διασύνδεση με τη Στρατηγική**

Αξιολογείται η ικανότητα του κάθε έργου να δημιουργήσει συνεργειακά αποτελέσματα με τα υπόλοιπα έργα του προγράμματος. Με τον τρόπο αυτό αποκλύονται αποσπασματικές παρεμβάσεις και επενδύσεις που δεν μπορούν να ενταχθούν σε ένα ολοκληρωμένο πρόγραμμα ανάπτυξης της περιοχής της Ολυμπίας

Δυνατότητες Χρηματοδότησης

Στα πλαίσια του συγκεκριμένου κριτηρίου εξετάζεται η δυνατότητα και η ευχέρεια ενσωμάτωσης του έργου στον Χωροταξικό και Πολεοδομικό σχεδιασμό της περιοχής. Επίσης εδώ εξετάζεται και η «εφικτότητα» της προώθησης – υλοποίησης του έργου / δράσης σε σχέση με τυχόν περιορισμούς «ειδικού καθεστώτος» και θέματα ωρίμανσης – χρηματοδότησης.

Υποστήριξη του έργου από τοπικούς και κοινωνικούς φορείς

Στο κριτήριο αυτό εξετάζεται η αποδοχή των αρχών και απαιτήσεων του έργου από τις κοινωνικές ομάδες της περιοχής, κλπ. Αυτό το κριτήριο είναι ιδιαίτερα σημαντικό στα θέματα αύξησης του βαθμού ασφάλειας της υλοποίησης του έργου (αποφυγή αντιδράσεων και προσφυγών σε ΣτΕ κ.λ.π. που δύναται να ακυρώσουν την υλοποίηση του έργου) και να προκαλέσουν απαγορευτικές για την υλοποίηση καθυστερήσεις στην έγκρισή του.

Μήτρα υπολογισμού σχετικής βαρύτητας κριτηρίων ΕΦΙΚΤΟΤΗΤΑΣ:

FEASIBILITY MATRIX	Ικανοποίηση Στρατηγικών Στόχων (+)	Χρηματοδοτικές Δυνατότητες (+)	Υποστήριξη Τοπικής Κοινωνίας (+)
	50%	30%	20%
Ικανοποίηση Στρατηγικών Στόχων (+)	0	1	1
Χρηματοδοτικές Δυνατότητες (+)	-1	0	1
Υποστήριξη Τοπικής Κοινωνίας (+)	-1	-1	0

Μήτρα υπολογισμού σχετικής βαρύτητας κριτηρίων ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΗΤΑΣ & ΕΦΙΚΤΟΤΗΤΑΣ:

IMPORTANCE MATRIX		Κοινωνικοοικονομικά Οφέλη (+)	Περιβαλλοντικά Οφέλη (+)
		50%	50%
Κοινωνικοοικονομικά Οφέλη (+)	0	0	
Περιβαλλοντικά Οφέλη (+)	0		0

FEASIBILITY MATRIX		Ικανοποίηση Στρατηγικών Στόχων (+)	Χρηματοδοτικές Δυνατότητες (+)	Υποστήριξη Τοπικής Κοινωνίας (+)
		50%	30%	20%
Ικανοποίηση Στρατηγικών Στόχων (+)	0	1	1	
Χρηματοδοτικές Δυνατότητες (+)	-1	0	1	
Υποστήριξη Τοπικής Κοινωνίας (+)	-1	-1	0	

Από την εφαρμογή της ανάλυσης προκύπτουν τα Σχέδια Δράσης και οι **Δράσεις Α Προτεραιότητας** (A Priority Actions), όπως παρουσιάζονται στους παρακάτω πίνακες:

Προσθήκη Εκτύπωσης:

Δήμος Ήλιδας_Πίνακες Β Φάσης_ver13_210312.xls
Spreadsheet Importance

1 σελ.

Προσθήκη Εκτύπωσης:

Δήμος Ήλιδας_Πίνακες Β Φάσης_ver13_210312.xls
Spreadsheet Feasibility

1 σελ.

Προσθήκη Εκτύπωσης:

Δήμος Ήλιδας_Πίνακες Β Φάσης_ver02_031012.xls
Spreadsheet Assessment Summary

1 σελ.

Προσθήκη Εκτύπωσης:

Δήμος Ήλιδας_Πίνακες Β Φάσης_ver12_031012.xls
Spreadsheet Assessment Diagram

1 σελ.

Προσθήκη Εκτύπωσης:

Δήμος Ήλιδας_Πίνακες Β Φάσης_ver02_031012.xls
Spreadsheet Action Plans Prioritization

1 σελ.

Προσθήκη Εκτύπωσης:

Δήμος Ήλιδας_Πίνακες Β Φάσης_ver13_210312.xls
Spreadsheet A Priority Actions

4 σελ.

Προσθήκη Εκτύπωσης:

Δήμος Ήλιδας_Πίνακες Β Φάσης_ver02_031012.xls
Spreadsheet Flag Projects

1 σελ.

4. Οικονομικός Προγραμματισμός

4.1. Προβλέψεις Εσόδων & Δαπάνων

Στα πλαίσια της Α Φάσης του Επιχειρησιακού Προγράμματος, πραγματοποιήθηκε η χρηματοοικονομική ανάλυση του Δήμου ως οργανισμού. Βασικός σκοπός του παρόντος κεφαλαίου, είναι η εκτίμηση του συνόλου των εσόδων που ο Δήμος θα είναι σε θέση να διαθέσει για την υλοποίηση των δράσεων του Επιχειρησιακού Προγράμματος, όπως αυτές προέκυψαν από των Στρατηγικό Σχεδιασμό του Δήμου και αναλύθηκαν στη φάση του Επιχειρησιακού Σχεδιασμού.

Οι πηγές χρηματοδότησης διακρίνονται σε δύο κατηγορίες:

1. **Πηγές που χρηματοδοτούν συγκεκριμένες δράσεις:** Τα Κοινοτικά Πλαίσια Στήριξης, οι Κοινοτικές Πρωτοβουλίες, το Πρόγραμμα Θησέας, αποτελούν πηγές χρηματοδότησης αυτής της μορφής.
2. **Πηγές που δύναται να χρηματοδοτούν πολλές δράσεις:** Οι Κεντρικοί Αυτοτελείς Πόροι (ΚΑΠ), η Συλλογική Απόφαση Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΣΑΤΑ) και τα δάνεια αποτελούν χαρακτηριστικές περιπτώσεις πηγών χρηματοδότησης αυτής της μορφής. Οι πηγές αυτές αποτελούν του ίδιους Πόρους του Δήμου.

Στο σημείο αυτό είναι απαραίτητο να σημειωθεί πως το σύνολο των εσόδων δεν είναι απαραίτητο πως θα υπερκαλύπτει το σύνολο του κόστους των δράσεων του Επιχειρησιακού Προγράμματος. Οι δράσεις, ανεξάρτητα από το κόστος τους, αποτελούν το μέσο υλοποίησης του της στρατηγικής του Δήμου.

Σε κάθε περίπτωση όμως η κατανομή των δαπανών θα πραγματοποιηθεί με βάση την ιεράρχηση των δράσεων όπως αυτή περιλαμβάνεται στον Επιχειρησιακό Σχεδιασμό. Οι δράσεις Α Προτεραιότητας θα αποτελέσουν τις πρώτες επιλογές για την προσέλκυση των πόρων του Δήμου. Οι δυνατότητες χρηματοδότησης από εξωτερικές πηγές (ΕΣΠΑ, ΚΠΣ κ.τ.λ.) θα αποτελέσουν επίσης κριτήριο διαμόρφωσης των δράσεων που θα χρηματοδοτηθούν από τους ίδιους Πόρους του Δήμου. Πρωταρχικός Στόχος του Οικονομικού Προγραμματισμού είναι η εξασφάλιση της βέλτιστης κατανομής των πόρων του Δήμου στο σύνολο των δράσεων, μέσα από την μέγιστη δυνατή αξιοποίηση των χρηματοδοτικών εργαλείων που ο Δήμος έχει στην διάθεσή του.

Η ανάλυση των εσόδων του Δήμου πραγματοποιείται με βάση την μορφή του Προϋπολογισμού. Με βάση τα παραπάνω, οι βασικές μορφές (πηγές) εσόδων του Δήμου είναι:

1. Τακτικά Έσοδα
2. Έκτακτα Έσοδα
3. Έσοδα Παρελθόντων Οικονομικών Ετών (ΠΟΕ)
4. Εισπράξεις από Δάνεια και Απαιτήσεις ΠΟΕ
5. Εισπράξεις Υπέρ Δημοσίου και Τρίτων και Επιστροφές Χρημάτων
6. Χρηματικό Υπόλοιπο

Η ανάλυση των πιο πάνω κατηγοριών εσόδων παρουσιάζεται στον πιο κάτω πίνακα:

Πίνακας 4: Κατηγορίες Εσόδων

ΠΙΝΑΚΑΣ ΕΣΟΔΩΝ					
0: Τακτικά	1: Έκτακτα	2: ΠΟΕ	3: Δάνεια και Απαιτήσεις ΠΟΕ	4: Υπέρ Δημοσίου και Τρίτων	5: Χρηματικό Υπόλοιπο
01: Πρόσοδοι από ακίνητη περιουσία	11: Από εκποίηση κινητής και ακίνητης περιουσίας	21: ΠΟΕ τακτικά	31: Εισπράξεις από δάνεια	41: Εισπράξεις υπέρ δημοσίου και τρίτων	51: Χρηματικό υπόλοιπο
02: Πρόσοδοι από κινητή περιουσία	12: Έκτακτες επιχορηγήσεις για λειτουργικές δαπάνες	22: ΠΟΕ έκτακτα	32: Εισπράξεις απαιτήσεων ΠΟΕ	42: Επιστροφές χρημάτων	
03: Ανταποδοτικά τέλη και δικαιώματα	13: Επιχορηγήσεις για επενδύσεις				
04: Λοιπά τέλη και δικαιώματα	14: Δωρεές – κληρονομίες και κληροδοσίες				
05: Φόροι και εισφορές	15: Προσαυξήσεις – πρόστιμα και παράβολα				
06: Έσοδα από επιχορηγήσεις για λειτουργικές δαπάνες	16: Λοιπά έκτακτα έσοδα				
07: Λοιπά τακτικά έσοδα					

Με βάση την πιο πάνω κατάταξη των εσόδων και με βάση σύμφωνα με την ανάλυση των προϋπολογισμών του Δήμου, προκύπτουν οι βασικές πηγές χρηματοδότησης των δράσεων του Επιχειρησιακού Προγράμματος του Δήμου. Για την ανάλυση των εσόδων, χρησιμοποιήθηκαν στοιχεία από τους **Απολογισμούς** του Δήμου για τρία τελευταία έτη¹. Ως έσοδο στα πλαίσια της παρούσας ανάλυσης, χρησιμοποιήθηκαν τα **Εισπραχθέντα Έσοδα**, όπως αυτά παρουσιάζονται στους προαναφερθέντες προϋπολογισμούς. Με βάση τα παραπάνω, η ανάλυση παρουσίαση των εσόδων παρουσιάζεται στον πιο κάτω πίνακα.

Στον πιο κάτω πίνακα παρουσιάζονται οι μεταβολές των Εσόδων του Δήμου για τα έτη 2008 έως 2010. Με βάση τις μεταβολές αυτές, υπολογίζεται ο **Μέσος Ρυθμός Μεταβολής** των εσόδων. Στο σημείο αυτό, πρέπει να τονιστεί η σπουδαιότητα μιας σταθερότητας στον ρυθμό μεταβολής των Τακτικών Εσόδων, γεγονός ιδιαίτερα σημαντικό, καθώς καθιστά την πρόβλεψη για την μελλοντική εξέλιξή τους στα πλαίσια του Επιχειρησιακού Προγράμματος, ιδιαίτερα αξιόπιστη. Αντίθετα, η πρόβλεψη της εξέλιξης των Έκτακτων Εσόδων του Δήμου παρουσιάζει σε κάθε περίπτωση έναν μεγαλύτερο βαθμό αβεβαιότητας, ο οποίος μάλιστα ενισχύεται **στα πλαίσια της υφιστάμενης οικονομικής συγκοιρίας**. Βέβαια, αξίζει να σημειωθεί πως η αποτελεσματικότητα της διεκδίκησης των πόρων που θα διατεθούν από το Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς (ΕΣΠΑ), δύναται να οδηγήσει τις προβλέψεις σε μια προς τα επάνω αναθεώρηση, κατά την διάρκεια υλοποίησης του Επιχειρησιακού Προγράμματος.

Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζονται οι προβλέψεις των εσόδων του Δήμου, **όπως αυτές προέκυψαν από την ανάλυση και προβολή των στοιχείων**, των προγενέστερων οικονομικών ετών.

Πίνακας 5: Ανάλυση Εσόδων & Δαπανών σε Επίπεδο Δήμου Ήλιδας

Απολογιστικά Στοιχεία	2009	2010	2011
Δήμος Ήλιδας			24.179.423,67 €
Δ.Ε. Πηνειάς	3.504.785,49 €	3.219.153,22 €	
Δ.Ε. Αμαλιάδας	25.644.979,21 €	23.960.393,06 €	
Σύνολο Εσόδων	29.149.764,70 €	27.179.546,28 €	24.179.423,67 €
Δήμος Ήλιδας			20.838.684,65 €
Δ.Ε. Πηνειάς	2.866.869,15 €	2.419.873,95 €	
Δ.Ε. Αμαλιάδας	20.305.249,83 €	19.106.504,39 €	
Σύνολο Δαπάνων	23.172.118,98 €	21.526.378,34 €	20.838.684,65 €

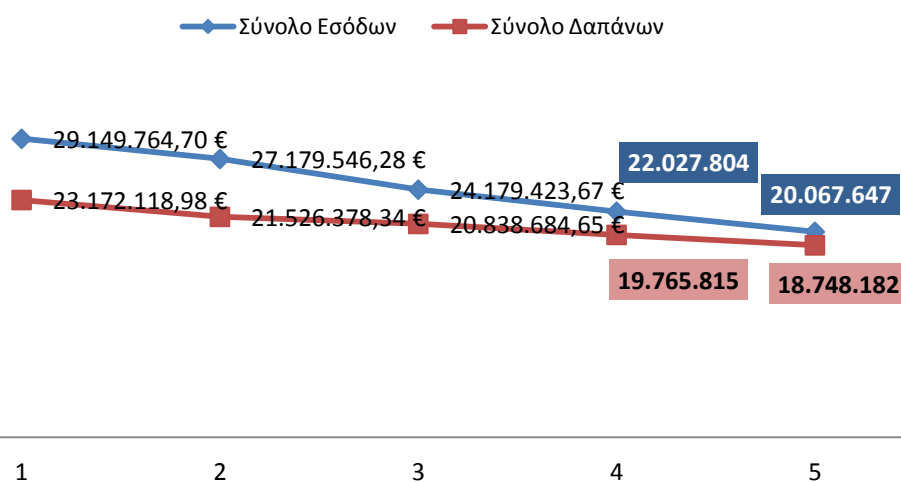
¹ Βάση των στοιχείων που υπήρχαν διαθέσιμα από το Δήμο. Υπογραμμίζεται πως τα διαθέσιμα για τις Δημοτικές Ενότητες Βώλακα, Ιάρδανου και Ώλενας, δεν προέρχονταν από Μηχανογραφικό Σύστημα καθώς η Οικονομική Υπηρεσία των τριών πρώην «Καποδιστριακών» ΟΤΑ δεν είχε μηχανογραφηθεί.

Πίνακας 6: Ρυθμός Μεταβολής Εσόδων & Δαπανών σε Επίπεδο Δήμου Ήλιδας

Απολογιστικά Στοιχεία	Μεταβολή N-2 N-1	Μεταβολή N-1 N	MPM
Δήμος Ήλιδας			
Δ.Ε. Πηνειάς		-8%	-8%
Δ.Ε. Αμαλιάδας		-7%	-7%
Σύνολο Εσόδων	-11,0%	-6,8%	-9%
Δήμος Ήλιδας			
Δ.Ε. Πηνειάς		-15,6%	-15,6%
Δ.Ε. Αμαλιάδας		-5,9%	-5,9%
Σύνολο Δαπάνων	-3,2%	-7,1%	-5,1%

Πίνακας 7: Forecasting Εσόδων & Δαπανών Δήμου Ήλιδας

Απολογιστικά Στοιχεία	Μεταβολή N-2 N-1	Μεταβολή N-1 N	MPM	N+1	N+2
Δήμος Ήλιδας					
Δ.Ε. Πηνειάς		-8%	-8%		
Δ.Ε. Αμαλιάδας		-7%	-7%		
Σύνολο Εσόδων	-11,0%	-6,8%	-9%	22.027.804	20.067.647
Δήμος Ήλιδας					
Δ.Ε. Πηνειάς		-15,6%	-15,6%		
Δ.Ε. Αμαλιάδας		-5,9%	-5,9%		
Σύνολο Δαπάνων	-3,2%	-7,1%	-5,1%	19.765.815	18.748.182

Διάγραμμα 1: Forecasting Εσόδων & Δαπανών Δήμου Ήλιδας

4.2. Βασικά Χρηματοδοτικά Εργαλεία του Επιχειρησιακού Προγράμματος²

4.2.1. ΕΣΠΑ 2007 - 2013

Το Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς (ΕΣΠΑ) 2007 - 2013 είναι το βασικό κείμενο πολιτικής στο οποίο αποτυπώνεται η αναπτυξιακή στρατηγική της χώρας για την περίοδο 2007-13. Περιλαμβάνει ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης και των μεσοπρόθεσμων αναγκών και δυνατοτήτων της χώρας, την συνολική στρατηγική θεώρηση και τις επιμέρους αναπτυξιακές παρεμβάσεις (για χρηματοδότηση είτε από αμιγώς Εθνικούς είτε από Εθνικούς και Κοινοτικούς πόρους). Το ΕΣΠΑ διαμορφώνεται στο πλαίσιο των οριζόντιων Στρατηγικών Κατευθύνσεων της ΕΕ για την ενίσχυση της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής και τις αντίστοιχες Κατευθυντήριες Γραμμές για την προώθηση των στόχων της Στρατηγικής της Λισσαβόνας και προσδιορίζει τις σχέσεις μεταξύ αφενός των Κοινοτικών και αφετέρου των Εθνικών και Περιφερειακών προτεραιοτήτων.

Το πλαίσιο χρηματοδότησης του ΕΣΠΑ διαμορφώθηκε στη βάση των αποφάσεων του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της 16ης Δεκεμβρίου 2005 και των προδιαγραφών - περιορισμών των νέων Κανονισμών και προέκυψε με βάση τις αναπτυξιακές ανάγκες ανά τομέα και Περιφέρεια στην επόμενη περίοδο, συνεκτιμώντας τις ανάγκες ολοκλήρωσης των συνεχιζόμενων έργων της προηγούμενης περιόδου και τις απαιτήσεις για δράσεις που εξυπηρετούν τη Στρατηγική της Λισσαβόνας. Βασική επιλογή ήταν η βέλτιστη αξιοποίηση των πόρων της νέας προγραμματικής περιόδου προς όφελος της ισόρροπης περιφερειακής ανάπτυξης της χώρας.

Παράλληλα, η αναπτυξιακή στρατηγική διαμορφώθηκε και με γνώμονα εθνικές πολιτικές που διατυπώνονται σε στρατηγικά έγγραφα όπως το ΕΠΜ η Εθνική Έκθεση Στρατηγικής για την Κοινωνική Προστασία και την Κοινωνική Ένταξη 2006-2008, η Ψηφιακή Στρατηγική 2006-2013, το «Σχέδιο Ανάπτυξης Μεταφορών 2007-2013 και εικοσαετίας», Εθνική Λιμενική Πολιτική, το Εθνικό Σχέδιο Στρατηγικής Αγροτικής Ανάπτυξης της Ελλάδας 2007-2013 κλπ.

Η στρατηγική του ΕΣΠΑ δομείται με βάση περιφερειακή εξειδίκευση συμβατή με την κατηγοριοποίηση των Περιφερειών από τα Διαρθρωτικά Ταμεία για την Δ Προγραμματική Περίοδο (**Περιφέρειες Αμιγούς Στόχου Σύγκλισης (ΠΑΣΣ), Στατιστικής Σύγκλισης (ΠΕΣΣ), Σταδιακής Εισόδου**). Η στρατηγική αποτελείται από ένα κοινό στοιχείο και μια σειρά διαφοροποιημένων παρεμβάσεων κυρίως ως προς την έντασή τους. Άλλωστε η διαφοροποίηση της κατάταξης των Περιφερειών συνδέονται με την ιδιαιτερότητα τους και τις αναπτυξιακές της προοπτικές.

Το ΕΣΠΑ αποτελείται από δύο βασικά μέρη: το **Στρατηγικό** και το **Επιχειρησιακό**. Το Στρατηγικό μέρος αναφέρεται στη πολιτική σύγκλισης που θα εφαρμόσει η χώρα, ενώ στο επιχειρησιακό αναφέρονται τα μεμονωμένα προγράμματα ως προς τις προτεραιότητες και τις κατανομές των χρηματοδοτικών πόρων των Διαρθρωτικών Ταμείων. Κεντρικό στοιχείο της νέας προσέγγισης αποτελεί η απαραίτητη στροφή της χώρας προς την υλοποίηση της Πολιτικής της Λισσαβόνας, χωρίς, ωστόσο, να παραγνωρίζεται η ανάγκη συνέχισης της στήριξης των πλέον μειονεκτουσών Περιφερειών, μέσω της Πολιτικής Συνοχής. Με βάση τα παραπάνω, η Ελλάδα κατά την νέα προγραμματική περίοδο 2007-2013 στοχεύει στην ανάδειξή της ως μιας εξωστρεφούς χώρας με ισχυρή διεθνή παρουσία, μια Ελλάδα παραγωγική και ανταγωνιστική με έμφαση στην ποιότητα.

² Εκτός των Ιδίων Πόρων

Η στοχοθεσία του ΕΣΠΑ 2007-13 αποτυπώνεται σε 5 θεματικές ενότητες, οι οποίες έχουν ως εξής:

- ✓ Επένδυση στον παραγωγικό τομέα της οικονομίας
- ✓ Κοινωνία της γνώσης και Καινοτομία
- ✓ Απασχόληση και κοινωνική συνοχή
- ✓ Θεσμικό περιβάλλον
- ✓ Ελκυστικότητα της Ελλάδας και των Περιφερειών ως τόπου επενδύσεων, εργασίας και διαβίωσης.

Στο πλαίσιο αυτών των 5 θεματικών ενότητων έχουν διαμορφωθεί οι 17 Γενικοί Στόχοι του ΕΣΠΑ, οι οποίοι προσδιορίζουν τις βασικές προτεραιότητες και τις κυριότερες κατηγορίες παρεμβάσεων που θα προωθηθούν για την εξυπηρέτηση του αναπτυξιακού οράματος της χώρας κατά την επόμενη προγραμματική περίοδο.

Κεντρικό στοιχείο της αναπτυξιακής στρατηγικής αποτελεί η **περιφερειακή διάσταση** και εξειδίκευση των αναπτυξιακών παρεμβάσεων. Η στρατηγική περιφερειακής ανάπτυξης εστιάζει στη διαμόρφωση ευρύτερων και ανταγωνιστικότερων χωρικών ενότητων με την εφαρμογή προσαρμοσμένης αναπτυξιακής στρατηγικής και τη δημιουργία ενός μικρού αριθμού ανταγωνιστικών πόλων ανάπτυξης σε αυτές.

Οι Στρατηγικοί Στόχοι της στρατηγικής περιφερειακής ανάπτυξης είναι οι εξής:

- ✓ Ανάπτυξη ενός ισόρροπου και πολυκεντρικού αστικού συστήματος και μιας νέας σχέσης πόλης – υπαίθρου
- ✓ Εξασφάλιση της ισότητας πρόσβασης στις υποδομές και στη γνώση
- ✓ Αειφόρος ανάπτυξη, ορθολογική διαχείριση και η προστασία της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς.

Αρχιτεκτονική & Προϋπολογισμός του ΕΣΠΑ

Το ΕΣΠΑ 2007-2013 διαρθρώνεται συνολικά σε 25 Επιχειρησιακά Προγράμματα που κατανέμονται σε οκτώ (8) Τομεακά ΕΠ, πέντε (5) Περιφερειακά ΕΠ και δώδεκα (12) Προγράμματα Ευρωπαϊκής Εδαφικής Συνεργασίας. Την περίοδο 2007-2013 το σύνολο των υποδομών προσπελασιμότητας θα υλοποιηθεί πλέον στο πλαίσιο ενός τομεακού ΕΠ, ενώ για τους τομείς της υγείας και του πολιτισμού δεν θα υπάρχει πλέον διακριτό ΕΠ και οι σχετικές δράσεις θα υλοποιηθούν από Περιφερειακά και Τομεακά ΕΠ.

Ο συνολικός προϋπολογισμός του ΕΣΠΑ είναι **39,4 δις €** (20,4 δις Κοινοτική συνδρομή, 11,5 δις € Εθνική Δημόσια Συμμετοχή και 7,5 δις € Ιδιωτική Συμμετοχή). Η Κοινοτική συνδρομή των 20,4 δις € κατανέμεται ως εξής:

- i. 3,7 δις € από το Ταμείο Συνοχής εκ των οποίων το 43% (1,580 εκ. €) προορίζεται για έργα Περιβάλλοντος (ΕΠ Περιβάλλον – Αειφόρος Ανάπτυξη) και το 47% (2,117 εκ. €) για έργα Μεταφορών (ΕΠ Ενίσχυση Προσπελασιμότητας)
- ii. 16,7 δις € από τα Διαρθρωτικά Ταμεία που αφορούν στα:

i. Οκτώ Τομεακά Επιχειρησιακά Προγράμματα:

- a. Περιβάλλον – Αειφόρος Ανάπτυξη (220 εκ. €)
- b. Ενίσχυση Προσπελασιμότητας (1,583 εκ. €)

- c. Ανταγωνιστικότητα και Επιχειρηματικότητα (1,291 εκ. €)
- d. Ψηφιακή Σύγκλιση (860 εκ. €)
- e. Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού (2,260 εκ. €)
- f. Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση (1,440 εκ. €)
- g. Διοικητική Μεταρρύθμιση (505 εκ. €)
- h. Τεχνική Υποστήριξη Εφαρμογής (192 εκ. €)
- ii. Πέντε Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα:**
 - a. Μακεδονίας – Θράκης (2,675 εκ. €)
 - b. Θεσσαλίας – Στερεάς Ελλάδας – Ηπείρου (1,105 εκ. €)
 - c. Δυτικής Ελλάδας–Πελοποννήσου – Ιονίων Νήσων (914 εκ. €)
 - d. Αττικής (2,438 εκ. €)
 - e. Κρήτης και Νήσων Αιγαίου (871 εκ. €)
- iii. Δώδεκα Επιχειρησιακά Προγράμματα Εδαφικής Συνεργασίας**
 - a. Διασυνοριακά Προγράμματα (209 εκ. €)

Η Ελλάδα συμμετέχει σε έξι Προγράμματα, συνολικού προϋπολογισμού, που ξεπερνά τα 320.000.000 Ευρώ, ενώ εξακολουθεί να διατηρεί τη Διαχειριστική Αρχή. Τα Προγράμματα είναι τα εξής:

- ✓ **Πρόγραμμα «Ελλάδα-Βουλγαρία»**, προϋπολογισμού 110.735.958 Ευρώ
- ✓ **Πρόγραμμα «Ελλάδα-Ιταλία»**, προϋπολογισμού 88.955.170 Ευρώ
- ✓ **Πρόγραμμα «Ελλάδα-Κύπρος»**, προϋπολογισμού 41.633.290 Ευρώ
- ✓ **Πρόγραμμα «Ελλάδα-Αλβανία»**, που συγχρηματοδοτείται από το Όργανο Προενταξιακής Βοήθειας (IPA) με 22.143.015 Ευρώ
- ✓ **Πρόγραμμα «Ελλάδα-ΠΓΔΜ»**, που συγχρηματοδοτείται από το IPA με 24.810.005 Ευρώ
- ✓ **Πρόγραμμα «Ελλάδα-Τουρκία»**, που συγχρηματοδοτείται από το IPA, 34.088.992 Ευρώ

Η Ελλάδα συμμετέχει και σε τρία (3) Προγράμματα πολυμερούς διασυνοριακής συνεργασίας:

- ✓ **Πρόγραμμα Αδριατικής**, με επιλέξιμες περιοχές τους Νομούς Κέρκυρας και Θεσπρωτίας στην Ελλάδα, καθώς περιφέρειες της Ιταλίας, Βοσνίας και Ερζεγοβίνης, Μαυροβουνίου, Αλβανίας, Σερβίας και Σλοβενίας. Το Πρόγραμμα συγχρηματοδοτείται από το IPA, ενώ η Ελλάδα συνεισφέρει 5.659.992 Ευρώ
- ✓ **Θαλάσσια Λεκάνη της Μεσογείου**, με επιλέξιμες περιοχές από όλες τις χώρες που βρέχονται από τη Μεσόγειο Θάλασσα. Ο συνολικός Προϋπολογισμός του προγράμματος υπερβαίνει τα 170.000.000 Ευρώ
- ✓ **Μαύρη Θάλασσα**, με επιλέξιμες περιοχές τις Περιφέρειες Κεντρικής Μακεδονίας και Ανατολικής Μακεδονίας-Θράκης για την Ελλάδα, καθώς και περιφέρειες από τη Βουλγαρία, τη Ρουμανία, τη Ρωσία, την Τουρκία, το Αζερμπαϊτζάν, την Ουκρανία, τη Γεωργία, τη Ρουμανία και τη Μολδαβία. Η Ελλάδα συνεισφέρει με 1.132.000 Ευρώ και θα έχει ενισχυμένο ρόλο, καθώς έχει αποφασιστεί να ορίσει τον Πρώτο Σύμβουλο της Διαχειριστικής Αρχής, που φιλοξενείται στη Ρουμανία.

Η Ελλάδα συμμετέχει επίσης σε δύο διακρατικά προγράμματα και συγκεκριμένα:

- ✓ **Μεσογειακός Χώρος**, στο οποίο συμμετέχουν η Ελλάδα, η Ισπανία, η Ιταλία, η Γαλλία, η Πορτογαλία, το Ηνωμένο Βασίλειο-Γιβραλτάρ, η Μάλτα, η Κύπρος, η Σλοβενία, η Κροατία και η Βοσνία και Ερζεγοβίνη. Το Πρόγραμμα προήλθε από τη συγχώνευση των Προγραμμάτων INTERREG ARCHIMED και MEDOCC. Στη Θεσσαλονίκη θα φιλοξενηθεί το ένα από τα δύο Γραφεία Διασύνδεσης (Liaison Office) του Προγράμματος, στις αρμοδιότητες του οποίου εντάσσεται και η υποστήριξη υποψήφιων εταίρων και Τελικών Δικαιούχων από τις υποψήφιες και δυνητικά υποψήφιες προς ένταξη στην Ευρωπαϊκή Ένωση χώρες, οι οποίες συμμετέχουν στο Πρόγραμμα. Ο Προϋπολογισμός του Προγράμματος ανέρχεται σε 193.191.331 Ευρώ.
- ✓ **Χώρος Νοτιοανατολικής Ευρώπης**, στο οποίο συμμετέχουν οκτώ (8) κράτη-μέλη της ΕΕ (Ιταλία, Αυστρία, Ουγγαρία, Σλοβακία, Σλοβενία, Ρουμανία, Βουλγαρία, Ελλάδα), καθώς και η Μολδαβία, η Κροατία, η Σερβία, το Μαυροβούνιο, η Βοσνία και Ερζεγοβίνη, η Αλβανία, η ΠΓΔΜ και η Ουκρανία. Το Πρόγραμμα προήλθε από τη διάσπαση του προγράμματος CADSES σε δύο διαφορετικές ζώνες, βόρεια και νότια. Ο προϋπολογισμός του ανέρχεται σε 206.691.645 Ευρώ.

Συγκεντρωτικά, από τους πόρους του ΕΣΠΑ, 42% κατευθύνεται στις υποδομές, 21% στην καινοτομία, την ανταγωνιστικότητα και την ψηφιακή σύγκλιση, 12% στην απασχόληση, 4% στις υποδομές υγείας και 14% στην παιδεία.

Τέλος, πόροι του Ευρωπαϊκού Γεωργικού Ταμείου Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) και του Ευρωπαϊκού Ταμείου Αλιείας (ΕΤΑ) - τα οποία είναι πλέον εκτός Διαρθρωτικών Ταμείων-συνολικού ύψους 3,9 δισ. ευρώ θα κατευθυνθούν στις ελληνικές περιφέρειες, μέσω των Προγραμμάτων του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης.

4.2.1.1. Παρουσίαση του ΕΠ Εκπαίδευση & Δια Βίου Μάθηση

Με το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» του ΥΠΕΠΘ διαμορφώνεται μια ολοκληρωμένη δέσμη συνεκτικών μέτρων και ενεργειών με απώτερο στόχο τη βελτίωση του εκπαιδευτικού συστήματος και των υπηρεσιών που αυτό προσφέρει, ώστε να ανταποκριθεί αποτελεσματικότερα στις πραγματικές κοινωνικές ανάγκες ανοίγοντας διαύλους επικοινωνίας και σύνδεσης με την αγορά εργασίας. Σύμφωνα με το Ε.Π. «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» το βασικό πλαίσιο ανάπτυξης του στρατηγικού σχεδιασμού για την παιδεία για την Προγραμματική Περίοδο 2007-2013 είναι το τετράπτυχο «Ανάπτυξη -Ανταγωνιστικότητα - Εκπαίδευση - Απασχόληση».

Το ΕΠ «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» επικεντρώνεται σε τέσσερις (4) Στρατηγικούς Στόχους:

1ος Στρατηγικός Στόχος: «Αναβάθμιση της ποιότητας της εκπαίδευσης και προώθηση της κοινωνικής ενσωμάτωσης»

2ος Στρατηγικός Στόχος: «Αναβάθμιση των συστημάτων αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης και επαγγελματικής εκπαίδευσης και σύνδεση της εκπαίδευσης με την αγορά εργασίας»

3ος Στρατηγικός Στόχος: «Ενίσχυση της δια βίου εκπαίδευσης ενηλίκων»

4ος Στρατηγικός Στόχος: «Ενίσχυση του ανθρώπινου κεφαλαίου για την προαγωγή της έρευνας και της καινοτομίας»

Κάθε Στρατηγικός Στόχος του Προγράμματος αντιστοιχεί σε τρεις θεματικούς Άξονες Προτεραιότητας του Επιχειρησιακού Προγράμματος (ένας για κάθε κατηγορία περιφερειών). Κάθε θεματικός Άξονας Προτεραιότητας αντιστοιχεί σε μια κατηγορία περιφερειών (Σύγκλισης, Σταδιακής Εξόδου και Σταδιακής Εισόδου) και ως εκ τούτου οι Άξονες Προτεραιότητας είναι 15 συμπεριλαμβανομένων και τριών αξόνων για την υποστήριξη του Προγράμματος. Ειδικότερα:

- ✓ **Οι Άξονες Προτεραιότητας 1-3: Αναβάθμιση της ποιότητας της εκπαίδευσης και προώθηση της κοινωνικής ενσωμάτωσης (ανά κατηγορία Περιφερειών)** περιλαμβάνουν δράσεις που αναφέρονται στην αναμόρφωση, εκσυγχρονισμό και αποκέντρωση του εκπαιδευτικού συστήματος-ενίσχυση της κινητικότητας του μαθητικού και φοιτητικού πληθυσμού, στην αποτίμηση της προόδου στην εκπαίδευση μέσω της εφαρμογής συστημάτων διασφάλισης της ποιότητας-αξιολόγησης των συντελεστών του εκπαιδευτικού συστήματος, στην επιτάχυνση του ρυθμού ένταξης των νέων τεχνολογιών πληροφορίας και επικοινωνιών στην εκπαιδευτική διαδικασία, στην ενίσχυση της πρόσβασης και της συμμετοχής όλων στο εκπαιδευτικό σύστημα και καταπολέμηση της σχολικής διαρροής, με έμφαση στα άτομα με αναπηρία (ΑμεΑ) και τις ευάλωτες κοινωνικές ομάδες (ΕΚΟ) και στην ενίσχυση και βελτίωση της ποιότητας της επιμόρφωσης του εκπαιδευτικού προσωπικού της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, με έμφαση στην καινοτομία και στη χρήση Τεχνολογιών Πληροφορίας & Επικοινωνιών (ΤΠΕ)
- ✓ **Οι Άξονες Προτεραιότητας 4-6: Αναβάθμιση των συστημάτων αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης και επαγγελματικής εκπαίδευσης και σύνδεση της εκπαίδευσης με την αγορά εργασίας (ανά κατηγορία Περιφερειών)** περιλαμβάνουν δράσεις που αναφέρονται στον επαναπροσδιορισμό του ρόλου της αρχικής επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης και ενίσχυση του περιεχομένου της, την αναβάθμιση της τεχνικο-επαγγελματικής εκπαίδευσης με στόχο τη βελτίωση της ελκυστικότητας και της αποτελεσματικότητας της και στην αποτελεσματικότερη σύνδεση του εκπαιδευτικού συστήματος με την αγορά εργασίας
- ✓ **Οι Άξονες Προτεραιότητας 7-9: Ενίσχυση της δια βίου εκπαίδευσης ενηλίκων (ανά κατηγορία Περιφερειών)** περιλαμβάνουν δράσεις που αναφέρονται στην ενίσχυση του συστήματος και των υπηρεσιών δια βίου εκπαίδευσης και της ίσης πρόσβασης σε αυτήν-αύξηση της συμμετοχής μέσω παροχής ειδικών κινήτρων και στην ανάπτυξη της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης
- ✓ **Οι Άξονες Προτεραιότητας 10-12: Ενίσχυση του ανθρώπινου κεφαλαίου για την προαγωγή της έρευνας και της καινοτομίας (ανά κατηγορία Περιφερειών)** περιλαμβάνουν δράσεις που αναφέρονται στην ενίσχυση της έρευνας και της καινοτομίας μέσω προγραμμάτων βασικής και εφαρμοσμένης έρευνας και της προσέλκυσης ερευνητών υψηλού επιπέδου από το εξωτερικό και στην αναβάθμιση του επιπέδου μεταπτυχιακών σπουδών ώστε να συμβάλλουν στην παραγωγή και τη διάχυση νέας γνώσης με έμφαση στις θετικές επιστήμες και τις ΤΠΕ

Για την υλοποίηση του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» διατίθενται σύνολο Δημόσιας δαπάνης **2.215 Μ€**

4.2.1.2. Παρουσίαση του «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού» 2007-2013

Με το Ε.Π. «**Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού**» 2007-2013 (ΤΕΠ ΑΝΑΔ 2007-2013)», υλοποιείται ένα πολύ σημαντικό μέρος της στρατηγικής του Υπουργείου Απασχόλησης & Κοινωνικής Προστασίας και του Υπουργείου Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης για την ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού και την ενίσχυσης της κοινωνικής συνοχής τα επόμενα χρόνια. Οι επιμέρους Άξονες Προτεραιότητας **αποσκοπούν στη βελτίωση της απασχολησιμότητας του εργατικού δυναμικού, την προώθηση της απασχόλησης και τη μείωση της ανεργίας, την ισότητα των ευκαιριών**, καθώς και στην υλοποίηση **παρεμβάσεων υπέρ πληθυσμιακών ομάδων – στόχου** που απειλούνται με αποκλεισμό από την αγορά εργασίας. Το Ε.Π εισάγει, με μια σειρά καινοτόμων αλληλοσυνδεόμενων παρεμβάσεων με επίκεντρο ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης, που αναμένεται να ενισχύσουν τις πιθανότητες απασχόλησης του συνόλου των κατηγοριών των ανέργων και να συμβάλλουν στη διατήρηση της εργασίας ομάδων εργαζομένων των οποίων η θέση απειλείται.

Οι βασικές προτεραιότητες του ΤΕΠ ΑΝΑΔ 2007-2013, συνοπτικά εξειδικεύονται:

- i. Στη δυναμική προσαρμογή και τη συνεχή αναβάθμιση των γνώσεων και δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού στις απαιτήσεις μιας σύγχρονης και ανταγωνιστικής οικονομίας και κοινωνίας
- ii. Στη διευκόλυνση της πρόσβασης στην απασχόληση για όλους, με ιδιαίτερη μέριμνα στην προώθηση της απασχόλησης των γυναικών, των νέων και των μακροχρόνια ανέργων
- iii. Στη δυναμική προσαρμογή των συστημάτων δια βίου μάθησης, προώθησης στην απασχόληση, κοινωνικής προστασίας, φροντίδας και υγείας και ψυχικής υγείας, για την αντιμετώπιση των υφιστάμενων και αναδυόμενων αναγκών και την αξιοποίηση των αναπτυξιακών δυνατοτήτων
- iv. Στην πλήρη ενσωμάτωση του συνόλου του ανθρώπινου δυναμικού σε μια κοινωνία ίσων ευκαιριών και στην αντιμετώπιση του κοινωνικού αποκλεισμού, με την προάσπιση των ατομικών και κοινωνικών δικαιωμάτων και την κοινωνική και εργασιακή ένταξη/επανένταξη των ευπαθών κοινωνικών ομάδων του πληθυσμού αλλά και των χρόνια νοσούντων

Η στρατηγική του Τομεακού Επιχειρησιακού Προγράμματος «**Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού**» 2007-2013 δομείται σε επίπεδο Αξόνων Προτεραιότητας (ΑΠ), με βάση περιφερειακή εξειδίκευση συμβατή με την κατηγοριοποίηση των Περιφερειών από τα Διαρθρωτικά Ταμεία για την Δ Προγραμματική Περίοδο (**Περιφέρειες Αμιγούς Στόχου Σύγκλισης (ΠΑΣΣ), Στατιστικής Σύγκλισης (ΠΕΣΣ), Σταδιακής Εισόδου**).

Η στρατηγική αποτελείται από ένα κοινό στοιχείο και μια σειρά διαφοροποιημένων παρεμβάσεων κυρίως ως προς την έντασή τους. Άλλωστε η διαφοροποίηση της κατάταξης των Περιφερειών συνδέονται με την ιδιαιτερότητα τους και τις αναπτυξιακές της προοπτικές. Κάθε Άξονας Προτεραιότητας (ΑΠ) έχει διαφορετική στόχευση και απευθύνεται σε διαφορετικές Ομάδες Στόχους. Ειδικότερα:

- ✓ Οι Άξονες Προτεραιότητας 1.1, 1.2, 1.3 «**Συστημικές Παρεμβάσεις**» περιλαμβάνουν το σύνολο των συστημικών παρεμβάσεων οι οποίες συμβάλλουν στη μεταρρύθμιση και τη λειτουργική ολοκλήρωση των θεσμών, φορέων και μηχανισμών μέσω των οποίων γίνεται ο σχεδιασμός, η υλοποίηση, η παρακολούθηση και η αξιολόγηση των δράσεων των Αξόνων Προτεραιότητας του ΤΕΠ ΑΝΑΔ 2007-2013
- ✓ Οι Άξονες 2.1, 2.2, 2.3 «**Ενίσχυση της Προσαρμοστικότητας του Ανθρώπινου Δυναμικού και των Επιχειρήσεων**» ανεξάρτητα από την γεωγραφική τους στόχευση περιλαμβάνουν δράσεις που συμβάλλουν στην βελτίωση της προσαρμοστικότητας και της παραγωγικότητας του ανθρώπινου δυναμικού και των επιχειρήσεων. Οπότε οι βασικές ομάδες –στόχοι του άξονα είναι οι *εργαζόμενοι, οι αυτοαπασχολούμενοι και οι επιχειρήσεις*
- ✓ Οι Άξονες 3.1, 3.2, 3.3 «**Διευκόλυνση της πρόσβασης στην Απασχόληση**» ανεξάρτητα από την γεωγραφική τους στόχευση περιλαμβάνουν δράσεις ενίσχυσης της απασχολησιμότητας του ανθρώπινου δυναμικού για την επίτευξη επαρκούς ανταγωνιστικότητας και δημιουργία νέων ευκαιριών για εργασία. Οπότε οι βασικές ομάδες –στόχοι του άξονα είναι το *άνεργο ανθρώπινο δυναμικό της χώρας, οι νέοι άνεργοι, οι γυναίκες κ.λπ.*
- ✓ Οι Άξονες 4.1, 4. 4.3 «**Πλήρης ενσωμάτωση του συνόλου του ανθρώπινου δυναμικού σε μια κοινωνία ίσων ευκαιριών**», ανεξάρτητα από την γεωγραφική τους στόχευση περιλαμβάνουν δράσεις ενίσχυσης της κοινωνικής ένταξης ευάλωτων ομάδων του πληθυσμού που απειλούνται ή βιώνουν κοινωνικό αποκλεισμό. Οπότε οι βασικές ομάδες –στόχοι του άξονα είναι οι ευάλωτες κοινωνικά ομάδες που βιώνουν σε μεγαλύτερο βαθμό ανισότητες στην πρόσβαση τους στην αγορά εργασίας και στην κοινωνική τους ένταξη
- ✓ Οι άξονες 5.1, 5.2, 5.3 περιλαμβάνουν δράσεις προάσπισης της υγείας και της ψυχιατρικής μεταρρύθμισης

4.2.1.3. Παρουσίαση του Ε.Π «Διοικητική Μεταρρύθμιση 2007-2013»

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα (ΕΠ) «**Διοικητική Μεταρρύθμιση 2007-2013**» είναι ένα από τα τρία ΕΠ που συγχρηματοδοτούνται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ) κατά την περίοδο 2007-2013. Στο πλαίσιο του ΕΠ αναφέρονται δύο βασικές **αναπτυξιακές προτεραιότητες**, που αντιστοιχούν στα δύο βασικά πεδία της δημόσιας δράσης, στις οποίες το ΕΠ καλείται να ανταποκριθεί μέσα από τη χάραξη της αναπτυξιακής του στρατηγικής. Αυτές αφορούν:

- ✓ Το πεδίο **διαμόρφωσης δημόσιων πολιτικών και προγραμμάτων**, με τελικό στόχο τη βελτίωση των πολιτικών και την ενδυνάμωση των δομών και των διαδικασιών επεξεργασίας παρακολούθησης και αξιολόγησης της εφαρμογής των δημόσιων πολιτικών και του προγραμματισμού της δημόσιας δράσης, με έμφαση στο επίπεδο της τόσο της κεντρικής όσο και τη **τοπικής αυτοδιοίκησης**
- ✓ Το πεδίο **εφαρμογής των πολιτικών και προγραμμάτων**, με τελικό στόχο την ενίσχυση της ικανότητας εφαρμογής των δημόσιων πολιτικών και προγραμμάτων και της αποτελεσματικής παραγωγής δημόσιων αγαθών και υπηρεσιών υψηλού ποιοτικού επιπέδου σε όλα τα επίπεδα της διοίκησης.

Για να ανταποκριθεί αποτελεσματικά σε αυτές τις αναπτυξιακές προτεραιότητες, η στρατηγική του ΕΠ «**Διοικητική Μεταρρύθμιση 2007 -2013**» αποτυπώνεται στους παρακάτω τέσσερις **Στρατηγικούς Στόχους**:

Γενικός στόχος - Άξονας Ι: Αναβάθμιση των δημοσίων πολιτικών, εκσυγχρονισμός του ρυθμιστικού πλαισίου και των δομών της δημόσιας διοίκησης, με ειδικούς στόχους:

- i. Ενδυνάμωση των μηχανισμών σχεδιασμού και εφαρμογής των δημόσιων πολιτικών
- ii. Προώθηση των αρχών της διαφάνειας και της λογοδοσίας
- iii. Βελτίωση της ποιότητας των νομοθετικών και κανονιστικών ρυθμίσεων
- iv. Βελτίωση της ποιότητας της εξυπηρέτησης των συναλλασσόμενων με τις δημόσιες υπηρεσίες πολιτών και επιχειρήσεων

Γενικός στόχος- Άξονας ΙΙ: Ανάπτυξη ανθρώπινου δυναμικού της Δημόσιας Διοίκησης, με ειδικούς στόχους:

- i. Ενίσχυση της πολιτικής ανάπτυξης των ανθρώπινων πόρων στη δημόσια διοίκηση μέσω διαρθρωτικών και θεσμικών αλλαγών
- ii. Βελτίωση της ποιότητας και της αποτελεσματικότητας του συστήματος εκπαίδευσης και κατάρτισης για τη βελτίωση της διοικητικής ικανότητας και την υποστήριξη των διαρθρωτικών και θεσμικών αλλαγών στη δημόσια διοίκηση

Γενικός στόχος -Άξονας ΙΙΙ: Ενδυνάμωση των πολιτικών ισότητας των φύλων σε όλο το εύρος της δημόσιας διοίκησης, με ειδικούς στόχους:

- i. Βελτίωση της ποιότητας και της αποτελεσματικότητας των πολιτικών ισότητας, και των μηχανισμών και δομών εφαρμογής, παρακολούθησης και αξιολόγησης για θέματα ισότητας των φύλων
- ii. Ενδυνάμωση της θέσης των γυναικών στο δημόσιο και κοινωνικό τομέα

Γενικός στόχος -Άξονας ΙV: Τεχνική υποστήριξη της εφαρμογής, με ειδικούς στόχους:

- i. Δημιουργία μηχανισμών υποστήριξης της διοικητικής αλλαγής
- ii. Υποστήριξη του προγράμματος (δράσεις τεχνικής υποστήριξης)

Το ΕΠ συνιστά μια ολοκληρωμένη δέσμη αλληλοσυμπληρούμενων παρεμβάσεων με τις οποίες προσδοκάτε ότι θα αντιμετωπισθούν τα βασικά θέματα της Δημόσιας Διοίκησης συμπεριλαμβανομένων των **ΟΤΑ Α βαθμού**, σε ότι αφορά τους βασικούς συντελεστές διοικητικής ικανότητας (**ανθρώπινο δυναμικό, κανονιστικό πλαίσιο, δομές και συστήματα**) και στο επίπεδο της διαμόρφωσης των δημόσιων πολιτικών και στο επίπεδο της εφαρμογής τους από τις υπηρεσίες της Δημόσιας Διοίκησης.

4.2.1.4. Παρουσίαση του ΕΠ «Ανταγωνιστικότητα & Επιχειρηματικότητα»

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα & Επιχειρηματικότητα» εξειδικεύει τη στρατηγική για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της εξωστρεφούς επιχειρηματικότητας της ελληνικής οικονομίας στο πλαίσιο της γενικότερης εθνικής αναπτυξιακής στρατηγικής για τη νέα περίοδο 2007-2013. Το ΕΠ παρεμβαίνει χρηματοδοτικά στις 8 περιφέρειες αμιγούς Στόχου «Σύγκλισης» με τη συνεισφορά του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ). Οι παρεμβάσεις του ΕΠ υποστηρίζουν τους ακόλουθους τομείς:

- i. Την έρευνα, τεχνολογία και καινοτομία
- ii. Τη μεταποίηση – υπηρεσίες - εμπόριο, με τη μορφή κυρίως κρατικών ενισχύσεων,
- iii. Την προστασία του καταναλωτή
- iv. Την ενέργεια και την προώθηση των ανανεώσιμων μορφών της
- v. Τον τουρισμό, τον πολιτισμό και τον τομέα της υγείας

Ο κεντρικός αναπτυξιακός στόχος του ΕΠΑΕ για την περίοδο 2007-2013 είναι «η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και της εξωστρέφειας των επιχειρήσεων και του παραγωγικού συστήματος της χώρας, με έμφαση στη διάσταση της καινοτομικότητας».

Οι Γενικοί Στόχοι του ΕΠ επιχειρησιακά αντιστοιχούν με τους Άξονες Προτεραιότητας του ΕΠ. Ειδικότερα:

Ο Άξονας Προτεραιότητας 1 «Δημιουργία και αξιοποίηση της Καινοτομίας υποστηριζόμενης από Έρευνα και Τεχνολογική Ανάπτυξη» επιδιώκει την επιτάχυνση της μετάβασης στην οικονομία της γνώσης, την ενσωμάτωση της έρευνας, της τεχνολογίας και της καινοτομίας στον παραγωγικό ιστό της χώρας ως του κύριου παράγοντα ανάπτυξης και ανταγωνιστικότητας και την γενικότερη διάχυση των αποτελεσμάτων της έρευνας και της καινοτομίας στην ελληνική οικονομία και κοινωνία.

Ο Άξονας Προτεραιότητας 2 «Ενίσχυση της επιχειρηματικότητας και της εξωστρέφειας» επιδιώκει την επέκταση της εξωστρεφούς επιχειρηματικότητας ως μόνης διεξόδου για την παραγωγική αναβάθμιση της χώρας προς αγαθά και υπηρεσίες υψηλής προστιθέμενης αξίας, με ποιότητα, περιβαλλοντική ευαισθησία, ενσωμάτωση γνώσης και καινοτομίας.

Ο Άξονας Προτεραιότητας 3 «Βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος» στοχεύει στη βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος, περιλαμβάνοντας μεταξύ άλλων και δράσεις για την προστασία του καταναλωτή και την ανάπτυξη – βελτίωση των υποστηρικτικών δομών και μηχανισμών για τις επιχειρήσεις.

Ο Άξονας Προτεραιότητας 4 «Ολοκλήρωση του ενεργειακού συστήματος της χώρας και ενίσχυση της αειφορίας» επιδιώκει την εξασφάλιση του ενεργειακού εφοδιασμού της χώρας και την ένταξή της στα διεθνή δίκτυα μεταφοράς ενέργειας, την ορθολογική διαχείριση των φυσικών πόρων και την προώθηση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας.

4.2.1.5. Παρουσίαση του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ψηφιακή Σύγκλιση»

Το Αναπτυξιακό Όραμα στη νέα προγραμματική περίοδο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ψηφιακή Σύγκλιση» αποτελεί το «Ψηφιακό Άλμα στην Παραγωγικότητα – Ψηφιακό Άλμα στην Ποιότητα Ζωής».

Ο στρατηγικός στόχος του προγράμματος είναι η «Ψηφιακή Σύγκλιση της χώρας με την ευρωπαϊκή ένωση αξιοποιώντας τις Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ΤΠΕ)». Η νέα στρατηγική για τις ΤΠΕ που θα υλοποιηθεί μέσω του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ψηφιακή Σύγκλιση» αντανακλά τις προτεραιότητες που έχουν τεθεί σε πανευρωπαϊκό επίπεδο και εξειδικεύεται σε δύο Γενικούς Στόχους, ως εξής:

Γενικός Στόχος 1: Βελτίωση της παραγωγικότητας με αξιοποίηση των ΤΠΕ

Γενικός Στόχος 2: ΤΠΕ και βελτίωση της ποιότητας

Οι ανωτέρω Γενικοί Στόχοι εξυπηρετούνται από 6 Ειδικούς Στόχους, η επίτευξη των οποίων θα εξασφαλίσει αφενός τη διάχυση των ΤΠΕ τόσο στις επιχειρήσεις όσο και στους πολίτες και, αφετέρου θα μεγιστοποιήσει τις ωφέλειες από τη χρήση των ΤΠΕ, προσαρμόζοντας τις αντίστοιχες εφαρμογές στις εκάστοτε ανάγκες των χρηστών.

Ειδικός Στόχος 1 Προώθηση χρήσης ΤΠΕ σε επιχειρήσεις

Ειδικός Στόχος 2 Παροχή ψηφιακών υπηρεσιών προς επιχειρήσεις & βελτίωση της παραγωγικότητας του Δημοσίου τομέα με την χρήση ΤΠΕ

Ειδικός Στόχος 3 Ενίσχυση της συμβολής του κλάδου των ΤΠΕ στην Ελληνική Οικονομία

Ειδικός Στόχος 4 Προώθηση της επιχειρηματικότητας σε τομείς που αξιοποιούν ΤΠΕ

Ειδικός Στόχος 5 Βελτίωση της καθημερινής ζωής μέσω ΤΠΕ – Ισότιμη συμμετοχή των πολιτών στην Ψηφιακή Ελλάδα

Ειδικός Στόχος 6 Ανάπτυξη ψηφιακών υπηρεσιών Δημόσιας Διοίκησης για τον πολίτη

Η επίτευξη των στόχων επιτυγχάνεται μέσω των δύο Αξόνων Προτεραιότητας που θέτει το επιχειρησιακό πρόγραμμα.

Άξονας Προτεραιότητας 1: Βελτίωση της Παραγωγικότητας με αξιοποίηση των Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών. Η βελτίωση της παραγωγικότητας ανταποκρίνεται στους Ειδικούς Στόχους 1 έως 4. Ο Άξονας Προτεραιότητας 1 περιλαμβάνει παρεμβάσεις που αναμένεται να υποστηρίξουν τη συμβολή των ΤΠΕ στη βελτίωση της παραγωγικότητας στις περιφέρειες αμιγούς στόχου σύγκλισης. Οι παρεμβάσεις αυτές αφορούν όλα τα εμπλεκόμενα μέρη στην παραγωγική διαδικασία: επιχειρήσεις, εργαζόμενους και φορείς του ευρύτερου Δημοσίου τομέα.

Άξονας Προτεραιότητας 2: Βελτίωση της Ποιότητας Ζωής. Η Βελτίωση της Ποιότητας ζωής ανταποκρίνεται στους Ειδικούς Στόχους 5 και 6. Ο Άξονας Προτεραιότητας 2 περιλαμβάνει παρεμβάσεις που αναμένεται να υποστηρίξουν η ισότιμη πρόσβαση όλων των πολιτών στις δυνατότητες των νέων τεχνολογιών και στη γνώση, τη διαθεσιμότητα ψηφιακών υπηρεσιών προς τους πολίτες, την καταπολέμηση του ψηφιακού χάσματος σε όλες τις εκφάνσεις (γεωγραφικές, ηλικιακές, άτομα με αναπηρία κλπ.), όπως επίσης και την βελτίωση της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών της Δημόσιας Διοίκησης προς τον πολίτη είναι εφικτή μέσω της χρήσης των ΤΠΕ.

4.2.1.6. ΕΠ Περιβάλλον Αειφόρος Ανάπτυξη 2007-2013

Περιλαμβάνει δράσεις όπως:

- i. Προώθηση των φυσικών πόρων και Προστασία και ανάπτυξη της φυσικής κληρονομιάς
- ii. Διαχείριση Οικιακών και Βιομηχανικών Αποβλήτων (Απορρίμματα)
- iii. Διαχείριση και διανομή ύδατος (πόσιμο νερό)
- iv. Επεξεργασία υδάτων ύδατος (λύματα)
- v. Άλλα μέτρα για την προστασία του περιβάλλοντος και την πρόληψη κινδύνων

4.2.1.7. ΕΠ Αγροτικής Ανάπτυξης 2007-2013

Περιλαμβάνει δράσεις όπως:

- i. Αύξηση της παραγωγικότητας και της ανταγωνιστικότητας στον γεωργικό και τον δασικό τομέα καθώς και στον τομέα των γεωργικών ειδών διατροφής,
- ii. Βελτίωση της ηλικιακής διάρθρωσης του πρωτογενούς τομέα,
- iii. Αντιμετώπιση των προβλημάτων που προκύπτουν από τη μεταρρύθμιση της ΚΑΠ
- iv. Βελτίωση της ποιότητας των τροφίμων
- v. Προστασία του περιβάλλοντος και στην αειφόρο διαχείριση των φυσικών πόρων.
- vi. Αναζωογόνηση της οικονομικής δραστηριότητας κυρίως στις ορεινές και ημιορεινές περιοχές
- vii. Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και της ποιότητας ζωής στις αγροτικές περιοχές μέσω της προσέγγισης LEADER

4.2.2. Συμπράξεις δημόσιου και ιδιωτικού Τομέα (ΣΔΙΤ)

Οι Συμπράξεις Δημόσιου Ιδιωτικού Τομέα (ΣΔΙΤ) αποτελούν ένα νέο χρηματοοικονομικό εργαλείο για υλοποίηση επενδυτικών έργων χωρίς να χρειάζεται να αναλάβει το κόστος κατασκευής τους η τοπική αυτοδιοίκηση. Τα πλεονεκτήματα που προσφέρουν, όχι μόνο λόγω του ευνοϊκού δημοσιονομικού χειρισμού τους, συνοψίζονται ως εξής:

- i. Κόστος συντήρησης / ποιότητα κατασκευής : λόγω του ισχυρού κινήτρου του ιδιωτικού τομέα να ελαχιστοποιήσει το κόστος συντήρησης κατά τη διάρκεια ζωής του έργου, εξασφαλίζεται υψηλή ποιότητα κατασκευής
- ii. Εισαγωγή καινοτομίας / μεταφορά τεχνογνωσίας : ο ιδιωτικός τομέας έχει μεγαλύτερη δυνατότητα από το Δημόσιο στην εισαγωγή καινοτομιών, τόσο στο κατασκευαστικό μέρος ενός έργου, όσο και στη μετέπειτα παροχή υπηρεσιών, την

- οποία μεταφέρει ως τεχνογνωσία στο δημόσιο τομέα, ο οποίος θα μπορούσε να τη χρησιμοποιήσει σε αντίστοιχα έργα στη συνέχεια
- iii. Χρόνος παράδοσης έργου : η εμπειρία έχει δείξει ότι τα έργα που υλοποιούνται με τη μέθοδο των ΣΔΙΤ, συνήθως ολοκληρώνονται πριν από τον καθορισμένο χρόνο παράδοσης, διότι ο ιδιωτικός τομέας αποκτά ισχυρότερο κίνητρο εμπρόθεσμης παράδοσης του έργου με τη σύνδεση λήξης έργου και χρηματικών εισροών
 - iv. Υπερβάση προϋπολογισμού : αν και δεν είναι απόλυτο ότι τα έργα ΣΔΙΤ δεν ξεπερνούν τον αρχικό προϋπολογισμό (ιδίως στην Ελλάδα, όπου υπάρχουν αρχαιολογικά ευρήματα και επιπλέον έξοδα υλοποίησης), οι τυχόν υπερβάσεις σε συμβάσεις μπορούν να αναλαμβάνονται από τον ιδιωτικό τομέα
 - v. Μεταφορά κινδύνου : το κάθε εμπλεκόμενο μέρος σε μια ΣΔΙΤ, αναλαμβάνει τον κίνδυνο εκείνο που είναι σε θέση να διαχειριστεί και έτσι επιτυγχάνεται από άποψη τελικού κόστους, το βέλτιστο αποτέλεσμα
 - vi. Δυνατότητα ταυτόχρονης ανάπτυξης επιπρόσθετων έργων : η απεμπλοκή δημόσιου χρήματος από έργα που μπορούν να υλοποιηθούν με ιδιωτικά κεφάλαια, διευκολύνει τον προγραμματισμό και την υλοποίηση άλλων εξίσου σημαντικών έργων.

Στα παραπάνω πλεονεκτήματα των ΣΔΙΤ, θα μπορούσαν να περιληφθούν επιπλέον σημεία και παράπλευρες ωφέλειες όπως η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας, η δημιουργία θέσεων εργασίας κ.α.

4.2.3. Χρηματοδοτικό Εργαλείο JESSICA

Το χρηματοδοτικό εργαλείο JESSICA (*Joint European Support for Sustainable Investment in City Areas* ή *Κοινή Ευρωπαϊκή Υποστήριξη για βιώσιμες Επενδύσεις σε Αστικές Περιοχές*) αποτελεί μια πρωτοβουλία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων σε συνεργασία με την Τράπεζα Ανάπτυξης του Συμβουλίου της Ευρώπης. Δεν συνιστά μια νέα πηγή χρηματοδότησης αλλά έναν νέο τρόπο αξιοποίησης των πόρων των Διαρθρωτικών Ταμείων, σχεδιασμένο να βοηθήσει τα Κράτη Μέλη στην αξιοποίηση μηχανισμών χρηματοοικονομικής τεχνικής για την υποστήριξη επενδύσεων των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων 2007-2013 σε έργα βιώσιμης αστικής ανάπτυξης.

Τα Κράτη Μέλη έχουν κατ' αυτόν τον τρόπο την επιλογή να χρησιμοποιήσουν μέρος της Κοινοτικής επιχορήγησης για επενδύσεις επιστρεπτέας χρηματοδότησης σε έργα που αποτελούν μέρος ενός ολοκληρωμένου σχεδίου βιώσιμης αστικής ανάπτυξης. Αυτές οι επενδύσεις μπορεί να έχουν τη μορφή συμμετοχών ιδίων κεφαλαίων, δανείων ή/και εγγυήσεων. Σκοπός της πρωτοβουλίας είναι η προώθηση βιώσιμων επενδύσεων, της ανάπτυξης και της απασχόλησης σε ευρωπαϊκές αστικές περιοχές και η υποστήριξη στη δημιουργία Ταμείων Αστικής Ανάπτυξης τα οποία θα επιλέξουν και θα ενισχύσουν αστικά έργα με τις παραπάνω επιστρεπτέες μορφές χρηματοδότησης.

Οι στόχοι του JESSICA στο πλαίσιο των Διαρθρωτικών Ταμείων είναι:

- i. **Υψηλότερη παραγωγικότητα των δημόσιων πόρων και πόρων των ΔΤ:** με τη αύξηση της αποδοτικότητας των ΔΤ μέσω της χρησιμοποίησης καινοτόμων και ανακυκλούμενων χρηματοδοτικών εργαλείων στον αστικό τομέα, συμπληρωματικά ως προς τις κλασσικές επιχορηγήσεις
- ii. **Επίδραση μόχλευσης:** με την κινητοποίηση επιπρόσθετων δημόσιων και ιδιωτικών πόρων προς όφελος των βιώσιμων και ολοκληρωμένων σχεδίων αστικής ανάπτυξης

- iii. Τεχνογνωσία, νέες συμπράξεις και συνέργιες:** με την αξιοποίηση της εμπειρίας του ιδιωτικού τομέα ή/και διεθνών χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων, όπως της ΕΤΕπ, στη χρηματοοικονομική, τη διαχείριση και υλοποίηση έργων.

Η χρησιμότητα του JESSICA προκύπτει από τις καινοτομίες που εισάγει στη χρηματοδότηση επενδύσεων στο αστικό περιβάλλον οι οποίες ενδεχομένως δε θα υλοποιούνταν λόγω αποτυχιών της αγοράς, αυξημένου ιδιωτικού ρίσκου, αδυναμίας ή απροθυμίας δημόσιας επιχορήγησης ή/και έλλειψης ικανοτήτων από το δημόσιο τομέα.

Οι μεν κλασικές επιχορηγούμενες επενδύσεις:

- ✓ Έχουν υψηλό ρίσκο, χαμηλή ζήτηση και μηδενική ή χαμηλή οικονομική βιωσιμότητα
- ✓ Αποφέρουν «εξωτερικές» ωφέλειες παρά εσωτερικά (χρηματοοικονομικά) κέρδη
- ✓ Τα έργα τους κινητοποιούν την κοινωνικοοικονομική ανάπτυξη
- ✓ Δεν παρουσιάζουν ενδιαφέρον για επενδυτές / φορείς της αγοράς.

Οι δε εμπορικές επενδύσεις παρουσιάζουν:

- ✓ Σαφές και κατανοητό ρίσκο
- ✓ Προφανή λογική για εμπορική χρηματοδότηση μέσω φορέων της αγοράς
- ✓ Έσοδα από τα έργα που αντιστοιχούν στο ρίσκο και τα αναμενόμενα κέρδη των εμπορικών επενδυτών.

Οι επενδύσεις JESSICA τοποθετούνται ακριβώς στην περιοχή των έργων που παρουσιάζουν υψηλή εξωτερική απόδοση (π.χ. συμβάλουν στην μακροπρόθεσμη και βιώσιμη αστική ανάπτυξη) και παράλληλα αποδεκτή χρηματοοικονομική απόδοση για μακροπρόθεσμους επενδυτές. Γεφυρώνουν κατ' αυτόν τον τρόπο το χάσμα μεταξύ των επιχορηγούμενων και των εμπορικών έργων, αυξάνοντας τη βιωσιμότητα των δημόσιων έργων στην αγορά

Ευρωπαϊκό πλαίσιο εφαρμογής της πρωτοβουλίας JESSICA

Το πλαίσιο εφαρμογής JESSICA διέπεται από γενικούς και ειδικούς κανονισμούς, που επιτρέπουν στα Κράτη Μέλη να χρησιμοποιήσουν ορισμένους από τους Διαρθρωτικούς Πόρους που τους αναλογούν για να αξιοποιήσουν μηχανισμούς χρηματοοικονομικής τεχνικής έτσι ώστε να υποστηρίξουν βιώσιμες επενδύσεις σε σχέδια ολοκληρωμένης αστικής αναγέννησης. **Οι σχετικές νομικές προβλέψεις** περιλαμβάνουν:

- i. Κανονισμός 1083/2006 για τα Διαρθρωτικά Ταμεία**
- ii. Κανονισμός 1080/2006 για το ΕΤΠΑ, όπως τροποποιήθηκε**
- iii. Κανονισμός 1828/2006 για την εφαρμογή των Κανονισμών 1080/2006 και 1083/2006 των Διαρθρωτικών Ταμείων**
- iv. Συστάσεις της Συντονιστικής Επιτροπής των Ταμείων (COCOF)**

Εθνικό Πλαίσιο Εφαρμογής της πρωτοβουλίας JESSICA

Η Ελλάδα υπήρξε το δεύτερο ευρωπαϊκό κράτος που συνεργάστηκε με την ΕΤΕπ στο πλαίσιο της πρωτοβουλίας JESSICA (Κοινοί Ευρωπαϊκού Πόροι για Αειφόρες Επενδύσεις σε Αστικές Περιοχές)

- i. Ήδη κατά τη διάρκεια του 2008 η ΕΤΕπ προχώρησε στην εκπόνηση μελετών αξιολογήσεων για την εφαρμογή του μηχανισμού JESSICA σε κράτη - μέλη και στην Ελλάδα
- ii. Το Δεκέμβριο του 2008 το Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών υπογράφει Μνημόνιο Συνεργασίας με την ΕΤΕπ, με θέμα τη χρηματοδότηση επενδύσεων που προάγουν την αειφόρο αστική ανάπτυξη. Οι προβλέψεις του Μνημονίου αναφέρουν ως σχήμα υλοποίησης του μηχανισμού τη σύσταση Ταμείου Χαρτοφυλακίου με την ΕΤΕπ ως διαχειριστή του ταμείου.
- iii. Στις αρχές Ιουλίου του 2010 υπογράφεται η Σύμβαση Χρηματοδότησης για τη σύσταση του Χαρτοφυλακίου JESSICA, μεταξύ του ΥΠΟΙΑΝ και της ΕΤΕπ. Το ύψος των πόρων ανέρχεται σε 258 εκ. € προερχόμενων από τα 13 Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα και το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη. Σε αυτές της πηγές χρηματοδότησης αναμένεται να προστεθούν επιπλέον πόροι από τους τομείς του πολιτισμού και τουρισμού (ΕΠΑΕ)
- iv. Τον Αύγουστο του 2010 υπογράφεται η ΚΥΑ Σύστασης του Ταμείου Χαρτοφυλακίου JESSICA
- v. Τα επόμενα βήματα για την υλοποίηση του σχήματος είναι η σύσταση του Επενδυτικού Συμβουλίου, η διαμόρφωση του Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου και η εκπόνηση του Επενδυτικού Σχεδιασμού
- vi. Επόμενο στάδιο είναι η επιλογή διαχειριστών των ΤΑΑ, ώστε να ακολουθήσει η υπογραφή Επιχειρησιακών Συμβάσεων μεταξύ του Ταμείου Χαρτοφυλακίου και των ΤΑΑ και η εκταμίευση πόρων για την υλοποίηση του επενδυτικού προγράμματος των ΤΑΑ.

Τα Ταμεία Αστικής Ανάπτυξης

Σύμφωνα με το Άρ. 43(1) του Κανονισμού ΕΚ 1828/2006 που διέπει την εφαρμογή του Κανονισμού ΕΚ 1080/2006, με τον οποίο θεσπίστηκαν τα νέα χρηματοδοτικά εργαλεία, οι χρηματοδοτήσεις αυτών πρέπει να είναι επιστρεπτές επενδύσεις ή εγγυήσεις επιστρεπτών επενδύσεων.

Ειδικά για τα ΤΑΑ, οι επενδύσεις αυτές θα υλοποιούνται από Συμπράξεις Δημόσιου-Ιδιωτικού Τομέα ΣΔΙΤ ή «αστικά έργα», που θα συμπεριλαμβάνονται σε ολοκληρωμένα σχέδια βιώσιμης αστικής ανάπτυξης. Οι επενδύσεις που θα χρηματοδοτηθούν από τα ΤΑΑ στο πλαίσιο της πρωτοβουλίας JESSICA εν γένει θα αποφέρουν έσοδα για τους δικαιούχους του. Τα ΤΑΑ μπορούν να δημιουργηθούν σε εθνικό, περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο για να ανταποκριθούν σε ολοκληρωμένα σχέδια αστικής ανάπτυξης, προβλεπόμενα έργα ή ανάγκες επενδυτών, επενδύοντας σε ΣΔΙΤ ή άλλα έργα που προβλέπονται σε ολοκληρωμένα σχέδια βιώσιμης αστικής ανάπτυξης. Δεν απαιτείται να έχουν ειδική νομική μορφή και μπορούν να αποτελούν αυτοτελή νομική οντότητα ή «αυτοτελή χρηματοοικονομική μονάδα» σε υφιστάμενο χρηματοπιστωτικό ίδρυμα. Για να είναι επιλέξιμο για χρηματοδότηση, το ΤΑΑ πρέπει να διαθέτει επαρκή ικανότητα και ανεξαρτησία διαχείρισης, πλήρες επιχειρησιακό σχέδιο, επαρκή προϋπολογισμό για την ανάληψη των επιλεγέντων έργων και ισχυρή χρηματοοικονομική υποστήριξη. Βασικά καθήκοντα του ΤΑΑ είναι:

- i. Προσδιορισμός και τελική επιλογή έργων κατάλληλων για χρηματοδότηση
- ii. Κατανομή πόρων στα επιλεγμένα έργα
- iii. Επιλογή δόσεων πληρωμών και επιτοκίων σε σχέση με τα δάνεια/κέρδη από συμμετοχές και της κατανομής τους στη συνεισφορά πόρων

- iv. Παρακολούθηση της υλοποίησης των έργων και αναφορές προόδου στο ΤΣ ή τη Διαχειριστική Αρχή
- v. Οργάνωση ξεχωριστού λογαριασμού στην περίπτωση που το ταμείο χρηματοδοτεί και μη επιλέξιμες δαπάνες
- vi. Τήρηση βιβλίων και οικονομικές αναφορές εν γένει.

4.2.4. Λοιπά Ευρωπαϊκά Προγράμματα

4.2.4.1. LIFE+ 2007-2013

Το LIFE+ καλύπτει τις επτά θεματικές στρατηγικές και τους τέσσερις τομείς προτεραιότητας του Έκτου Περιβαλλοντικού Προγράμματος Δράσης (6ΠΠΔ, που καλύπτει την περίοδο από το 2002 έως το 2012) που αφορούν την α) αλλαγή του κλίματος β) φύση και βιοποικιλότητα γ) υγεία και ποιότητα ζωής δ) φυσικοί πόροι και απόβλητα. Το πρόγραμμα υποδιαιρείται σε τρία σκέλη:

- i. **Φύση και Βιοποικιλότητα:** επικεντρώνεται στην υλοποίηση των κοινοτικών οδηγιών σχετικά με τη διατήρηση των ενδιαιτημάτων και των αγρίων πτηνών, καθώς και στον περαιτέρω εμπλουτισμό των γνώσεων που χρειάζονται για την ανάπτυξη, προεκτίμηση, παρακολούθηση και αξιολόγηση της ευρωπαϊκής πολιτικής και νομοθεσίας σχετικά με τη φύση και τη βιοποικιλότητα
- ii. **Περιβαλλοντική Πολιτική και Διακυβέρνηση:** καλύπτει τις υπόλοιπες προτεραιότητες του 6ΠΠΔ πέραν της φύσεως και βιοποικιλότητας, καθώς και στρατηγικές προσεγγίσεις στο ζήτημα της ανάπτυξης, υλοποίησης και επιβολής πολιτικής
- iii. **Πληροφόρηση και Επικοινωνία** σχετικά με περιβαλλοντικά ζητήματα.

<http://ec.europa.eu/environment/life/funding/lifeplus/call/index.htm>

4.2.4.2. Χρηματοδοτικό Εργαλείο για την Πολιτική Προστασία 2007 - 2013

Το Χρηματοδοτικό Εργαλείο για την Πολιτική Προστασία που υιοθετήθηκε στις 5 Μαρτίου 2007 με την απόφαση του Συμβουλίου (Council Decision No 2007/162/EC, Euratom) έχει ως σκοπό να υποστηρίξει τις προσπάθειες των Κρατών-Μελών για την προστασία, πρωταρχικά των ανθρώπων αλλά και του περιβάλλοντος και της περιουσίας, συμπεριλαμβανομένης της πολιτιστικής κληρονομιάς, στις περιπτώσεις φυσικών και μη καταστροφών, τρομοκρατικών ενεργειών και τεχνολογικών και περιβαλλοντικών ατυχημάτων. Επίσης, αποσκοπεί να υποβοηθήσει την συνεργασία μεταξύ των Κρατών-Μελών στο πεδίο της πολιτικής προστασίας.

<http://ec.europa.eu/environment/civil/prote/finance.htm>

4.2.4.3. Έβδομο πρόγραμμα-πλαίσιο για την έρευνα και την τεχνολογική ανάπτυξη 2007 - 2013

Το 7ο ΠΠ αποτελεί το βασικό εργαλείο της Ε.Ε. για την έρευνα, τεχνολογική ανάπτυξη και επίδειξη και αφορά σε επιχορηγήσεις προς ερευνητικούς και δημόσιους φορείς σε ολόκληρη την Ευρώπη.

http://cordis.europa.eu/fp7/home_en.html

4.2.4.4. Πρόγραμμα - Πλαίσιο για την Ανταγωνιστικότητα και την Καινοτομία 2007-2013

Το εν λόγω πρόγραμμα-πλαίσιο υποστηρίζει τις ενέργειες υπέρ της ανταγωνιστικότητας και της ικανότητας καινοτομίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Ενθαρρύνει ιδίως τη χρησιμοποίηση των τεχνολογιών της πληροφορίας, των οικοτεχνολογιών και των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας.

http://ec.europa.eu/information_society/activities/ict_psp/index_en.htm

4.2.4.5. Πρόγραμμα "Δάφνη III" 2007-2013

Το Πρόγραμμα "Δάφνη III" στοχεύει αφενός στην πρόληψη και καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών, παιδιών και νέων και αφετέρου στην προστασία των θυμάτων των ευάλωτων αυτών ομάδων, μεταξύ άλλων, μέσω της δημιουργίας διασυνοριακών δικτύων, υποστήριξης των δράσεων των Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων και ανταλλαγής βέλτιστων πρακτικών και εμπειριών. Η χρηματοδότηση του νέου Προγράμματος είναι θεαματικά μεγαλύτερη (116,85 εκ. ευρώ έναντι των 50 εκατ. ευρώ) από τα προηγούμενα προγράμματα.

http://ec.europa.eu/justice_home/funding/2004_2007/daphne/funding_daphne_en.htm

4.2.4.6. MARCO POLO II 2007-2013

Το χρηματοδοτικό πρόγραμμα, που υιοθέτησε η Ε.Ε. με τον κανονισμό 1692/06, προβλέπει κονδύλια 740 εκατ. ευρώ για την χρονική περίοδο 2007-2013, με ετήσια κατανομή που ορίζεται στα 106 εκατ. ευρώ. Το MARCO POLO II θα αποτελέσει το μοχλό για την άσκηση της νέας πολιτικής Μεταφορών της Ε.Ε. που συνίσταται στην ανάπτυξη των θαλάσσιων λεωφόρων.

http://ec.europa.eu/transport/marcopolo/home/home_en.htm

4.2.4.7. Πρόγραμμα για τη διά βίου μάθηση 2007-2013

Το πρόγραμμα βασίζεται σε τέσσερις βασικούς πυλώνες, ή υποπρογράμματα:

Comenius πρόγραμμα για μαθητές, δασκάλους, σχολεία, και σχετικοί φορείς/οργανισμοί (προσχολική και σχολική εκπαίδευση μέχρι το επίπεδο του τέλους της ανωτέρας-δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης).

Erasmus πρόγραμμα για μαθητές, φοιτητές, καθηγητές, πανεπιστήμια, και σχετικούς φορείς/οργανισμούς (ανώτερη εκπαίδευση, συμπεριλαμβανομένων των διακρατικών τοποθετήσεων των φοιτητών στο πλαίσιο επιμόρφωσης).

Leonardo da Vinci πρόγραμμα για τους μαθητευόμενους, τους εργαζομένους, τους υπαλλήλους και σχετικούς φορείς/οργανισμούς (επαγγελματική εκπαίδευση).

Grundtvig πρόγραμμα για τους ενηλίκους, τους δασκάλους, σχετικούς φορείς/ οργανισμούς που ενεργούν στο τομέα της εκπαίδευσης ενηλίκων.

http://www2.e-yliko.gr/htmls/national_call.aspx

4.2.4.8. Πρόγραμμα Πολιτισμός 2007-2013

Το πρόγραμμα Πολιτισμός επιδιώκει την ανάδειξη του πολιτιστικού χώρου ο οποίος είναι κοινός για τους ευρωπαίους και βασίζεται στην κοινή πολιτιστική κληρονομιά, μέσω της ανάπτυξης συνεργατικών δραστηριοτήτων μεταξύ πολιτιστικών παραγόντων από επιλέξιμες χώρες, με σκοπό να ενθαρρύνει τη δημιουργία ευρωπαϊκής ιθαγένειας. Το πρόγραμμα έχει τρεις ειδικούς στόχους την ενθάρρυνση της διακρατικής κινητικότητας των εργαζομένων στον τομέα του πολιτισμού ενίσχυση της διακρατικής κυκλοφορίας των πολιτιστικών και καλλιτεχνικών έργων και προϊόντων και την ενθάρρυνση του διαπολιτισμικού διαλόγου.

4.2.4.9. Πρόγραμμα Η Ευρώπη για τους Πολίτες 2007-2013

Το πρόγραμμα επιδιώκει να δώσει στους πολίτες την ευκαιρία να ανταλλάξουν εμπειρίες και απόψεις και να συμμετάσχουν στην οικοδόμηση μιας Ευρώπης ακόμα πιο προσιτής, δημοκρατικής και με παγκόσμιο προσανατολισμό, ενωμένης στο πλαίσιο της πολιτισμικής της πολυμορφίας και εμπλουτισμένης μέσω αυτής, αναπτύσσοντας κατ' αυτόν τον τρόπο την έννοια της ιθαγένειας της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

4.2.5. Πρόγραμμα “ΕΛΛΑΔΑ”

Πρόκειται για το **αναπτυξιακό πρόγραμμα** της Τοπικής Αυτοδιοίκησης που θεσμοθετήθηκε στο Πρόγραμμα «ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗΣ», και το οποίο προβλέπει τη **χρηματοδότηση έργων των Δήμων και των Περιφερειών** για την ενίσχυση της τοπικής και περιφερειακής ανάπτυξης στο πλαίσιο της νέου συστήματος οργάνωσης που εγγυάται διαφανή κατανομή και διαχείριση.

Σκοπός του προγράμματος είναι η δημιουργία της νέου αναπτυξιακού προτύπου για την αυτοδιοίκηση που :

- ✓ Ολοκληρώνει βασικές υποδομές- αρμοδιότητας της αυτοδιοίκηση
- ✓ Προστατεύει το περιβάλλον
- ✓ Διασφαλίζει την κοινωνική συνοχή και αλληλεγγύη με αναδιάρθρωση και ολοκλήρωση των κοινωνικών υποδομών αρμοδιότητας της αυτοδιοίκησης
- ✓ Στηρίζει υψηλού επιπέδου εικαστικές παρεμβάσεις στο χώρο
- ✓ Υποστηρίζει ιδιαίτερα της ορεινούς, δυσπρόσιτους και νησιωτικούς Δήμους
- ✓ Επιβραβεύει την καινοτομία και της νέες ιδέες
- ✓ Προωθεί τον θεσμό των συνεργασιών της αυτοδιοίκησης με τον ιδιωτικό τομέα και Ενθαρρύνει την επιχειρηματικότητα
- ✓ Ενθαρρύνει της συνέργειες με άλλα Ν.Π.Δ.Δ. που έχουν αντίστοιχους σκοπούς

Το «Εθνικό Αναπτυξιακό Πρόγραμμα Αυτοδιοίκησης» λειτουργεί συμπληρωματικά με το ΕΣΠΑ και **χρηματοδοτεί ιδίως μη επιλέξιμα ή μη δυνάμενα να χρηματοδοτηθούν από το ΕΣΠΑ έργα και δράσεις.**

Το Εθνικό Αναπτυξιακό Πρόγραμμα Αυτοδιοίκησης έχει πενταετή διάρκεια (2011-2015), η οποία μπορεί να παραταθεί, με απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου, για δύο επιπλέον έτη, χωρίς αύξηση του προϋπολογισμού.

Περιεχόμενο του «Εθνικού Αναπτυξιακού Προγράμματος Αυτοδιοίκησης»

Το «Εθνικό Αναπτυξιακό Πρόγραμμα Αυτοδιοίκησης» διαρθρώνεται σε τέσσερις άξονες:

- i. Οριζόντιες Παρεμβάσεις**, με στόχο την επίλυση προβλημάτων με συντονισμένες διαδικασίες και δράσεις,, σε κρίσιμους τομείς που επηρεάζουν άμεσα την ποιότητα ζωής των πολιτών που δεν έχουν αντιμετωπιστεί αποτελεσματικά κατά το παρελθόν
- ii. Το Πρόγραμμα των Δήμων**, με στοχευμένες παρεμβάσεις μέσω των οποίων δίνεται η δυνατότητα σε κάθε Δήμο να επιλέξει τα έργα και της ενέργειες που ανταποκρίνονται της ιδιαιτερότητές του, το αναπτυξιακό του δυναμικό και της επιμέρους ανάγκες του
- iii. Το Πρόγραμμα των Περιφερειών**, με στοχευμένες παρεμβάσεις μέσω των οποίων δίνεται η δυνατότητα σε κάθε Περιφέρεια να επιλέξει τα έργα και της ενέργειες που ανταποκρίνονται της ιδιαιτερότητές της, το αναπτυξιακό της δυναμικό και της επιμέρους ανάγκες της
- iv. Την Τεχνική Υποστήριξη**

Άξονας 1: Οριζόντιες Παρεμβάσεις

- i. Ολοκληρωμένο Πρόγραμμα Οδικής Ασφάλειας.
- ii. Συνεργασία των Δήμων και Περιφερειών με τον Ιδιωτικό Τομέα και ενθάρρυνση της Επιχειρηματικότητας
- iii. Έργα ηλεκτρονικής διακυβέρνησης
- iv. Δράσεις κατάρτισης – δια βίου μάθησης
- v. Ενίσχυση του εθελοντισμού
- vi. Μείωση της ανεργίας
- vii. Εικαστικές παρεμβάσεις στο χώρο
- viii. Υποστήριξη Ορεινών και Νησιωτικών Δήμων.

Άξονας 2: Πρόγραμμα Δήμων

Το Πρόγραμμα Δήμων στοχεύει, κατά περίπτωση, στην ολοκλήρωση, τη δημιουργία ή την αναβάθμιση βασικών υποδομών. Για το σκοπό αυτό περιλαμβάνει έργα και δράσεις για την ολοκλήρωση βασικών δημοτικών υποδομών, περιβαλλοντικές παρεμβάσεις και δράσεις κοινωνικής μέριμνας που αφορούν στη δημιουργία της ολοκληρωμένου δικτύου κοινωνικών υποδομών και λειτουργιών. Τα έργα χρηματοδοτούνται από εθνικούς πόρους μόνο εάν δεν είναι επιλέξιμα για συγχρηματοδότηση από την Ε.Ε. ή δεν επαρκούν οι πόροι συγχρηματοδότησης από την Ε.Ε. **Συντίθεται από 2 Υποπρογράμματα.**

Υποπρόγραμμα 1: «ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΥΠΟΔΟΜΩΝ - ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ »

Το Υποπρόγραμμα στοχεύει ιδίως στην ολοκλήρωση της κατασκευής και αναβάθμισης υποδομών που αφορούν σε δίκτυα ύδρευσης, αποχέτευσης και διαχείρισης στερεών αποβλήτων, χρηματοδοτώντας έργα σύνδεσης και οργάνωσης της διαχείρισης των δικτύων των νέων Δήμων. Επιπλέον, περιλαμβάνει έργα υποδομών της τομείς της γεωργίας, κτηνοτροφίας και αλιείας, ανάδειξης του τουριστικού προϊόντος και εξοικονόμησης κοινόχρηστων χώρων.

Συντίθεται από τα ακόλουθα μέτρα:

- i. Μελέτες ωρίμανσης έργων με αντικείμενο συναφές με το υποπρόγραμμα
- ii. Μελέτες αξιοποίησης χώρων που προήλθαν από απαλλοτριώσεις Δήμω
- iii. Έργα Ύδρευσης και Διαχείριση δικτύων ύδρευσης (τηλε-παρακολούθηση)
- iv. Διαχείριση στερεών αποβλήτων
- v. Αποκατάσταση ΧΑΔΑ
- vi. Έργα Αποχέτευσης και Διαχείριση Δικτύων Αποχέτευσης Εγκαταστάσεις Επεξεργασίας Λυμάτων
- vii. Έργα διαχείρισης δικτύων ηλεκτροδότηση
- viii. Εκτέλεση έργων υποδομής για την γεωργία-κτηνοτροφία και αλιεία και ιδίως όσων διασφαλίζεται η συμπληρωματικότητα και ο διαχωρισμός με τα έργα που συγχρηματοδοτούνται από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Ευρωπαϊκό Ταμείο Αλιείας.
- ix. Βελτίωση προσβασιμότητας Α.Μ.Ε.Α συναφής με το Υποπρόγραμμα
- x. Έργα ενίσχυσης εναλλακτικών μορφών μετακίνησης
- xi. Βασικές υποδομές αθλητικών δραστηριοτήτων Έργα δημοτικής σήμανσης
- xii. Έργα υπογείωσης δικτύων
- xiii. Έργα ανάπτυξης ασύρματων δημόσιων δικτύων wi-fi και internet

Υποπρόγραμμα 2: «ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ»

Οι δράσεις του υποπρογράμματος διέπονται από της αρχές της κοινωνικής αλληλεγγύης, της συλλογικής προσπάθειας και της προσφοράς με στόχο την ολοκλήρωση των κοινωνικών υποδομών και την ισότιμη πρόσβαση των πολιτών σε αυτές, χρηματοδοτώντας έργα υποδομών για ευαίσθητες πληθυσμιακές ομάδες.

Συντίθεται από τα ακόλουθα μέτρα:

- i. Μελέτες ωρίμανσης έργων με αντικείμενο συναφές με το υποπρόγραμμα
- ii. Κατασκευή και αναβάθμιση υποδομών ευαίσθητων πληθυσμιακά ομάδων (βρεφονηπιακοί σταθμοί, Κ.Α.Π.Η., Κ.Δ.Α.Π., Κ.Δ.Α.Π. –Α.Μ.Ε.Α., γηροκομεία, υποδομές για δωρεάν γεύματα απόρων κ.ά.)
- iii. Έργα προσβασιμότητας Α.Μ.Ε.Α. συναφή με το Υποπρόγραμμα
- iv. Δίκτυα και Δομές Κοινωνικής Αλληλεγγύης
- v. Προγραμματικές Συμβάσεις με ΝΠΔΔ Κοινωνικής Αρωγής και ΝΠΔΔ της Εκκλησίας της Ελλάδος φιλανθρωπικού και κοινωνικού χαρακτήρα.

Κριτήρια Ένταξης

- i.** Η συνάφεια και ο βαθμός συμβολής της πρότασης στην επίτευξη των στόχων του προγράμματος
- ii.** Ηωριμότητα του έργου
- iii.** Η σαφήνεια του αντικειμένου του έργου
- iv.** Η ακρίβεια του προσδιορισμού των επιδιωκόμενων αποτελεσμάτων καθώς και της μεθόδου εκτέλεση
- v.** Η βιωσιμότητα της παρέμβασης
- vi.** Η επάρκεια του φορέα εκτέλεσης του έργου
- vii.** Η πρόβλεψη υλοποίησης της δράσης στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα του Δήμου ή και της Περιφέρειας.

5. Δείκτες Παρακολούθησης & Αξιολόγησης

Η Υπηρεσία Προγραμματισμού και Ανάπτυξης είναι αρμόδια για την επιλογή των κατάλληλων δεικτών παρακολούθησης και αξιολόγησης, την επικαιροποίηση και συστηματική παρακολούθησή τους.

Η Υπηρεσία Προγραμματισμού και Ανάπτυξης ανάλογα με τους στόχους και τις δράσεις κάθε Μέτρου καταρτίζει τους αναγκαίους δείκτες παρακολούθησης, σε συνεργασία με τις αρμόδιες υπηρεσίες.

Στη συνέχεια η Υπηρεσία Προγραμματισμού και Ανάπτυξης εισηγείται τους δείκτες παρακολούθησης ανά Μέτρο καθώς και τους γενικούς δείκτες παρακολούθησης του ΕΠ στην Εκτελεστική Επιτροπή, η οποία αποφασίζει σχετικά. Στους δείκτες αυτούς περιλαμβάνονται οι δείκτες που προβλέπονται στις ακόλουθες Υπουργικές αποφάσεις:

1. **ΥΑ Αριθμ. 32754 ΦΕΚ Β' 1783/8-8-2011** Καθορισμός του τύπου, του περιεχομένου των στοιχείων, του χρόνου και του τρόπου ενημέρωσης της βάσης δεδομένων «Ενιαίο μητρώο εργαζομένων στους δήμους και στις περιφέρειες», των αριθμοδεικτών αξιολόγησης καθώς και κάθε άλλης αναγκαίας λεπτομέρειας.
2. **ΥΑ Αριθμ. 74712/29-12-2010** Καθορισμός του τύπου, του περιεχομένου των στοιχείων, του χρόνου και του τρόπου ενημέρωσης της βάσης δεδομένων «Οικονομικά στοιχεία δήμων», των αριθμοδεικτών αξιολόγησης καθώς και κάθε άλλης αναγκαίας λεπτομέρειας.

Η παρακολούθηση του Επιχειρησιακού Προγράμματος, παρακολουθείται μέσα από την κατάρτιση και χρήση συγκεκριμένων Δεικτών Απόδοσης (Performance Indicators). Οι δείκτες παρακολούθησης του επιχειρησιακού προγράμματος διακρίνονται σε δύο μεγάλες κατηγορίες :

1. **Δείκτες αποτελεσμάτων**, με τους οποίους παρακολουθείται η επίτευξη των στόχων του επιχειρησιακού προγράμματος

Για την παρακολούθηση των γενικών και ειδικών στόχων του Επιχειρησιακού Προγράμματος αξιοποιούνται δείκτες αποτελεσμάτων, με τους οποίους αξιολογείται η αποτελεσματικότητα των δράσεων του Επιχειρησιακού Προγράμματος.

Οι δείκτες αποτελεσμάτων είναι κατάλληλα επιλεγμένα ποσοτικά μεγέθη ή λόγοι δύο ποσοτικών μεγεθών που μετρούν (άμεσα ή έμμεσα) τα χαρακτηριστικά της υφιστάμενης κατάστασης της περιοχής και του εσωτερικού περιβάλλοντος του ΟΤΑ και παρακολουθούν τις αλλαγές τους κατά τη διάρκεια υλοποίησης των δράσεων. Χρησιμοποιούν για την ποσοτικοποίηση των γενικών και ειδικών στόχων του Επιχειρησιακού Προγράμματος προκειμένου να διευκολυνθεί η παρακολούθηση της προόδου επίτευξής τους.

2. **Δείκτες εισροών και εκροών**, με τους οποίους παρακολουθείται η υλοποίηση των δράσεων ενός ΟΤΑ

Οι Δείκτες Εισροών Εκροών είναι ποσοτικά μεγέθη που εκτιμούν την πρόοδο υλοποίησης μιας δράσης μετρώντας τις εκροές που παράγονται ή τις εισροές (πόρους) που καταναλώνονται για την υλοποίηση της δράσης, σε ένα χρονικό διάστημα.

Στους πιο κάτω πίνακες παρουσιάζεται το σύνολο των Δεικτών Παρακολούθησης και Αξιολόγησης του Επιχειρησιακού Προγράμματος, ταξινομημένοι ανά Άξονα, Μέτρο και Σχέδιο Δράσης.

Στον πιο κάτω πίνακα παρουσιάζονται οι Δείκτες του Επιχειρησιακού Προγράμματος, διαχωρισμένοι σε **Δείκτες Αποτελεσμάτων** και **Δείκτες Εισροών-Εκροών**.

Παράλληλα, εκτός από τον πιο πάνω διαχωρισμό, δύναται να υπάρξει διαχωρισμός των δεικτών σε **τελικούς (lead)** και **ενδιάμεσους δείκτες (lag)** των αποτελεσμάτων του Επιχειρησιακού Προγράμματος.

Η Επίτευξη ικανοποιητικών στόχων αναφορικά με του Τελικούς Δείκτες αποτελεί είναι ο βασικός σκοπός του Επιχειρησιακού Προγράμματος. **Οι δείκτες αυτοί παρουσιάζουν το βαθμό στον οποίο, το σύνολο των ενεργειών του Δήμο έχει οδηγήσει σε σημαντική ενίσχυση της κατάστασης των αποδεκτών των ενεργειών (δράσεων) αυτών, είτε αυτού είναι οι Επισκέπτες του Δήμου, είτε οι Δημότες, είτε ο οποιοσδήποτε αποδέκτης.**

Αντίθετα, οι ενδιάμεσοι δείκτες αποτελούν τον οδηγό των ενεργειών του Δήμου κατά την πορεία υλοποίησης του Επιχειρησιακού Προγράμματος.

- *Η επίτευξη ικανοποιητικών αποτελεσμάτων αναφορικά με τους ενδιάμεσους δείκτες, μπορεί να δείξει στην Διοίκηση του Δήμου πως βρίσκεται στην σωστή κατεύθυνση αναφορικά την επίτευξη εξίσου ικανοποιητικών αποτελεσμάτων και για τους Τελικούς Δείκτες.*
- *Στην αντίθετη περίπτωση η Δημοτική Αρχή μπορεί να εξαγάγει το συμπέρασμα για την ανάγκη λήψης διορθωτικών ενεργειών κατά την πορεία υλοποίησης του Προγράμματος.*

Τέλος, είναι απαραίτητο να υπογραμμισθεί πως η παρακολούθηση και αξιολόγηση του Επιχειρησιακού Προγράμματος, είναι ιδιαίτερα σημαντική. Για τον λόγω αυτό η συστηματικότητα της παρακολούθησης αυτής, μέσα από την διαρκή μέτρηση των πιο πάνω δεικτών πρέπει να αποτελέσει βασική προτεραιότητα του Δήμου. Στα πλαίσια της κατεύθυνσης αυτής η αποτελεσματική εισαγωγή στην γενικότερη κουλτούρα του Δήμου ως Οργανισμού, της έννοιας της συστηματικής μέτρησης και αξιολόγησης των μετρήσεων, ως οδηγών στην διαμόρφωση της πολιτικής, αποτελεί για τον Δήμο ανάγκη ζωτικής σημασίας.

Πίνακας 8: KPIs Άξονα 1 και KPIs Άξονα 2

Κωδικός δείκτη	Περιγραφή δείκτη	Κατηγορία δείκτη
		Εισροών/ Εκροών/Αποτελέσματος
Δ1	Δαπάνες (ανά δράση και έτος, στόχο και έτος, μέτρο και έτος, άξονα και έτος)	Εισροών
Δ2	Αριθμός εποχικών προσλήψεων για την υλοποίηση των δράσεων	Εισροών
Δ3	Οικισμοί που καλύπτονται από ΓΠΣ	Εκροών
Δ4	Διαθέσιμη ποσότητα ύδατος m^3 / Έτος	Εκροών
Δ5	Αριθμός προβλημάτων ύδρευσης που καταγράφονται από την αρμόδια υπηρεσία / Έτος	-
Δ6	Μήκος νέου δικτύου ύδρευσης (km)	Εκροών
Δ7	Χιλιόμετρα νέου δικτύου ύδρευσης/Χιλιόμετρα υφιστάμενου δικτύου ύδρευσης	Αποτελέσματος
Δ8	Χιλιόμετρα νέου δικτύου ύδρευσης / Προγραμματισμένο μήκος νέου δικτύου ύδρευσης	Αποτελέσματος
Δ9	Ετήσια καταναλισκόμενη ποσότητα ύδατος m^3 / αριθμός κατοίκων	Αποτελέσματος
Δ10	Ετήσια καταναλισκόμενη ποσότητα ύδατος / Καταναλωθείσα ποσότητα ύδατος προηγούμενου έτους	Αποτελέσματος
Δ11	Αριθμός επισκευών ή βελτιώσεων ανά είδος (ρωγμές, διαρροές κλπ) στο υφιστάμενο δίκτυο ύδρευσης	Εκροών
Δ12	Αριθμός Υδροφόρων	Εκροών
Δ13	Έκταση που εξυπηρετείται από έργα διαχείρισης ομβρίων(km^2)	Εκροών
Δ14	Αριθμός προβλημάτων άρδευσης που καταγράφονται από την αρμόδια υπηρεσία / Έτος	-
Δ15	Αριθμός επισκευών ή βελτιώσεων ανά είδος (ρωγμές, διαρροές κλπ) στο υφιστάμενο δίκτυο αποχέτευσης	Εκροών
Δ16	Αριθμός κατοίκων που καλύπτονται από δίκτυο αποχέτευσης / Σύνολο κατοίκων	Αποτελέσματος
Δ17	Μήκος νέου δικτύου αποχέτευσης / Προγραμματισμένο μήκος νέου δικτύου αποχέτευσης	Εκροών/ Αποτελέσματος
Δ18	Αριθμός ΒΙΟΚΑ που κατασκευάστηκαν / Απαιτούμενοι ΒΙΟΚΑ	Εκροών/ Αποτελέσματος
Δ19	Αριθμός Οχημάτων Μεταφοράς Λυμάτων	Εκροών
Δ20	Αριθμός Συμβατικών Κάδων / Γεωγραφική Έκταση	Αποτελέσματος
Δ21	Αριθμός Συμβατικών Κάδων / Σύνολο των κατοίκων	Αποτελέσματος
Δ22	Αριθμός Κάδων Ανακύκλωσης / Γεωγραφική Έκταση	Αποτελέσματος
Δ23	Αριθμός Κάδων Ανακύκλωσης / Σύνολο των κατοίκων	Αποτελέσματος
Δ24	Μήκος δικτύου όδευσης (km.)/ Αριθμός Απορριματοφόρων	Αποτελέσματος
Δ25	Μέσος Χρόνος Αποκομιδής Απορριμμάτων (hr) / Δημοτική /Τοπική Κοινότητα	Εκροών
Δ26	Ημερήσιος Όγκος Απορριμμάτων (m^3 /ημέρα) που συλλέγεται	Εκροών
Δ27	Εκδηλώσεις Ενημέρωσης σε Θέματα Ανακύκλωσης /	Εκροών

	Έτος	
Δ28	Αριθμός Νέων Χιλιομέτρων Οδικού Δικτύου / Υφιστάμενο Οδικό Δίκτυο (km.)	Αποτελέσματος
Δ29	Αριθμός Συντηρούμενων Χιλιομέτρων Οδικού Δικτύου / Υφιστάμενο Οδικό Δίκτυο (km.)	Αποτελέσματος
Δ30	Μήκος νέου δικτύου ποδηλατοδρόμων (Km)	Εκρών
Δ31	Αριθμός φωτιστικών σωμάτων που εγκαταστάθηκαν, συντηρήθηκαν	Εκρών
Δ32	Αριθμός φωτιστικών σωμάτων που συντηρήθηκαν	Εκρών
Δ33	Αριθμός κοινόχρηστων χώρων που αναβαθμίζονται, συντηρούνται, επεκτείνονται	Εκρών
Δ34	Μελέτες που ολοκληρώθηκαν και παρελήφθησαν	Εκρών
Δ35	Αριθμός θέσεων ελεγχόμενης στάθμευσης που δημιουργήθηκαν / Αριθμός κατοίκων	Αποτελέσματος
Δ36	Αριθμός θέσεων σε οργανωμένους χώρους στάθμευσης (δημοτικά parking) που δημιουργήθηκαν/ Αριθμός κατοίκων	Αποτελέσματος
Δ37	Μέτρα Πεζοδρόμων που δημιουργήθηκαν / επεκτάθηκαν, συντηρήθηκαν / Μήκος Αστικών Δρόμων (m)	Αποτελέσματος
Δ38	Αριθμός Αναβαθμίσεων, Συντηρήσεων Διατηρητέων Κτιρίων / Σύνολο Διατηρητέων Κτιρίων	Αποτελέσματος
Δ39	Χιλιόμετρα καθαρισμένων μονοπατιών με σήμανση / χιλιόμετρα μονοπατιών	Αποτελέσματος
Δ40	Εκτάσεις αστικού πρασίνου που συντηρήθηκαν (km ²)	Εκρών
Δ41	Εκτάσεις που δενδροφυτεύτηκαν (km ²)	Εκρών
Δ42	Εγκατεστημένα kwh ΑΠΕ/ Εγκατεστημένα kwh	Αποτελέσματος
Δ43	Αριθμός παρεμβάσεων Ολοκληρωμένης Αστικής Ανάπλασης/Ανάπτυξης που υλοποιήθηκαν	Εκρών
Δ44	Έκταση Ολοκληρωμένων Παρεμβάσεων Αστικής Ανάπλασης/ Ανάπτυξης (km ²)/ Συνολική έκταση αστικού ιστού (km ²)	Αποτελέσματος
Δ45	Αριθμός παρεμβάσεων Ολοκληρωμένης Αγροτικής Ανάπτυξης που υλοποιήθηκαν	Εκρών
Δ46	Έκταση Ολοκληρωμένων Παρεμβάσεων Αγροτικής Ανάπτυξης (km ²)	Εκρών
Δ47	Αριθμός έργων για την εξασφάλιση της βιωσιμότητας και της ελκυστικότητας των πόλεων	Εκρών
Δ48	Αριθμός δράσεων και ενεργειών πολιτικής προστασίας	Εκρών
Δ49	Αριθμός εφαρμογών βάσης δεδομένων γεωγραφικής πληροφορίας	Εκρών
Δ50	Αριθμός δράσεων ευαισθητοποίησης που πραγματοποιήθηκαν για την περιβαλλοντική προστασία	Εκρών

Πίνακας 9: KPIs Άξονα 3

Κωδικός δείκτη	Περιγραφή δείκτη	Κατηγορία δείκτη
		Εισροών/ Εκροών/Αποτελέσματος
Δ51	Δαπάνες (ανά δράση και έτος, στόχο και έτος, μέτρο και έτος, άξονα και έτος)	Εισροών
Δ52	Αριθμός εποχικών προσλήψεων για την υλοποίηση των δράσεων	Εισροών
Δ53	Αριθμός Δομών Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας που δημιουργούνται, αναβαθμίζονται, επεκτείνονται, συντηρούνται	Εκροών
Δ54	Αριθμός Δομών Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας/Σύνολο του πληθυσμού	Αποτελέσματος
Δ55	Αριθμός Δομών Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας/Πληθυσμό (για κάθε δημοτική ή τοπική κοινότητα)	Αποτελέσματος
Δ56	Αριθμός Προγραμμάτων Δημόσιας Υγείας-Αγωγής Υγείας που ολοκληρώθηκαν (κατ' έτος)	Εκροών
Δ57	Δυναμικότητα Δομών Κοινωνικής Φροντίδας	Εκροών
Δ58	Αριθμός συντηρούμενων αιθουσών διδασκαλίας / Έτος	Εκροών
Δ59	Μέσος αριθμός μαθητών ανά αίθουσα διδασκαλίας	Εκροών
Δ60	Αριθμός μαθητών που μετακινούνται	Εκροών
Δ61	Χιλιόμετρα μετακίνησης μαθητών ημερησίως	Εκροών
Δ62	Έκταση αυλίων χώρων σχολείων που αναβαθμίζονται, επεκτείνονται (m ²)	Εκροών
Δ63	Αριθμός προγραμμάτων δια βίου μάθησης που ολοκληρώθηκαν (κατ' έτος)	Εκροών
Δ64	Αριθμός αιθουσών που παραχωρούνται για μαθήματα δια βίου μάθησης	Εκροών
Δ65	Αριθμός εκδηλώσεων που πραγματοποιούνται στους χώρους εκδηλώσεων των σχολείων από συλλόγους-φορείς εκτός της σχολικής κοινότητας.	Εκροών
Δ66	ΚΑΠΗ: Αριθμός εντάξεων / Αριθμό αιτήσεων (κατ' έτος)	Αποτελέσματος
Δ67	Κέντρα Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών (ΚΔΑΠ): Αριθμός εντάξεων / Αριθμό αιτήσεων (κατ' έτος)	Αποτελέσματος
Δ68	ΚΔΑΠ – ΜΕΑ: Αριθμός εντάξεων / Αριθμό αιτήσεων (κατ' έτος)	Αποτελέσματος
Δ69	Βρεφονηπιακοί-Παιδικοί Σταθμοί: Αριθμός εντάξεων / Αριθμό αιτήσεων (κατ' έτος)	Αποτελέσματος
Δ70	ΚΗΦΗ: Αριθμός εντάξεων / Αριθμό αιτήσεων (κατ' έτος)	Αποτελέσματος
Δ71	Δομές Ανοιχτής Φροντίδας: Αριθμός εντάξεων / Αριθμό αιτήσεων (κατ' έτος)	Αποτελέσματος
Δ72	Δομές Ψυχικής Υγείας: Αριθμός εντάξεων / Αριθμό αιτήσεων (κατ' έτος)	Αποτελέσματος
Δ73	Δομές Υποστήριξης ΑμεΑ: Αριθμός εντάξεων / Αριθμό αιτήσεων (κατ' έτος)	Αποτελέσματος
Δ74	Απασχολούμενο Προσωπικό σε θέσεις ΟΕΥ/ Σύνολο θέσεων ΟΕΥ (ανά κάθε κατηγορία των ανωτέρων δομών)	Εκροών/ Αποτελέσματος
Δ75	Απασχολούμενο Εποχικό Προσωπικό (ανά κάθε κατηγορία των ανωτέρων δομών)	Εκροών
Δ76	Αριθμός οχημάτων/Αναγκαίο αριθμό οχημάτων	Εκροών/ Αποτελέσματος

(ανά κάθε κατηγορία των ανωτέρων δομών που απαιτείται όχημα)		
Δ77	Αριθμός δράσεων και προγραμμάτων εθελοντισμού που ολοκληρώθηκαν (κατ' έτος)	Εκρών
Δ78	Αριθμός δράσεων και προγραμμάτων κοινωνικής ενσωμάτωσης που ολοκληρώθηκαν (κατ' έτος)	Εκρών
Δ79	Αριθμός Αθλητικών Εγκαταστάσεων / Σύνολο του Πληθυσμού	Αποτελέσματος
Δ80	Αριθμός αθλητικών εκδηλώσεων που πραγματοποιήθηκαν (κατ' έτος)	Εκρών
Δ81	Αριθμός Αθλητικών Εγκαταστάσεων που αναβαθμίζονται, επεκτείνονται, συντηρούνται	Εκρών
Δ82	Αριθμός επωφελούμενων από Προγράμματα στον τομέα του Αθλητισμού (κατ' έτος)	Εκρών
Δ83	Αριθμός Πολιτιστικών Εγκαταστάσεων / Σύνολο του Πληθυσμού	Αποτελέσματος
Δ84	Αριθμός πολιτιστικών εκδηλώσεων που πραγματοποιήθηκαν (κατ' έτος)	Εκρών
Δ85	Αριθμός Πολιτιστικών εγκαταστάσεων και υποδομών που αναβαθμίζονται, επεκτείνονται, συντηρούνται	Εκρών
Δ86	Αριθμός επωφελούμενων από Προγράμματα στον τομέα του Πολιτισμού (κατ' έτος)	Εκρών
Δ87	Αριθμός δράσεων προώθησης της ισότητας των φύλων που πραγματοποιήθηκαν (κατ' έτος)	Εκρών
Δ88	Αριθμός δράσεων προώθησης της ισότητας των ευκαιριών που πραγματοποιήθηκαν (κατ' έτος)	Εκρών

Πίνακας 10: KPIs Άξονα 4

Κωδικός δείκτη	Περιγραφή δείκτη	Κατηγορία δείκτη
		Εισροών/ Εκρών/Αποτελέσματος
Δ89	Δαπάνες (ανά δράση και έτος, στόχο και έτος, μέτρο και έτος, άξονα και έτος)	Εισροών
Δ90	Αριθμός εποχικών προσλήψεων για την υλοποίηση των δράσεων	Εισροών
Δ91	Οικονομικά Ενεργός Πληθυσμός / Σύνολο του Πληθυσμού	Αποτελέσματος
Δ92	Αριθμός Ανέργων / Σύνολο του Οικονομικά Ενεργού Πληθυσμού	Αποτελέσματος
Δ93	Αριθμός προγραμμάτων-δράσεων προώθησης στην εργασία (π.χ. κοινωφελής εργασία)	Εκρών
Δ94	Αριθμός Ωφελούμενων από τα ανωτέρω προγράμματα - δράσεις	Εκρών
Δ95	Επιπρόσθετος πληθυσμός ο οποίος καλύπτεται από ευρυζωνικά δίκτυα	Εκρών
Δ96	Αριθμός επιχειρήσεων που επωφελούνται από Προγράμματα Ολοκληρωμένης Αστικής Ανάπτυξης/Ανάπτυξης	Εκρών
Δ97	Αριθμός επιχειρήσεων που επωφελούνται από Προγράμματα Ολοκληρωμένης Αγροτικής Ανάπτυξης	Εκρών
Δ98	Αγροτική Δραστηριότητα: Αριθμός νέων επιχειρήσεων (κατ' έτος)	Εκρών
Δ99	Κτηνοτροφική Δραστηριότητα: Αριθμός νέων	Εκρών

	επιχειρήσεων (κατ' έτος)	
Δ100	Αλιεία/Ιχθυοκαλλιέργεια: Αριθμός νέων επιχειρήσεων (κατ' έτος)	Εκρών
Δ101	Δραστηριότητες Μεταποίησης/Παραγωγής: Αριθμός νέων επιχειρήσεων (κατ' έτος)	Εκρών
Δ102	Δραστηριότητες Τουρισμού/Υπηρεσίες: Αριθμός νέων επιχειρήσεων (κατ' έτος)	Εκρών
Δ103	Παραγωγή Ενέργειας: Αριθμός νέων επιχειρήσεων (κατ' έτος)	Εκρών
Δ104	Βιομηχανία: Αριθμός νέων επιχειρήσεων (κατ' έτος)	Εκρών
Δ105	Πράσινη ανάπτυξη: Αριθμός νέων επιχειρήσεων (κατ' έτος)	Εκρών
Δ106	Αριθμός ολοκληρωμένων δράσεων ενίσχυσης της τοπικής επιχειρηματικότητας	Εκρών
Δ107	Αριθμός δράσεων ΤΠΕ που ενισχύουν την τοπική επιχειρηματικότητα	Εκρών
Δ108	Αριθμός επωφελούμενων επιχειρήσεων από e-ΚΕΠ	Εκρών
Δ109	Αριθμός ολοκληρωμένων δράσεων ενίσχυσης της απασχόλησης σε τοπικό επίπεδο	Εκρών
Δ110	Αριθμός πιστοποιημένων προϊόντων ΠΟΠ	Εκρών
Δ111	Αριθμός Πιστοποιήσεων Αγρ. Προϊόντων / Έτος	Εκρών

Πίνακας 11: KPIs Άξονα 5

Κωδικός δείκτη	Περιγραφή δείκτη	Κατηγορία δείκτη
		Εισροών/ Εκρών/Αποτελέσματος
Δ112	Δαπάνες (ανά δράση και έτος, στόχο και έτος, μέτρο και έτος, άξονα και έτος)	Εισροών
Δ113	Αριθμός εποχικών προσλήψεων για την υλοποίηση των δράσεων	Εισροών
Δ114	Αριθμός καταγγελιών επιχειρήσεων στο Συμπαραστάτη του Πολίτη και της Επιχείρησης / Έτος	Εκρών
Δ115	Αριθμός καταγγελιών επιχειρήσεων στο Συμπαραστάτη του Πολίτη και της Επιχείρησης που ικανοποιήθηκαν / Σύνολο των καταγγελιών	Αποτελέσματος
Δ116	Αριθμός καταγγελιών πολιτών στο Συμπαραστάτη του Πολίτη και της Επιχείρησης / Έτος	Εκρών
Δ117	Αριθμός καταγγελιών πολιτών στο Συμπαραστάτη του Πολίτη και της Επιχείρησης που ικανοποιήθηκαν / Σύνολο των καταγγελιών	Αποτελέσματος
Δ118	Αριθμός αποφάσεων που λαμβάνονται μετά από δημόσια διαβούλευση / Έτος	Εκρών
Δ119	Αριθμός επισκεπτών στη Διαδικτυακή Πύλη του Δήμου / Εξάμηνο	Εκρών
Δ120	Αριθμός Ηλεκτρονικών Υπηρεσιών για την εξυπηρέτηση του πολίτη / Σύνολο των Υπηρεσιών του Δήμου που μπορούν να παρασχεθούν ηλεκτρονικά για την εξυπηρέτηση του πολίτη	Αποτελέσματος
Δ121	Αριθμός Ηλεκτρονικών Υπηρεσιών που αναπτύσσονται /αναβαθμίζονται για την εξυπηρέτηση του πολίτη <i>Επιπέδου 2</i>	Εκρών
Δ122	Αριθμός Ηλεκτρονικών Υπηρεσιών που αναπτύσσονται /αναβαθμίζονται για την	Εκρών

Δ123	εξυπηρέτηση του πολίτη <i>Επιπέδου 3</i> Αριθμός Ηλεκτρονικών Υπηρεσιών που αναπτύσσονται /αναβαθμίζονται για την	Εκρών
Δ124	εξυπηρέτηση του πολίτη <i>Επιπέδου 4</i> Αριθμός Ηλεκτρονικών Υπηρεσιών που αναπτύσσονται /αναβαθμίζονται για την	Εκρών
Δ125	εξυπηρέτηση του πολίτη <i>Επιπέδου 5</i> Αριθμός εφαρμογών πληροφορικής, που τέθηκαν σε λειτουργία για ανάγκες της ηλεκτρονικής	Εκρών
Δ126	διακυβέρνησης Αριθμός σημείων μονοθυριδικής πρόσβασης (one-stop-shops)	Εκρών
Δ127	Αριθμός καινοτόμων διαδικασιών, προϊόντων και υπηρεσιών που έχουν εισαχθεί ανά Οργανική Μονάδα	Εκρών
Δ128	Αριθμός αιτημάτων/ υπηρεσιών που παρασχέθηκαν ηλεκτρονικά / Έτος	Εκρών
Δ129	Μέσος Χρόνος Διεκπεραίωσης Αιτημάτων Δημοτών	Εκρών
Δ130	Κενές οργανικές θέσεις / σύνολο των προβλεπόμενων θέσεων του ΟΕΥ	Αποτελέσματος
Δ131	Αριθμός Η/Υ / Αριθμό Υπαλλήλων	Αποτελέσματος
Δ132	Αριθμός Συμμετεχόντων σε Εκπαιδευτικά Προγράμματα / Έτος	Εκρών
Δ133	Αριθμός υπαλλήλων που επιμορφώθηκαν στην ποιότητα και αποδοτικότητα	Εκρών
Δ134	Δαπάνες για Επενδύσεις / Σύνολο των Δαπανών	Αποτελέσματος
Δ135	Δαπάνες για Επενδύσεις από ίδια έσοδα / Σύνολο των Δαπανών	Αποτελέσματος
Δ136	Εισπραχθέντα Έσοδα / Βεβαιωθέντα Έσοδα (Ετησίως)	Αποτελέσματος
Δ137	Λειτουργικά κόστη/ Σύνολο δαπανών	Αποτελέσματος
Δ138	Ετήσιο λειτουργικό κόστος ανά τμήμα ή γραφείο ή νομικό πρόσωπο	Εκρών
Δ139	Δαπάνες για τοκοχρεολύσια / Σύνολο εσόδων	Αποτελέσματος
Δ140	Έσοδα από Χρηματοδοτήσεις / Έτος	Εκρών
Δ141	Καθαρά Αποτελέσματα Χρήσης ΝΠ (κατ' έτος)	Εκρών
Δ142	Αριθμός δεικτών ποιότητας και αποτελεσματικότητας που εφαρμόζονται	Εκρών
Δ142	Αριθμός δράσεων που πραγματοποιήθηκαν για τη βελτίωση της ποιότητας	Εκρών
Δ143	Ποσοστό(%) ολοκλήρωσης της αυτοματοποίησης του πρωτοκόλλου	Αποτελέσματος
Δ144	Αριθμός Πολιτικών Συνεργασίας που υπογράφησαν (διαδημοτικής, διαβαθμιδικής, διεθνούς)	Εκρών
Δ145	Αριθμός δράσεων προβολής και δημοσιότητας του Δήμου και των υπηρεσιών που προς τον πολίτη	Εκρών
Δ146	Αριθμός αιτημάτων Διοικητικής Βοήθειας / Αριθμό ικανοποιηθέντων αιτημάτων Διοικητικής Βοήθειας (ανά έτος)	Εκρών/ Αποτελέσματος
Δ147	Αριθμός εθελοντών Διοικητικής Βοήθειας /Αριθμό αναγκαίων εθελοντών Διοικητικής Βοήθειας	Εκρών/ Αποτελέσματος
Δ148	Αριθμός παρεμβάσεων-δράσεων Δημοτικής Αστυνομίας (ανά τομέα αρμοδιότητάς της, ανά εξάμηνο)	Εκρών
Δ149	Αριθμός αναρτήσεων και δημοσιεύσεων υπηρεσιών	Εκρών

Δ150	διαφάνειας ανά είδος (ανά έτος) Πλήθος και είδος (ηλεκτρονικών ή έντυπων) ανακοινώσεων ενημέρωσης του πολίτη, των υπηρεσιών επικοινωνίας και δημοσίων σχέσεων (ανά έτος)	Εκροών
------	--	--------

Πίνακας 12: KPIs Παρακολούθησης της Υλοποίησης του Επιχειρησιακού Προγράμματος

Κωδικός δείκτη	Περιγραφή δείκτη	Κατηγορία δείκτη
		Εκροών/Αποτελέσματος
ΕΠ01	Αριθμός αιτήσεων χρηματοδότησης σε προγράμματα ΠΕΠ ή Τομεακά όπου ο Δήμος ήταν τελικός δικαιούχος/Αριθμό εγκεκριμένων αιτήσεων (ανά έτος)	Εισροών/ Αποτελέσματος
ΕΠ02	Συνολικός αριθμός εποχικών προσλήψεων/Συνολικό αριθμό αναγκών εποχικών προσλήψεων(ανά έτος)	Εισροών/ Αποτελέσματος
ΕΠ03	Σύνολο δράσεων και έργων/επενδύσεων του Επιχειρησιακού Προγράμματος	Εκροών
ΕΠ04	Αριθμός έργων/επενδύσεων του Επιχειρησιακού Προγράμματος / Σύνολο δράσεων και έργων/επενδύσεων του Επιχειρησιακού Προγράμματος	Εκροών
ΕΠ05	Προϋπολογισμός συνόλου έργων/επενδύσεων Επιχειρησιακού Προγράμματος / Σύνολο του προϋπολογισμού του Επιχειρησιακού Προγράμματος	Αποτελέσματος
ΕΠ06	Προϋπολογισμός έργων/επενδύσεων Επιχειρησιακού Προγράμματος που ολοκληρώθηκαν / Σύνολο του προϋπολογισμού του Επιχειρησιακού Προγράμματος (κατ' έτος και ανά Άξονα)	Αποτελέσματος
ΕΠ07	Αριθμός δράσεων και έργων/επενδύσεων του Επιχειρησιακού Προγράμματος που ολοκληρώθηκαν/ Σύνολο δράσεων και έργων/επενδύσεων του Επιχειρησιακού Προγράμματος (κατ' έτος και ανά Άξονα)	Αποτελέσματος
ΕΠ08	Μοναδιαία κόστη ανά κατηγορία δράσεων (ως προς το σύνολο των επωφελούμενων)	Αποτελέσματος
ΕΠ09	Μοναδιαία κόστη ανά κατηγορία έργων	Αποτελέσματος
ΕΠ10	Αριθμός εκθέσεων αξιολόγησης του Ε.Π.	Εκροών
ΕΠ11	Αριθμός αναφορών προόδου του Ε.Π.	Εκροών

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι: ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΠΟΛΥΚΡΙΤΗΡΙΑΚΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

(Ιεράρχηση Σχεδίων Δράσης & Δράσεων του Επιχειρησιακού Προγράμματος)

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΠΟΛΥΚΡΙΤΗΡΙΑΚΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

Γενικές αρχές

Η πολυκριτηριακή ανάλυση μπορεί να ορισθεί ως μία συστηματική και μαθηματικά τυποποιημένη προσπάθεια επίλυσης προβλημάτων που προκύπτουν από αντικρουόμενους στόχους. Η ικανοποίηση των στόχων αυτών δεν μπορεί να είναι πλήρης. Οι διαθέσιμες επιλογές σε ένα τέτοιο πρόβλημα παρουσιάζουν άριστη επίδοση μόνο ως προς έναν ή περισσότερους – αλλά ποτέ ως προς όλους – τους στόχους, γιατί τότε δε θα υπήρχε πρόβλημα απόφασης επειδή η επιλογή που θα ικανοποιούσε μια τέτοια συνθήκη θα ήταν η άριστη.

Είναι αναγκαίος λοιπόν ένας συμβιβασμός μεταξύ των αλληλοσυγκρουόμενων στόχων. Πρέπει δηλαδή ο υπεύθυνος για τη λήψη της απόφασης να επιλέξει τον ή τους στόχους, τους οποίους επιθυμεί να μεγιστοποιήσει, καθώς και τις αντισταθμιστικές απώλειες που είναι διατεθειμένος να αποδεχθεί ως προς τους υπόλοιπους στόχους. Η έννοια του συμβιβασμού και κατ' επέκταση της συμβιβαστικής λύσης – σε αντιδιαστολή προς την άριστη λύση – δηλώνει το χαρακτήρα των αποφάσεων – λύσεων, που αναζητούνται στα πολυκριτηριακά προβλήματα. Οι λύσεις αυτές είναι άριστες μόνο κατά την άποψη του ατόμου που αποφασίζει για την επιλογή.

Ο βαθμός σπουδαιότητας των εφαρμοζόμενων κριτηρίων για την αξιολόγηση των διαφόρων εναλλακτικών σεναρίων καθορίζεται από το συντελεστή βαρύτητας που αποδίδεται στα κριτήρια αυτά. Ανάλογα με την περίπτωση, χρησιμοποιούνται είτε άμεσοι συντελεστές βαρύτητας είτε έμμεσοι. Οι άμεσοι συντελεστές βαρύτητας χρησιμοποιούνται στην περίπτωση που ο αριθμός των κριτηρίων είναι μικρός και είναι δυνατή η επιλογή συντελεστών βαρύτητας. Οι έμμεσοι συντελεστές βαρύτητας προσδιορίζονται με την ταξινόμηση των κριτηρίων κατά σειρά σπουδαιότητας, την απόδοση ενός συνολικού συντελεστή βαρύτητας ή ενός μέγιστου συντελεστή βαρύτητας και στη συνέχεια τον προσδιορισμό των συντελεστών βαρύτητας σε σχέση με το άθροισμα όλων των συντελεστών βαρύτητας ή σε σχέση με το μεγαλύτερο συντελεστή. Επιπλέον, είναι δυνατή η χρήση κριτηρίων, στα οποία δεν έχει αποδοθεί συντελεστής βαρύτητας.

Οι συντελεστές βαρύτητας αντικατοπτρίζουν το σύστημα αξιών και προτιμήσεων που αποφασίζονται. Δηλαδή, ο προσδιορισμός της σπουδαιότητας του κάθε κριτηρίου βασίζεται στην ιδιαίτερη σημασία που δίνουν οι ενδιαφερόμενοι φορείς για κάθε κριτήριο. Συνεπώς, ανάλογα με το είδος του προβλήματος είναι δυνατό να παρουσιάζουν μεγαλύτερη σημασία για τους ενδιαφερόμενους φορείς τα περιβαλλοντικά κριτήρια σε σχέση με τα οικονομικά ή και το αντίστροφο. Έτσι, για τον προσδιορισμό των συντελεστών βαρύτητας απαιτείται η προσεκτική ιεραρχική ταξινόμηση των διαφόρων κριτηρίων από τους ενδιαφερόμενους φορείς.

Στο σύστημα της πολυκριτηριακής ανάλυσης με χρήση αθροιστικής συνάρτησης ομάδων κριτηρίων (Πολυκριτηριακή Θεωρία Αξίας ή Χρησιμότητας – Multi-Attribute Value or Utility Theory) η συγκριτική αξιολόγηση των εναλλακτικών σεναρίων στηρίζεται στην αντίληψη ότι όλα τα κριτήρια μπορούν τελικά να εκφρασθούν σε μία συνάρτηση αξίας ή χρησιμότητας. Σύμφωνα με αυτή τη μέθοδο, αρχικά, γίνεται η επιλογή των κριτηρίων, τα οποία θα πρέπει να καλύπτουν όλες τις πλευρές του εξεταζόμενου προβλήματος και να μπορούν να βαθμολογηθούν σε κατάλληλη κλίμακα.

Μετά, ακολουθεί η ταξινόμηση των κριτηρίων σε ομάδες. Καθεμιά από αυτές τις ομάδες χαρακτηρίζεται από ένα συντελεστή βαρύτητας, που δηλώνει το “βάρος” της στο κάθε σενάριο και προσδιορίζεται μετά από συζητήσεις με όλους τους εμπλεκόμενους φορείς, λαμβάνοντας υπόψη και δεδομένα ανάλογων περιπτώσεων. Το άθροισμα των συντελεστών αυτών θα πρέπει να είναι ίσο με 100%.

Συγκεκριμένα, έστω ότι συνολικά έχουν αναγνωρισθεί n κριτήρια, ενώ ο αριθμός των επιλογών που πρέπει να συγκριθούν είναι m . Κάθε επιλογή έχει ως προς κάθε κριτήριο i μια συγκεκριμένη αξία ή χρησιμότητα. Εφεξής χάριν απλότητας θα χρησιμοποιούμε τον όρο αξία, τονίζεται όμως στον αναγνώστη ότι συνηθίζεται και ο όρος χρησιμότητα (αγγλιστί utility).

Η συνολική συνάρτηση αξίας, δηλαδή η συνολική αξία Φ της επιλογής ε δίνεται από τον τύπο:

$$\Phi_{\varepsilon} = \sum_{\xi=1}^n \alpha_{\xi} \beta_{\varepsilon\xi}$$

Όπου α_{ξ} είναι ο συντελεστής βαρύτητας του κριτηρίου $\xi=1, \dots, n$ και το άθροισμά τους ισούται με 1, και $\beta_{\varepsilon\xi}$ είναι η βαθμολογία της επιλογής ε ως προς το κριτήριο ξ .

$$\sum_{i=1}^n \alpha_i = 1$$

Η μορφή αυτή είναι η πιο απλή γραμμική μορφή. Είναι φανερό ότι εν γένει η συνάρτηση συνολικής αξίας ή χρησιμότητας δεν είναι απαραίτητο να είναι γραμμική. Πιο περίπλοκες μορφές όμως, πέραν του ότι δεν είναι εύκολα εφαρμόσιμες, δεν γίνονται και εύκολα κατανοητές. Η ανωτέρω έκφραση της συνολικής αξίας ή χρησιμότητας είναι ένας γραμμικός σταθμικός μέσος όρος μιας σειράς κριτηρίων που γίνεται εύκολα κατανοητός από μη-ειδικούς. Ένας αρμονικός ή ένας γεωμετρικός σταθμικός μέσος όρος δεν θα ήταν εξίσου κατανοητός. Μπορεί όμως στην πράξη να είναι πιο ρεαλιστική και ακριβής μια περιπλοκότερη συνάρτηση, όπως θα εξηγήσουμε παρακάτω στην αξιολόγηση εφικτότητας-σημαντικότητας.

Παράμετροι του προβλήματός μας είναι οι συντελεστές βαρύτητας των επιμέρους κριτηρίων. Ο καθορισμός των τιμών τους δεν είναι προφανής. Δεν μπορούν να προκύψουν από μια καθαρά τεχνική ανάλυση με τρόπο απόλυτα αντικειμενικό. Εάν αυτό ήταν δυνατό τότε στην πραγματικότητα το πρόβλημα δεν θα ήταν πολυκριτηριακό. Στην πράξη το ζήτημα αυτό είναι αρκετά περίπλοκο.

Ο καθορισμός των τιμών των συντελεστών βαρύτητας είναι ένα ουσιαστικά πολιτικό πρόβλημα, αφού οι τιμές αυτές αντανακλούν το αξιακό σύστημα του αποφασίζοντα. Οι τιμές των συντελεστών συνδέονται άμεσα με τη σχετική ιεράρχηση των κριτηρίων –και άρα των αξιών– του αποφασίζοντα.

Εδώ τονίζουμε μόνο ότι το θέμα δεν έχει μια μόνη βέλτιστη λύση και ότι μπορεί να υπάρξουν πολλά σύνολα συντελεστών ανάλογα με την οπτική γωνιά του εξεταστή και του αποφασίζοντα κάθε φορά.

Συντελεστές βαρύτητας κριτηρίων

Εδώ παρουσιάζουμε μια απλή αναλυτική προσέγγιση για τον καθορισμό συντελεστών βαρύτητας κριτηρίων όταν ο απευθείας ορισμός τους δεν είναι εύκολος, δυνατός ή θεμιτός. Έτσι, όταν δεν είναι άμεσα δυνατή η ποσοτική έκφραση της σημαντικότητας των επιμέρους κριτηρίων με τη μορφή των συντελεστών βαρύτητας, είναι δυνατή η έμμεση εξαγωγή τους από την κατά ζεύγη σύγκριση των κριτηρίων. Κατ' αυτόν τον τρόπο συγκρίνουμε τα κριτήρια σε ζεύγη και ορίζουμε τις τιμές των δεικτών ως εξής:

$$\delta_{\kappa\xi} = \begin{cases} 1 & \text{εάν το κριτήριο } \kappa \text{ υπερτερεί έναντι του } \xi \\ 0 & \text{εάν τα κριτήρια είναι ισοδύναμα} \\ -1 & \text{εάν το κριτήριο } \xi \text{ υπερτερεί έναντι του } \kappa \end{cases}$$

Η μήτρα των $\delta_{\kappa\xi}$ είναι συμμετρική ως προς τη διαγώνιο και

$$\sum_{\kappa=1}^{\nu} \sum_{\xi=1}^{\nu} \delta_{\kappa\xi} = 1$$

Τότε, οι συντελεστές βαρύτητας υπολογίζονται από τους παρακάτω τύπους:

$$\alpha_{\kappa} = \frac{\nu + \sum_{\xi=1}^{\nu} \delta_{\kappa\xi}}{\nu^2}, \quad \kappa=1, \dots, \nu$$

Με δεδομένα τα κριτήρια έπεται η βαθμολόγηση των επιλογών ως προς αυτά. Η βαθμολόγηση είναι ένα μητρώο δύο διαστάσεων: του κριτηρίου και της επιλογής.

Η βαθμολογία μπορεί να λάβει πολλές αριθμητικές μορφές και είναι ζήτημα σύμβασης του προβλήματος. Για απλότητα στην κατανόηση προτείνεται να είναι ένας ακέραιος αριθμός μεταξύ 0 και 10, με το 10 να δίνεται σε μια άριστη λύση ως προς το συγκεκριμένο κριτήριο και το 0 σε μια χειρίστη.

Εάν και πάλι η άμεση βαθμολόγηση είναι κάπως δύσκολη, προτείνεται ο υπολογισμός της βαθμολογίας μέσα από μια σειρά κατάταξης. Δηλαδή, κατατάσσονται (ιεραρχούνται) οι επιλογές ως προς ένα κριτήριο: η καλύτερη επιλογή παίρνει τη θέση 1, η δεύτερη τη θέση 2 κ.ο.κ.

Έτσι, έστω $\theta_{\varepsilon\kappa}$ η θέση της επιλογής ε ως προς το κριτήριο κ . Τότε, η βαθμολογία της επιλογής ε ως προς το κριτήριο κ δίνεται από τον τύπο:

$$\beta_{\varepsilon\kappa} = 10 \frac{\mu - \theta_{\varepsilon\kappa}}{\mu - 1}, \quad \varepsilon=1, \dots, \mu, \quad \kappa=1, \dots, \nu$$

Σε αντίθεση με τη στάθμιση (δηλ. των καθορισμό των συντελεστών βαρύτητας) των κριτηρίων, η βαθμολόγησή τους δεν είναι πολιτικό αλλά κυρίως τεχνικό ζήτημα. Έτσι, στην πράξη σε μια διαδικασία εξέτασης εναλλακτικών επιλογών, το θέμα της βαθμολόγησης θα πρέπει κατά κύριο λόγο να εξετάζεται από τεχνικές ομάδες («τεχνοκράτες») και όχι τα πολιτικά όργανα αποφάσεων.

Έχοντας προσδιορίσει τους συντελεστές βαρύτητας και τις επιμέρους βαθμολογίες, είναι δυνατός ο υπολογισμός των αξιών Φε, των επιλογών $\varepsilon=1, \dots, \mu$.

Οι επιλογές ιεραρχούνται κατά φθίνουσα σειρά, δηλαδή προτιμώτερη είναι η επιλογή με τη μεγαλύτερη βαθμολογία.

Το αποτέλεσμα της διαδικασίας αυτής είναι απλό και κατανοητό στο πλαίσιο των παραδοχών που έγιναν κατά τη διαδικασία της στάθμισης των συντελεστών βαρύτητας και βαθμολόγησης των επιλογών. Δεν πρέπει όμως να γίνει δεκτό χωρίς συνολική κριτική ανασκόπηση. Εάν το αποτέλεσμα της διαδικασίας δεν φαίνεται εύλογο, θα πρέπει οι εξεταστές να ξανακοιτάξουν με προσοχή την όλη διαδικασία και να αναρωτηθούν εάν σε κάποιο από τα στάδιά της υπήρξαν εσφαλμένες ή ασύμβατες υποθέσεις εργασίας ή εάν οι επιμέρους κρίσεις δεν εναρμονίζονται με γενικότερες και σφαιρικότερες αντιλήψεις.

Σε κάθε περίπτωση, πρέπει να είναι σαφές ότι το αποτέλεσμα της προηγηθείσας ανάλυσης είναι μια σημαντική απλούστευση της πραγματικότητας που παρά την διαδικαστική απλότητά της υπάρχει κίνδυνος να έχει απωλέσει ή παραβλέψει ουσιώδη στοιχεία της πραγματικότητας.

Αλλά ακόμη και όταν (όπως συνήθως) συμβαίνει το αποτέλεσμα της ιεράρχησης των επιλογών να ικανοποιεί και να εκφράζει τη διαίσθηση των αποφασιζόντων, η ανάλυση δεν έχει τελειώσει. Υπάρχει ένα δεύτερο μέρος που ακόμη και εάν δεν μπορεί να ανατρέψει το προηγούμενο, είναι σημαντικό να ακολουθήσει: η ανάλυση ευαισθησίας και η εκτίμηση κινδύνων, όπως περιγράφεται στην παρακάτω παράγραφο.

Ομαδοποίηση κριτηρίων

Τα ανωτέρω κριτήρια μπορούν να ομαδοποιηθούν σε:

Α) Ομάδα κριτηρίων «Εφικτότητας», που περιλαμβάνει την εφαρμοσιμότητα και τη σχέση κόστους/οφέλους. Αναφέρεται στο μικρο-περιβάλλον του φορέα σχεδιασμού, σε παράγοντες που σχετίζονται με τη διαθεσιμότητα πόρων, τη δυναμικότητα και τη διαχειριστική επάρκεια. Τους παράγοντες αυτούς μπορεί σε μεγάλο βαθμό να επηρεάσει, να ρυθμίσει ή να ελέγξει ο φορέας σχεδιασμού αν και αυτό δεν είναι πάντοτε σκόπιμο καθόσον στην πράξη όλοι οι πόροι βρίσκονται σε σπάνη.

Στην ομάδα αυτών των κριτηρίων μπορούν να περιλαμβάνονται επιμέρους κριτήρια, όπως:

- ✓ Ο τύπος και η κλίση του εδάφους
- ✓ Η φύση και κλίμακα των επεμβάσεων
- ✓ Η χρήση της έκτασης & εγκατάστασης πριν χρησιμοποιηθεί
- ✓ Νομικό πλαίσιο/ περιορισμοί
- ✓ Η υπάρχουσα υποδομή
- ✓ Η ασφάλεια των εργασιών αποκατάστασης
- ✓ Η ευκολία πρόσβασης
- ✓ Οι απαιτήσεις της κάθε λύσης σε χώρους/ υποδομές
- ✓ Το κόστος λύσης/ οικονομικές δυνατότητες φορέα υλοποίησης
- ✓ Το λειτουργικό κόστος/ κόστος συντήρησης του έργου
- ✓ Οι τεχνικές απαιτήσεις/ δυνατότητες, κ.ο.κ.

Β) Ομάδα κριτηρίων «Σημαντικότητας» ή «Επιπτώσεων» της υπό εξέταση αποκατάστασης. Στην κατηγορία της σημαντικότητας περιλαμβάνονται τα κριτήρια περιβαλλοντικών, κοινωνικών και οικονομικών επιπτώσεων. Αναφέρεται στο μακρο-περιβάλλον του φορέα σχεδιασμού, σε παράγοντες που δεν μπορούν εύκολα να ελεγχθούν ή να ρυθμισθούν από αυτόν.

Στην ομάδα αυτών των κριτηρίων μπορούν να περιλαμβάνονται επιμέρους κριτήρια, όπως:

- ✓ Ο υφιστάμενος χαρακτήρα της περιοχής
- ✓ Οι υφιστάμενες χρήσεις γης στην ευρύτερη περιοχή
- ✓ Οι απαιτήσεις της τοπικής κοινωνίας
- ✓ Οι τοπικές /περιφερειακές ανάγκες
- ✓ Η δυνατότητα συνδυασμού λύσεων και κάλυψης περισσότερων αναγκών
- ✓ Οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις από συγκεκριμένες παρεμβάσεις
- ✓ Η συμβατότητα με το αναπτυξιακό σχέδιο της περιοχής, κ.ο.κ.

Ανάλυση αποτελεσμάτων – ευαισθησίας

Σε προηγούμενη ενότητα εξηγήθηκε πώς θεωρητικά το πρόβλημα της πολυκριτηριακής ανάλυσης ανάγεται με μια σειρά παραδοχών σε μονοκριτηριακό πρόβλημα. Για το σκοπό αυτό η μεθοδολογία που παρουσιάστηκε χρησιμοποιεί την πιο απλή περίπτωση της γραμμικής συνάρτησης αξίας ή χρησιμότητας. Εξηγήθηκε ότι με την απλοποίηση αυτή χάνεται από την ανάλυση το σημαντικό στοιχείο της αβεβαιότητας και των κινδύνων από την πρόκριση συγκεκριμένων επιλογών.

Εδώ, με την ομαδοποίηση που έγινε, προσπαθούμε να σταθούμε λίγο και στο θέμα της ευαισθησίας έναντι διαφόρων παραγόντων και της αβεβαιότητας και αυξάνοντας κατά τι την πολυπλοκότητα της ανάλυσης, να μπορέσουμε να ενσωματώσουμε μέρος του στοιχείου της αβεβαιότητας ώστε τελικά να ωθήσουμε το σύστημα σε επιλογές που ταιριάζουν περισσότερο στο θεσμικό χαρακτήρα των αποφασιζόντων. Υπογραμμίζεται ότι εδώ αναφερόμαστε σε γενικές εναλλακτικές επιλογές που μπορεί να είναι ταυτόχρονα διαφορετικές λύσεις αξιοποίησης για τον ίδιο ή για περισσότερους χώρους. Έτσι, για το ζήτημα της αξιολόγησης επιλογών παρέμβασης, αναγνωρίζεται ότι είναι ουσιαστικό οι όποιες τελικές λύσεις να συνδυάζουν τόσο εφικτότητα όσο και σημαντικότητα, όπως συνοπτικά οι έννοιες αυτές έχουν περιγραφεί στην προηγούμενη υποενότητα. Είναι επιθυμητό για μια επιλογή που θα προκριθεί να έχει κατ' άμφω υψηλή εφικτότητα και μεγάλη σημαντικότητα. Για τον μελετητή και τον αποφασίζοντα είναι σημαντικό να προσεγγίσει το πρόβλημα ως δυσδιάστατο και έτσι να οδηγηθεί στην τελική απόφαση. Εάν υποθέσουμε ότι έχουμε βαθμολογήσει τις εναλλακτικές επιλογές μας ως προς την εφικτότητα και τη σημαντικότητα και τις τοποθετήσουμε σε ένα γράφημα όπως αυτό που ακολουθεί, τότε διακρίνουμε τρεις περιοχές ανάλογα με τις βαθμολογίες:

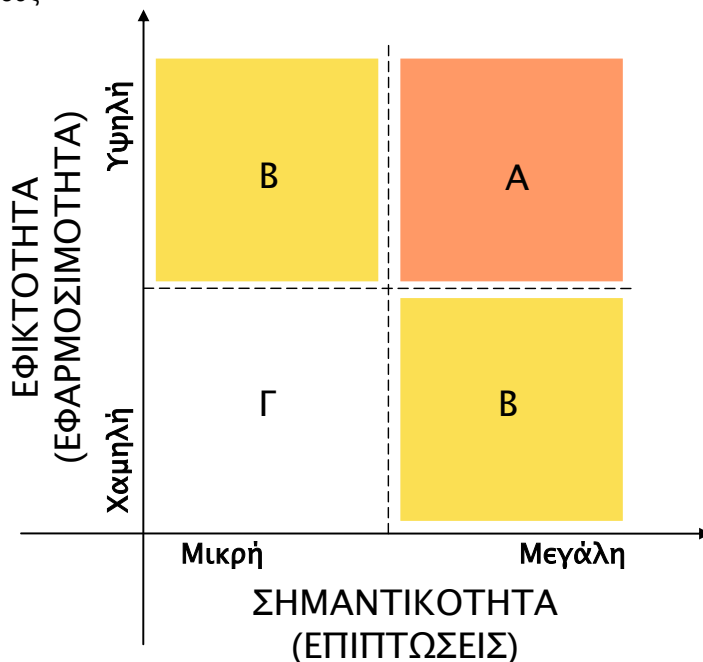
Η περιοχή Α, το άνω δεξιό τεταρτημόριο, η περιοχή των επιλογών υψηλής εφικτότητας και μεγάλης σημαντικότητας στο οποίο περιέχονται οι πλέον προτιμητέες επιλογές. Η άνω δεξιά γωνία είναι η άριστη επιλογή.

Οι περιοχές Β, το άνω αριστερά και το κάτω δεξιά τεταρτημόριο στο οποίο περιλαμβάνονται λύσεις υψηλής εφικτότητας και μικρής σημαντικότητας ή χαμηλής εφικτότητας και μεγάλης σημαντικότητας αντίστοιχα. Εάν δεχθούμε ότι η σημαντικότητα έχει την ίδια βαρύτητα με την εφικτότητα, οι επιλογές αυτές είναι ισοδύναμες.

Η περιοχή Γ, το κάτω αριστερά τεταρτημόριο στο οποίο περιλαμβάνονται οι επιλογές με χαμηλή εφικτότητα και μικρή σημαντικότητα. Η περιοχή αυτή είναι γενικά αποφευκτέα. Η βαθμολόγηση των εναλλακτικών επιλογών εντός κάθε ομάδας κριτηρίων μπορεί να προέρχεται από μια διαδικασία γραμμικής πολυκριτηριακής στάθμισης των επιμέρους. Έχοντας, λοιπόν «χαρτογραφήσει» τις επιλογές μας τίθεται το ζήτημα της τελικής πρόκρισης κάποιας (ή κάποιων) για τελική μελέτη και αξιολόγηση μετά από σύγκρισή τους.

Σχήμα 1: «Χαρτογράφηση» των Εναλλακτικών Επιλογών ως προς την Εφικτότητα και τη Σημαντικότητά τους

Στην περίπτωση που στη σύγκριση δύο επιλογών κάποια επιλογή Α υπερέχει ως προς αμφότερα τα κριτήρια έναντι της επιλογής Β, τότε η επιλογή Α είναι προτιμότερη της Β. Το πρόβλημα τίθεται όταν η επιλογή Α υπερέχει έναντι της Β ως προς τη σημαντικότητα, αλλά υστερεί ως προς την εφικτότητα. Σε αυτήν της περίπτωση τίθεται ζήτημα στάθμισης των ομάδων κριτηρίων και αναγωγής του προβλήματος σε μονοκριτηριακό.

Η πιο απλή λύση είναι η θεώρηση των ομάδων κριτηρίων ως ισοδύναμων και η στάθμισή τους με συντελεστή βαρύτητας 50%. Σε αυτήν της περίπτωση δημιουργούνται οι ισοϋψείς καμπύλες που φαίνονται με κόκκινο χρώμα στο Σχήμα 4. Οι λύσεις που βρίσκονται σε κάθε ισοϋψή είναι ισοδύναμες. Όσο πλησιέστερα σε απόσταση βρίσκεται η ισοϋψής στο άνω δεξιά σημείο, τόσο προτιμότερη είναι η επιλογή. Δηλαδή,

$$\Phi_{\varepsilon} = \frac{1}{2}\beta_{\varepsilon 1} + \frac{1}{2}\beta_{\varepsilon 2}$$

όπου

Φ_ε είναι η συνάρτηση αξίας της επιλογής ε,
 β_{ε1} είναι η βαθμολογία εφικτότητας της επιλογής ε,
 β_{ε2} είναι η βαθμολογία σημαντικότητας της επιλογής ε,

Η προσέγγιση αυτή είναι απλή και κατανοητή, δεν λαμβάνει υπόψη της όμως το στοιχείο της αύξησης της αβεβαιότητας που προκαλείται όταν η αξία της επιλογής εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από έναν μόνο παράγοντα.
 Εναλλακτικά μπορεί η συνάρτηση αξίας της επιλογής να ορισθεί με βάση την απόσταση του σημείου της επιλογής από το άριστο σημείο.

Δηλαδή, όπου

Φ_ε είναι η συνάρτηση αξίας της επιλογής ε,
 β_{ε1} είναι η βαθμολογία εφικτότητας (σε δεκάβαθμη κλίμακα με την άριστη επιλογή να βαθμολογείται με 10) της επιλογής ε,
 β_{ε2} είναι η βαθμολογία σημαντικότητας (σε δεκάβαθμη κλίμακα με την άριστη επιλογή να βαθμολογείται με 10) της επιλογής ε,

Η δεύτερη αυτή προσέγγιση δημιουργεί τις μαύρου χρώματος κυκλικές ισοϋψείς καμπύλες, που φαίνονται στο Σχήμα που ακολουθεί.

Πρακτικά αυτό σημαίνει ότι ο δεύτερος τρόπος υπολογισμού ευνοεί λύσεις οι οποίες είναι περισσότερο ισορροπημένες, χωρίς όμως αναγκαία αυτό να σημαίνει ότι είναι και καλύτερες. Η περαιτέρω συζήτηση των δύο αυτών προσεγγίσεων ξεφεύγει από τους σκοπούς της παρούσας μελέτης. Εδώ παρουσιάζονται και οι δύο προσεγγίσεις ως επιλογές στον εκάστοτε αξιολογητή/μελετητή εναλλακτικών επιλογών με την πολύ συνοπτική εξήγηση ότι η δεύτερη προσέγγιση, παρά τη σχετική πολυπλοκότητά της, ίσως καταφέρνει να ενσωματώσει καλύτερα το στοιχείο των κινδύνων. Χωρίς βαθύτερη μαθηματική ανάλυση, οι αποφασίζοντες μπορούν αν επιλέγουν τη δεύτερη προσέγγιση όταν επιθυμούν να ευνοήσουν την πρόκριση λύσεων που έχουν κάποια μεγαλύτερη ισορροπία μεταξύ σημαντικότητας και εφικτότητας.

Σχήμα 2: Ισοϋψείς Καμπύλες για τη Βαθμολόγηση των Επιλογών

